

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ İNİKAT

30 - V - 1929 PERŞEMBE

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1 — Sabık zabıt hulâsası	168	numaralı kanunun tadili hakkında $\frac{1}{448}$	
2 — Sualler	168	numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	188
3 — Havale edilen evrak	168	4 — Devlet demir yolları ve limanları Umumî İdaresinin 1929 senesi bütçesi hakkında $\frac{1}{464}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	191,195,198
4 — Müzakere edilen maddeler	170	5 — Adliy Vekâleti 1928 bütçesine 5 500 lira tahsisatı muuzamma verilmesine ve Dahiliye Vekâleti bütçesine de 2 500 liranın münakalesine dair $\frac{1}{518}$ $\frac{1}{519}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	193,195,209
1 — İngilterede kâin Taymis Ayrón Works fabrikalarına sipariş olunan üç adet uskurlu vapur esmanına mahsuben sabık Bahriye Nazırı Mahmut Muhtar Pg. ile Maliye Nazırı Nail Bey tarafından kefaletsiz olarak tediye ettirilen yirmi bin İngiliz lirasının müsebbiplerinden tazminine ait dava safahatından bahis $\frac{8}{170}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası	170	6 — Sivas Mebusu İbrahim Alâettin ve İstanbul Mebusu Dr. Nurettin Ali Beylerin, meccanî leyfî talebenin mecburî hizmetlerine dair olan kanuna bir madde ilavesi hakkında $\frac{2}{98}$ numaralı kanun teklifi ve Maarif Encümeni mazbatası	193
2 — Evkaf Umum Müdürlüğü 1929 senesi bütçesi hakkında $\frac{1}{443}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	185,195	7 — $\frac{1}{413}$ numaralı beyiye sülüsleri kanunu lâyihası ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	194
3 — Devlet demir yolları ve limanları Umumî İdaresinin teşkilat ve vazaiplerine dair 23 mayıs 1927 tarih ve 1042			

1 — SABIK ZABIT HULASASI

Refet Beyin Riyasetleriyle aktedilerek İktisat Vekili Rahmi Beyin vekâletten istifa ettiğine ve mezkûr vekâlete Edirne Mepusu Şakir Beyin tayin kılınacağına dair Riyaseti Cümhur tezkeresi okundu

Beynelmilel parlamentolar ticaret konferansına Meclis namına iştirak edecek murahhaslara ve beynelmilel parlamentolar ittihadının bu seneki içtimainna Meclisin bir müşahit izamı suretile iştirakine mütedair riyaset tezkereleri kıraat ve kabul edildi.

Demir yollar ve limanlar ile su işleri için 240 milyon lira tahsisat verilmesine, Şehir ve Köy yatı mekteplerinin 1929 mali senesi masarifine, mali zatl hayvanatın tazminine, Bahriye mektebi muallimlerine, pasapart

cüzdânlarının sureti itasına, sabık Genç Valisi İsmail Hakkı Beyin affine, Jandarma nakdi tazminatına, inşa edilecek Nafia, Vekâleti binasına, Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanun ile 1929 bütçe kanununa merbut cetvellerde bazı tashihat icrasına, zabitan ve askeri memurlar maaşatı hakkındaki kanun ile askeri memurlar kanununa bazı hükümler tezyiline dair kanun lâyhaları ve fığın bataklığı hakkındaki mazbata müzakere ve kabul olunduktan sonra perşembe günü toplanılmak üzere celse tatil olundu.

Kâtip Denizli Haydar Rüştü	Kâtip Tokat S. Tevfik	Reis vekili Refet
----------------------------------	-----------------------------	----------------------

2 — SUALLER

Cebelibereket Mebusu Naci Paşanın, sahipsiz kalan bakımsız çocuklarla içtimai teşkilâtımız hakkında ne gibi tedabir alındığına ve

saireye dair şifahtı sual tahriri Dahiliye Vekâletine havale edilmiştir.

3 — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1 — Adliye Vekâleti 1928 senesi bütçesine munzam tahsisat verilmesi hakkında kanun lâyihası (Bütçe Encümenine)

2 — Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün teşkilât ve vazafine dair olan kanuna müzeyyel kanun lâyihası (Dahiliye Encümenine)

3 — Dahiliye Vekâleti 1928 senesi bütçesinin bazı fasılları arasında münakale yapılması hakkında kanun lâyihası (Bütçe Encümenine)

4 — Erzurum - Sarıkamış - Kars ve şubaları demir yolları İdaresinin 1341 - 1925 senesi hesabı kat'isi hakkında kanun lâyihası (Divanı Muhasebat Encümenine)

5 — İzmir Belediyesince yapılacak iki milyon liralık istikraza kefalet için Maliye Vekilîne mezuniyet verilmesi hakkında kanun lâyihası (Dahiliye ve Bütçe Encümenlerine)

6 — Milli Müdafaa Vekâletinin 1928 senesi bütçesine fevkalâde tahsisat konulmasına dair kanun lâyihası (Bütçe Encümenine)

7 — Tapu kayıtlarından kanunî sebeplerle kıymetini kayıp etmiş olanların tasfiyesi hakkında kanun lâyihası (Adliye ve Maliye Encümenlerine)

8 — Türkiye Cumhuriyeti namına imza edilmiş olan ithalât ve ihracata mevzu tahdidatın ilgasına ait mukavelenameler ile aynı tarihli deri ve kemik ihracatına müteallik itilâfnamelerin tasdikî hakkında kanun lâyihası (İktisat ve Haricîye Encümenlerine)

9 — 885 numaralı iskân kanununu tadil edici kanun lâyihası (Milli Müdafaa Encümenine)

10 — Şark menatıki dahilinde mühtaç zür-raa tevzi edilecek araziye dair kanun lâyihası (Dahiliye Encümenine)

Tezkereler

11 — Darülfünun Eminliğinin 1341 senesine ait mutabakat beyannamesinin takdim kılınacağına dair Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi (Divanı Muhasebat Encümenine)

Mazbatalar

12 — Akşehirin Eğrigöz Köyünden Ahmet Haşimin idamı hakkında $\frac{3}{295}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (Ruznameye)

13 — Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik bina arsasının satılması hakkında $\frac{1}{508}$ numaralı kanun lâyihası ve Haricîye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

14 — $\frac{1}{864}$ numaralı gümrük tarife kanunu lâyihası ve muhtelit Encümen mazbatası ile Bütçe Encümeni mazbatası (Ruznameye)

15 — Bütçe Encümeninin, Maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki 1452 numaralı kanuna müzeyyel $\frac{2}{108}$ numaralı kanun teklifi ve mezkûr Encümen mazbatası (Ruznameye)

16 — Dahiliye Vekâleti 1928 senesi bütçesinin bazı fasılları arasında münakale yapılması hakkında $\frac{1}{518}$ ve Adliye Vekâleti 1928

senesi bütçesine munzam tahsisat verilmesi hakkında $\frac{1}{519}$ numaralı kanun lâyihasları ve Bütçe Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

17 — Deniz ve Hava gedikli küçük zabıt maaşı hakkında $\frac{1}{503}$ numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

18 — Devlet Demiryolları ve Limanları teşkilât ve vazafine dair kanunun bazı maddelerinin tadil edici $\frac{1}{448}$ numaralı kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

19 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umumi İdaresinin teşkilât ve vazafine dair olan kanunun 23 üncü maddesinin tefsirine dair $\frac{3}{289}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Nafia ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

20 — Devlet demiryolları ve limanları umumi idaresinin 1929 senesi bütçesi hakkında $\frac{1}{464}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

21 — Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 senesi bütçesi hakkında $\frac{1}{443}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

22 — Hasanoglu İbişin idamı hakkında $\frac{3}{596}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

23 — Hükümetle İzmir - Kasaba Demiryolları ve temdidî şirketi arasında tekarrür eden itilâfnamenin imza ve teatisi için mezu niyet itası hakkında $\frac{1}{35}$ numaralı kanun lâyihası ile Hükümetle İzmir - Kasaba Demiryolları ve temdidî şirketi arasında takarrür eden itilâfnamenin imza ve teatisi için mezu niyet itası hakkındaki kanun lâyihasının tesrii intacına dair $\frac{3}{82}$ ve Nafia Vekâleti ile İzmir - Kasaba demiryolları idaresi arasında yeniden tanzim ve imza olunan itilâfnamenin gönderildiğine dair $\frac{3}{293}$ numaralı Başvekâlet tezkereleri ve Nafia ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

24 — Hükümetle Şark demiryolları şirketi arasında takarrür eden itilâfnamenin imza ve teatisi için mezu niyet itası hakkında $\frac{1}{36}$ numaralı kanun lâyihası ile Şark demiryolları şirketiyle yeniden tanzim ve imza olunan itilâfnamenin gönderildiğine dair $\frac{3}{294}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (Ruznameye)

25 — İktisat Vekâletine merbut Âli, tali ve meslek Mekteplerinde askerliğe hazırlık derslerini okutan zabıtana verilecek ücretler hakkında $\frac{1}{285}$ ve askerlik dersleri muallimlerinin ücretleri hakkında $\frac{1}{507}$ numaralı kanun lâyihasları ve Maarif, Millî Müdafaa ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

26 — İzmir Belediyesine yapılacak iki milyon liralık istikraza kefalet için Maliye Vekiline mezuniyet verilmesi hakkında $\frac{1}{514}$ numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

27 — Kibrit inhisarı muamelâtının tarzı idaresi ve çakmakların da Devlet inhisarında bulundurulması hakkında $\frac{1}{504}$ numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

28 — Maarif hissesinden Sanat Mekteplerine tefrik edilecek mebalîğ hakkında $\frac{1}{481}$ numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

29 — Memurin kanununun 32 inci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında $\frac{1}{490}$ numaralı kanun lâyihası ve Memurin Kanunu Muvakkat Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

30 — Millî Müdafaa Vekâletinin 1928 senesi bütçesine fevkalâde tahsisat konulmasına dair $\frac{1}{520}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

31 — Ordu ikramiyesi hakkında $\frac{1}{497}$ numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

32 — Ordu zabitan heyetine mahsus terfi kanununun bazı maddelerinin tadiline dair $\frac{1}{408}$ numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

33 — Sayım kanununun tadili hakkında $\frac{1}{280}$ numaralı kanun lâyihası ve İktisat ve Dahiliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasası (Ruznameye)

34 — Seyyit Ağaoğlu topal Akif ve Mandal oğullarından Süleymanoğlu Mustafa'nın idamlarına dair $\frac{3}{298}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (Ruznameye)

35 — Tayinat ve yem kanununun birinci maddesine müzeyyel $\frac{1}{357}$ numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati 14

Reis : Nurittin Ali B.

Kâtipler : Avni B. (YOZGAT) Haydar Rüştü B. (DENİZLİ)

Reis — Celse açılmıştır.

4 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1 — İngilterede kâin Taymis Ayron W orks fabrikalarına sipariş olunan üç adet uskurlu vapor esmanına mahsuben sabık Bahriye Nazırı Mahmut Muhtar Pş. ile Maliye Nazırı Nail Bey tarafından kefaletsiz olarak tediye ettirilen yirmi bin İngiliz lirasının müsebbiplerinden tazminine ait dava safahatından bahis ⁸/₁₃₀ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası [1]

Reis — Efendim, Mahmut Muhtar Paşa vaziyeti icabı Meclisi Âli huzurunda kendisini müdafaâ etmemiştir. Bundan dolayı makamı riyasete bir lâyiha takdim etmiştir. Ve bulâyihamın Meclisi Âlide okunmasını istirham ediyorlar. Lâyiha ayrı ayrı âzayı kirama tevzi edilmiştir. Binaenaleyh söz istiyen zevat sözlerini söylemeden evvel bu lâyihayı okuyalım. (Okuyalım seslisi) Yani lâyihamın okunması tensip buyruluyormu efendim? Reye arz ediyorum.

Selâhaddim B. (Kocaeli) — Efendim, bu lâyiha mündericâtı şayanı tetkik ise encümen istesin. O tetkik etsin Heyeti Umumiye her hangi bir zatın müdafaasının okunmasına hangi nizamname hangi teamül, hangi usul müsaittir. Ancak arzu buyrulursa encümen bu hususta noktai nazarını arzetsin. Eğer okunmasını şayanı kabul görüyorsa, encümençe şayanı tetkik ise izahetsin.

Mazbata Muharriri Hakkı Tarık B. (Giresun) — Efendim Meclisi Âli lüzum gördüğü, arzu ettiği evrakın okunmasına karar verebilir. Ancak Mahmut Muhtar Paşanın

[1] 194 numaralı matbuâ zabtın sonuna merbuttur.

gönderdiği bu mütalaayı bendeniz de, şahsan okudum. Çünkü encümenin içtimalarını bitirdikten ve kararını verdikten sonra gelmiştir. Yalnız şu kadarını arzedeyim ki, bu müdafaanın içinde ne söylemiş ise bundan evvel gerek kendi tarafından gönderilmiş mütaaddit arzuhal ve tezkere ve telgraflarda hepsi birer suretle zikredilmiş, müdafaâ olunmak üzere gösterilmiş idi. Encümen vukuf ve ittîlâ etmiştir. Bir kısmı mühimmîni ise Mahmut Muhtar Paşa tarafından söylemeksizini kendi nazarı dikkata almış, onlar üzerinde tetkikat ve müzakere icra etmiştir. Mamafî Meclisi Âli arzu buyurduğu taktirde okutabilir. Bittabi encümen bunun üzerine noktai nazarını arzeder.

Reis — Efendim, lâyihamın okunması tensip buyruluyor mu? Reyi âlinize arzedeceğim Lâyihamın okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti celilesine takdim eylediğim 15 mayıs sene 1929 tarihli lâyihaî acizanem suretidir

Tam on sekiz sene evvel cereyan etmiş ve tafsilât ve teferrûatı tamamilen hatırdan silinmiş olan bir mesele münasibetile Seyri Sefain idaresinin müraceatına binaen İktisat Vekâletince vaki olan teşebbüs üzerine Büyük Millet Meclisi tarafından icraî tahkikata memur buyrulan Muhtelit Encümenin hadiseyi Divanı Âliye sevki lüzumunu mütezammın bir mazbata ile Heyeti Umumiyeye arzedildiğini haber aldım.

Mezkûr mazbatanın esnayı kiraetinde, takdimine mübaderet eylediğim işbu maruzatımın da Heyeti Celilenin nazargâhi madeletine arzımı hasseten rica eylerim.

Mevzuubahs meseleden dolayı idarei mez-

küre bir müddet evvel de mahkemeye müracaat ederek aynı müddeiyatı serdetmiş olduğu halde işin bir vekili Devlet sıfatile ifa edilen muamelâtın mütevellit olmasından dolayı selbi vazife kararile dava mahkemei asliyece reddedilmiş ve bu bapta sadır olan hüküm Mahkemei Temyizce de tasdik olunarak kesbi katiyet etmişti. Mahkemei asliye bu kararile Seyri Sefain idaresine demiş oluyordu ki Nazırlık makamında mes'uliyeti cezaiyeyi müstelzim bir filin tevlit ettiği zarar ve ziyamın tazminini talep edildiğine göre kanunu esasının Vükelâi Devlet hakkında takibat icrasının şekil ve tarzını tayin eden ahkâma tevfiiki hareket edilmek iktiza edeceğinden böyle bir davayı görmek ve hükmetmemek maddeten mehakimi asliyenin vazifesinden hariçtir. Seyri Sefain idaresi mebhusunanh filile bir taraftan davasını tasvir ederken esası dava arzuhalına merbut olan lâyihasını aynen: « Emvali Devleti hodbehod ve hilâfı salâhiyet idare ve tasarrufa kıyam ettiğim, ve salâhiyettar muhasibi mes'ullere ifayi muameleye imkân bırakmadığım iddiasile, aleyhimde 326 tarihli usulü muhasebei umumiye kanununun 47 inci maddesinin matufün aleyhi olmak üzere eski ceza kanununun 130 uncu maddesi mucibince tamamen mes'uliyeti cezaiye tevlidine bais olacak bir renk ve şekil verirken diğer taraftan kat kat müruru zaman kanunen hasıl olmak münasebetile ne cezaî ne de malî mes'uliyet tevcihine imkân olmadığını gördüğünden zamince bu renk ve şekli bertaraf ederek sadece bir mes'uliyeti maliye tevcihine sarfi gayret etmiş isede mehakimi adliye bu tabiyenin zımındaki makaside nüfuz ederek hükmü mezkûru isdar ve davayı reteylemiş idi.

Şimdide başka bir tabiyeye müraceat ederek mes'uliyeti cezaiyeden mücerret ve müstakil bir şekilde sadece bir mes'uliyeti maliye tevcihi kastile Meclisi Âliyi işgal etmekte olduğu anlaşılmaktadır.

Hakikatın bütün vüzhile inkişaf ve tecel-lisinde şiddetle alâkadar olduğum için hakikatı halin tebarüz etmesini ve ara sıra bir kısım matbuatımızın bazen şayanı esef bir tarzdaki neşriyatına karşı efkâr ve enzarin tenevvür eylesini pek ziyade arzu etmekliğim tabiidir. Fakat meselei hazırda tebarüzü hakikata

vasıta olacak evrak ve vesaik mevkiî husumette bulunan Seyrisefain idaresi yedinde bulunup idarei mezkûre ise bu evrak ve vesaiki bililti-zam meydana çıkarmakta olduğundan müdafiatımı berveçhi ati kanuni vasıtalara istinat ettirmek zarretinde bulunuyorum .

Mahiyeti hadise

Gerek mahkemei adliye ve gerek heyti celileleri nezdinde tasvir olunan davaya nazaren hadisenin mahiyeti şudur :

1911 senesinde Bahriye Nazaretinde bulunduğum sırada Seyrisefain İdaresi tarafından İngilterede Tames Iron Works inşaatı bahriye destikâhlarında inşa edilmek üzere üç kıt'a gemi sipariş edilmiş, peşin olarak verilmesi lâzım gelen sülüs bedelin kefaletname mukabilinde itası meşrut iken kefalet alınmiyark bu pra Anadolu Şimendifer kupanyası üzerine Maliye Nazaretinin kefaletile verilen bono iskonto ettirilmek suretile müesseseye hilâfı selâhiyet ve hotbehod tesviye olumuş ve mezkûr müesse dört ay sonra iflas ederek parayı istirdat kabil olmadığından bu zararın acizlerinden tazmini lâzım geliyormuş.

Hadisenin bu tarzda ceryan edemeyeceğini ve devairi resmive muamelatının ve üsulü maliyemizin bu kadar basit bir şekilde yürü-yemeyeceğini muamlâtı devletle ve bilhassa devletin muamelâtı maliyesile az çok ülfeti ve münasebeti olanların ufak bir mülâhaza ile anlayacakları şüphesizdir .

Muamelenin Soreti ceryanı

Evvel emirde şurasını nazarı dikkate arz ederimki ozaman bahriye nazarının mevkiî Seyri Sefain İdaresi üzerinde bir hakkı teftiş ve nezaretten ibaretti . Seyri Sefain İdaresinin hiç bir muamelesi bahriye nezareti devair ve şubatından hiç birile alakadar değildi.

Bu gün olduğu gibi ozamanda ayrı bir idarei umumiye idi ki her iş müstakilen bu idarei umumiyede tetvir edilir , ve bahriye nazırı ancak bu idarei umumiyeye bazı direktif verir ve terakki ve inkişafının ve saiti umumiyesini teemmül ve bu vesaiti Devletin siyaseti umumiyesine tevfiikan açılrđı. Bahriye nazırının doğrudan doğruya Seyri sefaine ait her hangi bir işe müdahale veya her hangi bir işi bizzat deruhde ve icra ettiginin emsali yoktur. Netekim Seyri Sefain için en mühim mesailden

olan vapor siparişi meselesi hiç de bahriye nazırının doğrudan doğruya alâka ve müdahalesini davet etmemiş olduğu bu sipariş mukavele ve şartnamelerinin bahriye nazırı tarafından değil, bizzat SeyriSefain müdiri umumi tarafından akıt ve imza edilmiş olması sabittir.

Filhakika idare vekilleri tarafından mukadema mahkemeye ibraz edilen bu mukavelenamelere göre, münakasa muamelatı ve akdın bilcümle icabatı müdürü umumi tarafından yapılmış ve teati olunan mukavelename dahi müdürü umumi tarafından imza edilmiştir. Şuhalde meselenin bahriye nazırına doğrudan doğru yani muamele itibarile bir alakası yoktur.

Usulü maliyemize gelince: Eylül 1326 tarihinde mevkii meriyete giren 24 mayıs 1326 tarihli usulü muhasebei umumiye kanunu hükmüne göre, nazırlar kendi dairelerinde yalnız amiri ita olup, bir muamelenin ita emrine iktiramına kadar ceryan edecek safahatı tekâmülünün ifa ve ikmalî şüphesiz devair müteallikasının vezaifi icabından idi. Seyrisefain İdaresine gelince: burada Bahriye Nazırı amiri ita bile değildir. Müstakil bir idarei umumiye şeklinde müteşekkil olduğu için idarenin masarifatı müteahhikksı, Bahriye nazırının ita emrile değil, doğrudan doğruya müdüriyeti umumiyece ifa edilir. Şuhalde nasıl olurda Bahriye nazırı Seyrisefain İdaresine ait bir masrafı doğrudan doğruya tasviye etmek mevkiinde bulunur?

Kaldığı bir masrafın ita emrine iktiran edebilmesi için bir silsile muamelât iktiza eder ki, o muamelât muhtelif devairin vezaifi dahilinde olup, devairi mezkûrece bu muamelât ifa ve ikmal, ve ita emri tanzim edilerek, nezaret makamına liyedilimza getirilmedikçe, ne ita emri sudur etmek, nede masraf tasviye olanabilmek mümkün değildir; bu muamelâtın ne essası, ve ne de teferrüatı, Nazırın meşğul olması varit bile olamaz. Bunların her birinin memuru mesulu vardır ki, muamelâtın tekemmül etmiş, ve artık ita emrinin imzası zamanı gelmiş olduğu, onların imza ve muamelâtı gösterir. Hatta, muhasibi mes'ulun « Sarfı lâzım gelir » idaresi bulunmayan hiç bir ita emri imza edilemez ve muhasibi mes'ul bu ibareyi tahrir ve imza etmesi için bütün bu evrakı müsbitenin

muayene ve murakabe edilmiş olması lâzımdır.

Bu meselede ise ita emri imza etmek keyfiyeti Bahriye Nazırına ait bir vazife deyildir. Doğrudan doğruya Seyrisefain Müdürü Umumisine aittir.

Şuhalde Seyri sefain idaresince her türlü muamelât ifa ve ikmal, ve şeraiti mukarrere itmam olunarak, ita emri imza edilmiş olmak tabii idi. Ve ancak veznelerinde ifayı teahhüde kâfi para bulunmaması ve maliye nezaretinin kefaletile, kanunu mahsusı ahkâmına tevfikân Anadolu şimendifer kumpanyasından istikrazen temin olunan paradan verilmek üzere bir bono itasına lüzum ve ihtiyaç görülmesi, ve maliye nezareti bonoya kefalet imzasını koymak için Seyri Sefainin heyeti vükelâda mümessili bulunan Bahriye Nazırının imzasına zaruret bulunması, ve marûlarz istikraz kanununun 4üncü maddesi hükmü sarihine nazaran, kanunu mezkûrun icrayı ahkâmına Maliye Nazırile Bahriye Nazırını sevkiledirki ihzar edilen bu muamelât üzerine müteahhik masrafın ifası için Bahriye Nazırına bir bono imza ettirmek zaruriyeti hasıl olmuştur.

Bu bapta maruzatıma bir kat daha vuzuh vermiş olmak için şu suretle telhisi mesele edeyim.

Benim Bahriye nazırı sıfatile bonoya vazı imza etmekliğim, gemi siparişile, gemi inşasile alâkadar bir memur olmaklığım, yani hadisede amiri ita sıfatında bulunmaklığım hasebile değil ancak istikraza müteallik kanununun madei ahiresi mucibince Maliye Nazırile birlikte icra yı ahkâmına, memuriyetimden mütevellittir.

Bilfarz, Seyri Sefain idaresi, mezkûr vaporların bedellerini bedili müstakrazın bihde deyilde, kendi kasasından verecek olsaydı, veya vermiş bulunsaydı, tanzim edilecek ita emrini amiri ita sıfatile benim imza edecektim? Seyri Sefain idaresi bir zamanlar Bahriye Nezaretine bir zamanlar Harbiye Nezaretine merbut idi.

Bu günde İktisat Vekâletine merbut bulunmaktadır. İdarei mezkûre yapmış olduğu bir çok mübayaat, ve muamelattan dolayı, erbabi istihkaka bir çok paralar tesviye etmiştir. Bunların içinden tek bir muamele tek bir tediye evrakı gösterilebilinirmiki, İdarei mezkûrenin merbut bulunduğu Nazırın, amiri ita sıfatile imzasını ihtiva etmesin?

Halbuki hadisede istisnaen Bahriye Nazırı

şifatile bononun imza edilmiş olması, yukarıda arz ve izah kılındığı veçhile tediyeinin tezammun eylediği muamelenin icabatı ile alâkadar olup, ancak istikraz kanununun icrayı ahkâmına, Maliye nazirile birlikte, memuriyetinden münbaistir. Bu vaziyette bulunan Bahriye nazırının muamelâtı maliyesinde müstakillen hareket etmekte bulunan bir idarenin, muamelâtına müdahaleye bir hakkı veya vazifesi mevzuubahs olmazki, mukavelenamanın icabatından olan kefaletnamenin alınıp alınmadığını tetkik ve tefehhusu mevzuubahs olsun, ve alınmadığı takdirde kendisi mevkiî cevap ve tühmette bulunsun. Maateesüf bütün evrak ve vesaik, Bahriye hazaini evrakında değil, Seyri sefain idaresinde bulunduğu, ve Seyrisefain idaresi o zaman, kumpanyanın iflası üzerine ihtimalki muamelâtın tekemmülünde yapılan kusurdan mütevellit mes'uliyete tevekkî fikir ve kast ile, ve işin Bahriye nazırı uhdesine tahmilini daha sehil gördüğü için dosya ortadan gayıp oluvermiştir. Şuhalde bononun imzasına kadar cereyan eden muamelat temamilen Seyrisefaine ait olup ancak bu muamelatın tekemmül ettiği haber verildikten, ve şu kadarki, tediye için paray ihtiyaç gösterildikten sonradırki, Meliye Nezareti başlığını havi bono, Maliye nezaretinde ihzar, ne bendenize Maliye Nazırına imza ettirilmiş olmalıdır.

Eğer Seyrisefain idaresi bu muamelâtın bir kısmında kusur etmiş, ve vapur siparişi için münakasayı icra, ve mukavelenameyi, ve zeylini tanzim ve imza, ve teati ettiği ve bütün bu muamelâtı müstakil müdiri umumî ve meclisi idaresi marifetile yaptıktan sonra, iktiza eden kefaletnameyi almamış, ve muamelâtın tekemmülünü yanlış olarak haber veripte yapılan tediye bir zarar husule gelmiş ise, bunda Bahriye Nazırının ne medhali, ne mes'uliyeti olabilir.

Seyrisefain için bu kadar mühim bir muamelenin ve mühim bir taahhüdün dosyesi olmamak kabilmidir? Şu halde bu dosya nerededir? Niçin çıkarılmıyor? Halbuki bu dosya meydana çıktığı vakit hakikatı halin bu merkezde olduğu derhal ve bedahaten zahir olacaktır.

Seyrisefainin haberdar olmaması iddiasının butlanı

Seyrisefain idaresi bu noktai taglitat ile

setredilemek için yalnız aleyhinde göya dalil olabilecek şeyleri ibraz ile bononun ne verildiğini, ne paranın tesviye edildiğinden vaktile malûmatları olmayup ancak vadei muayyenesinde Mâliye Nezaretince para tesviye edilipte Seyrisefainden istirdat ve istifa edildiği zaman ita hasıl olduğunu beyan etmekte dirki bununla hakiki ahvali nasıl setr ve ihfaya, ve efkâr ve ezham nasıl taglitate çalışdıklarını ve farkında olmaksızın nasıl tezat ve tenakuze düşdüklerini göstermektedirler; çünkü Seyrisefain İdaresi mahkemeye aleyhimde iki kıt'a varaka ibraz etmiştir ki bunun birisi göya gayp olan dosyadan her nasılsa kurtarılmış olan marûzzikir bono, diğeri de Anadolu Şimendifer kumpanyasına yazılmış olan tezkere dir. 7 haziran 327 tarihli ve 81-780 numarasım ve « Seyrisefain İdaresi » başlığını muhtevi olan bu tezkere Anadolu Şimendiferleri müdiriyeti umumiyesine bononun gönderildiğini ve yüzde beş iskonto ile ve ingiliz lirası yüz on kuruş yedi para raiç üzerinden bilhisap bedelinin kumpanyaya tesviyesi lüzumunu müşirdir.

Bu tezkere mahkemeye benim tarafımdan ibraz edilmiş değil, Seyrisefain vekilleri tarafından benim aleyhimde ve Seyrisefain dosyasından ihraç olunarak mahkemeye ibraz edilmiştir. Şu halde bono Seyrisefain namına, benim imzam ile ve Seyri Sefainin gösterdiği lüzum üzerine Seyrisefain idaresi aklâmından çıkmış bir tezkere ile Anadolu Şimendifer kumpanyasına gönderilmiştir. Demek ki bono, gönderilirken Seyrisefain idaresinin malumatı vardı, ve onun inzımamı muamele ve malûmatile gönderildi, ve gönderildiğini mütazammın tezkere dosyasına konuldu, ve Şimdi o tezkere benim aleyhimde istimal edilebilmek için dosyadan çıkarılabilmektedir.

Bu takdirde nasıl olurda ne bononun gönderildiğinden, ne de paranın tesviye edildiğinden Seyrisefainin malûmatı olmadığı ve Ancak Maliye nezaretince hasbelkefale para tesviye edilipte Seyrisefainden istirdat ve istihsal olununca ittilâ hasıl olduğu iddia edilebilir?

Bu kadar garip ve garip olduğu kadar açık ve vazih bir taglit ve tenakuza gitmekte ne mana ve ne sebep vardır? Hem bono bu tezkere ile gönderilmiştir, hemde bononun gönderildiğinden malûmatımız yoktu, demek

neyi ifade eder ? Bir fikri müzmer mevcut olmaksızın bu merteye tezat ve galatla meşbu müddeayat serdedilebilirmi? Bu vaziyet şunu ifade eder ki, bono, Seyrisefainin malûmatı tahtında verilmiştir . ve bono verilmek için Bahriye nazırına muamelenin tekemmül ettiği haber verilmiştir. Fakat bilahare anlaşılmuşturki muamelâtın tekemmülünde noksan vardır. Mes'uliyetten tevekki için işi bir tarzı ahare ifrağ lâzımdır. Lâzım olan kefaletin istihsal unudulmuştur .

Bono itasına saik olan sebebe gelince

Seyrisefain idaresi bundada tariki teğafüle sapmaktan geri kalmamaktadır . Bono iddia edildiği gibi, Anadolu Şimendifer kumpanyasına iskonto maksadile verilmiş olmaktan çok uzaktır. O zaman Seyrisefain vesaiti nakliyesinin ihtiyacatı askeriyeyi tatmine medar olacak surette takviyesi Devletce düşünülmüş olduğundan, Maliye Nazırı bu idare namına müsait şerait ile beş yüz bin lira istikrazına mezuniyet almış, ve en ehven şeraitle bu istikrazı Anadolu Şimendifer kumpanyasile akteylemişti . Fakat kumpanya parayı hemen tedarik edemediğinden istikraz tarihinin 1 eylûlden itibaren cereyanı tekarrür etmişti . Bono tarihinin bu istikraz tarihinden üç ay mukaddem bulunması sebebine gelince :

Taymıs Ayron Works müessesesine sipariş olunan vaporlar için mukaveleleri mucibince, ilk taksitin 1 haziran 1911 tarihinde tediyesi icap etmediğine binaen, 1 eylûl 1911 tarihinde istikrazı mukarrer olan mebalige mahsuben tesviye edilmek üzere alelhesap, bir bono tanzimi keyfiyeti, vapur mukavelenameleri olveçhile tanzim ve teati etmiş olan Seyrisefain İdaresinin Bahriye ve Maliye Nazırlarına sevkedilen müracaatı üzerine bittezekkür tekarrür etmiş, ve evrakı gizlenmekte olan bu hakikat, hadisenin bu tarzı cereyanile sabit ve mütahakkak bulunmuştur.

Mademki muhtelit encümen 23 nisan 1929 tarihli kararile Nail B.in yalnız istikraz muamelesine imza koyduğundan tediye kılınan taksitin bitmesinden dolayı mes'ul olmadığını tanımıştır. O halde başka bir sebep tahtında olmayup mahza ve münhasıran aynı maksatla aynı istikraz muamelesinin ber mucibi kanun ifası mecburiyetile müştereken vaz'i imza etmekten başka hiç bir şey yapmış olmyan Bahriye

Nazırının mes'ul addedilmesi nasıl caiz olur ? Hususa ki bonoda Bahriye Nazırının imzası mezkûr bononun kanunu mahsusuna tevfiikan Seyrisefain namına takarrür eden bir istikraza mahsuben tanzim edildiğini ifade etmekten maada hiç bir manayı ihtiva etmezdi .

Zararın hakiki sebebi

Maahaza, hatırımda kaldığına göre bu paranın ziyasına yegâne sebep olan keyfiyet dahi yine seyrisefainin kusur ve hatasıdır. Mukaveilenamenin ahkâmı umumiyesi mucibince, inşaata başlanır başlanmaz, inşa edilen aksam Seyrisefain idaresinin mülkü ad olunacaktır; ve bu mukavelenin bu hükmüne asla halel gelmeksizin zeyli mukavele ile de avans için kefalet esası vazedilmiş idi. İnşaat şirketi likidasyon tarihine kadar kemilerin aksamı mühimmesini vücade getirmiş, ve Seyrisefainin verdiği paradan çok ziyade inşaata yapmış idiler. Seyrisefain icap eden tedabiri basiretkâraneyi ittilhazda kusur etmemiş olsa idi, baliğan mabelağ hükukun istifa ve istirdada imkân mevcut ve gemiler tasfiye masasına girmez, ve seyrisefain bu gemiler üzerinde hukuku mümtazeye malik olarak istifayı hak etmiş olur idi. Bunun içinde yapılacak yegâne, ve kısacık tedbir mukaveleyi İngilterede tescil ettirmekten ibarettir. Seyrisefain bu vazifesinde kusur etmiş olmak ve tedabiri muktaziyeyi vaktında ittilhaz etmemek suretile hukukunu izaa etmiş ve böylece idare ibtidaen, ve intihâen kendi kusuriyle dıçarı zarar olmuştur. Şimeli bütün bu kusurların netaici mes'uliyetine işte doğrudan doğruya hiçte alâkadar olmayan bir nazıra tahmile kalkışmak muvafıkı hukuk ve madelet olabilir mi? Binaenaleyh şu meselede hakkı teftişi haiz bir nazır sıfatıyla uhdeme tevcihi mesuliyete medar olabilecek bir kusur ve hata isnadı gayrı mütesavverdir. Şunu ilâve edeyim ki temmuz bidayetinde devletçe görülen lüzum üzerine Reşadiye deretrotu sipariş için memuren İngiltereye gönderilmiştim ve âzasından bulunduğum Hakkı paşa kabinesinin eylûl bidayetindeki istifası hengâmında avdet edebildiğimden sipariş muamelâtında olduğu gibi muamelâtı müteakibesinde bir gûna alâka ve medhalini iddiaya maddeten imkân olmaz. İdarenin ziyat hukukuna bais olan keyfiyete gelince, bu ziya bononun verilmesinden değil vapur münakasa ve siparişi, ve mukavelename

tanzim ve imza, ve teatisi gibi muamelâtı bizzat ve başlı başına yapan Seyri Sefain idaresince kefaletin ademi istihsali suretile muamelenin tekemmül ettirilmesindeki kusur ve bononun gönderildiği sırada, idarenin bu kusuru idrâkte gösterdiği zühul olduğu gibi intihâen dahi mukavelenin tescil ettirilmemesi suretile gemiler ve inşaat üzerindeki hukuku mümtazesinin ziyâna meydan veren basiretsizliğidir.

Bu vaziyet o kadar vazih ve sarihdir ki gemilerin sipariş mukaveleleri mucibince Seyri Sefainin 1 haziran 1911 tarihinde tediyeye etmesi muktezi ilk taksitin lüzumu tedariki 1 eylül 1911 tarihinde mevkiî tatbika vaz edecek olun istikraz mukavele ve muamelesinden mukaddem olmasa idi, idareci mezkûre bu avans akçesi için hiç bir bono tanzimine tevessül meyecek ve Bahriye Nazırının bu hususda vesatetine kat'a müracaat etmeksizin parayı istikraz hasılından, ya nakden, veya çok olarak kendisi bizzat doğrudan doğruya fabrikaya tediyeye etmiş olacaktı. Buda gösterirki Bahriye Nazırının vesatetine müracaat gemi siparişi mukavelesinin tevhit ettiği mecburiyete binaen sırf istikraz hasılatından bir miktarının, istikraz mukavelenamesinde musarrah tarihinden evvel ahzi içindir, yoksa gemi inşaatı parasının tediyesi keyfiyeti için degildir.

Davada müruru zamanı cezaî

Bütün bu hale rağmen, işin dosyası meydana çıkarılmamak münasebetile şu bonodan dolayı acizlerinin mes'ul tutulmaklığın lâzım gelse davanın cereyanına, ve istimâna mani mütezaif bir müruru zaman mevcut olduğu kabili inkâr olamaz asıl davaya göre idarenin parasını hot behot ve hilâfı salâhiyet sarfa kıyam ve muhasibi mesullerin istimal salâhiyetlerine muhalefet ederken bila salâhiyet vazifei resmive ifa ettiğim yolunda tasvir edilmekte olduğna göre, bihakkın denilebilirki ortada hakikaten mes'uliyeti cezaiyeyi müstelzim bir fiil ve hareket vakı olmuştur. Filhakıka idare müruru zaman meselesini bertaraf edebilmek için davaya bilahare mümkün olduğu kadar sadece bir mes'uliyeti maliye rengini vermeğe çalışmış ve çalışmaktadır. Fakat işin tarzı tasviri bu mesaiyi akim bırakacak kadar vasi bir mes'uliyeti cezaiye mahiyetini göstermektedir.

Seyrisefain mahkemeye verdiği ilk dava

arzuhalına merbut lâyhada « Bahriye nazırının hak ve salâhiyeti teftiş ve nazarete münhasır iken Mahmut Muhtar Paşa idarenin bermucibi kanun muayyen istiklalini bilihlâl idareyi kat'iyen haberdar bile etmeksizin yirmi bin ingiliz lirası gibi bir meblâğı mühimmi hotbehot tediyeye ettirmiştir.

Şu ifadeye nazaran orada amiri ita bile değil iken, fuzuli bir sıfat takınarak idarenin parası üzerine vazivet etmiş, ve istediğim yere sarfetmişim demektir.

Fılkakika Seyri Sefain üzerinde yalnız bir hakkı teftiş ve nezarete malik olduğum ve idarenin emvali üzerinde tasarruf salâhiyetini haiz bulunmadığım şüphesizdir; ve böyle bir tasarruf dahi vaki olmamıştır, fakat, mademki dosyanın meydana çıkarılmaması suretile hakikatın tebarüzüne imkân bırakılmamıştır. Şu halde vaziyet bir sıfat ve salâhiyete müstenit olmaksızın bir kısım emvali emiriye üzerinde tasarruf mahiyetinde kalmaktadır ki buda kanunen müstelzimi ceza bir fiildir, işi daha uzun bir müruru zamana tabi kılmak için fiili her türlü anasırı cürmiyeden tecride ne mertebe ihtimam olunursa olunsun, bu anasırı bertaraf etmeğe maddeten imkân yoktur. Hele o zaman mer'i olan usulî muhasebeî umumiye kanununun 47 inci maddesi bu bapta kat'i bir sarahatı ihtiva etmektedir.

Maddei mezkûreyi buraya aynen nakl ediyorum;

« Sıfatı resmive ve salâhiyet ve mezuniyeyi kanuniyesi olmayanlardan her kim hot behot emvali emiriyenin tahsil veya idaresine kıyam eder ve yahut hazinesi Devlet namına akçe kabz ve tediyeye ederse hukuku şahsiyenin istirdadına halel gelmemek üzere salâhiyet ve mezuniyet haricinde sıfatı resmive takınanlar hakkında kanunu cezanın maddei mahsusasında muayyen cezalarla mücazat olunur. »

İşbu maddenin matufu aleyhi olan eski kanunu cezanın 130 uncu maddesini de aynen dercediyorum :

« Her kim Devleti âliyeden salâhiyet ve mezuniyeti olmaksızın hodbehot bir memuriyeti mülkiye ve askeriye sıfatında görünür ve yahut bu memuriyetlere müteferri mevadî icra eylese üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasile mücazat olunur. »

Şu halde Seyri Sefain üzerinde :

A - Amiri ita sıfat ve salâhiyetini haiz değildim.

B - Seyri Sefain emvalini kabz ve idare edecek bir sıfata malik değildim

C - Seyri Sefaine ait nukut üzerine vaziyet ederek tediye salâhiyetini haiz değildim.

Bu son iki salâhiyet münhasıran muhasibi mes'ullerden maada her hangi bir makamı ve hatta amiri itaları bile emval ve nukuda vaziyet ve tasarruftan men için mevzudur. İmdi bu taktirde vaziyet şu şekli almaktadır :

A - Kanunen bir sıfatın olmadığı halde amiri ita salâhiyetini istimal etmişim

B - Kabz ve tediye salâhiyeti münhasıran muhasibi mes'ullere ait iken SeyriSefaine ait nukudu kabzetmişim

C — Vaziyet ettiğim bu nukudu başka birine tediye etmişim.

Filhakika hotbehot bono vermek suretile şu tediye SeyriSefainin istikraz mahsulunu doğrudan doğruya kabzederek hotbehot tediye başka bir şey değildir. Binaenaleyh hem müdürü umuminin, hem de muhasibi mes'ulün sıfat ve salâhiyetini istimal «salâhiyet ve mezuharicinde sıfatı resmiye takınmaktan» başka bir mana ifade edemez ve bu mana ise kanunun müstelzimi ceza addettiği bir fiil olmaktan katiyen kurtulamaz böyle olunca hukuku umumiye müruru zamamın cari olacağı şüphe götürmez. O halde kanunen üç senelik müruru zamana tabi olan bir filî aradan on sekiz sene geçtikten yani altı kat mürura zaman hasıl olduktan sonra takibe salâhiyet kahrımı? ve fiil takip olunanmayınca o fiilden inbias eden hukuku şahsiye nasıl takip olunur? Usulü muhakematı cezaiyenin 482 inci maddesi hükmünce cürümden münbais hukuku şahsiye davaları hukuku umumiye müruru zamana tabidir. Bu bedahatı kanuniyeden nasıl inhiraf olunur.

Usulü muhakematı cezaiye kanununun 482 inci maddesi berveçhi atidir :

« Maddei sabıkada zikrolunan iki halde nücazati tedibiyeyi müstelzim e'âl için hukuku umumiye ve şahsiye davası yine maddei sabıkada mezkûr mebdelerden itibaren üç sene sonra sakit olur. »

Diger taraftan farzedelim ki B. M. M. Encümenin müzakeratını muhtevi olan zabıtna-

melerde görülen temayül veçhile nezaret makamı bir muhasebeci mevkiine ikame edilip de yalnız kefalet alınmasında ihmal ve terahi neticesi olarak bir zararı maddi ika etmiş olmaktan dolayı nazırı mes'ul addedilsin. Bu taktirde ihmal ve terahi dahi kanunu cezaca muayyen ve sarîh bir filî memurdur o zaman cari olan kanunu cezanın 102 inci maddesinde:

« Memurini devletten biri vazifei memuriyetini ifada bilâ sebebi makbul ihmal ve terahi eyler veya amirinin ahkâmı kanuniyeye müsteniden ita eylediği evamiri keza bir gûna sebebi makbul olmaksızın icra eylemez ise memuriyetinin derecesine göre üç liradan yüz liraya kadar cezai nakdi alınır ve işbu ihmal ve terahiden veya amirin kanuna müstenit olan evamiri ademi icradan devletçe bir mazarrat husule gelirse derecesine göre bir haftadan üç seneye kadar hapis cezasiyle beraber müebbeden veya muvakkaten rütbe ve memuriyetten mahrumiyet cezası da hüküm olunur ve bu fiillerden efratça bir gûna zarar hasıl olmuş ise o da başkaca tazmin ettirilir » denilmiştir. Bu maddeyi kanuniyeye nazaran dahi hadise mes'uliyeti cezaiyeden kurtulamaz ve mes'uliyeti cezaiyeyi mucip olan filin takibi müruru zamanla kabil olmayınca onun zımında ve ondan mütevellit olan hukuku şahsiye davasının dahi takibi mümkün olamaz. Bu o kadar sarîh ve basit müsellematı hukukiyendirki üzerinde bir an bile tereddüde mahal yoktur.

Vakia istirdadı emval hukuku umumiye davasından müstakil ve adi müruru zamana tabi bir hal isede burada istirdadı emval dahi muvzuubahs olmaz, zira istirdadı emval aynen elde edilen bir malın sahibine ret ve iadesi halidir bu mal kimin yedinde bulunursa bulunsun istirdat olunup sahibine iade edilmek iktiza eder ve bundan dolayidir ki adi müruru zamana tabi olur. Davada mevzuu bahs olan keyfiyet ise mevcut ve muayyen malın ret ve iadesi talebi değildir ve bu tarz maddeten mümkün de değildir, Çünkü hilafı kanun veya ihmal ve terahi ile verilen şey bir ayın değil, bir nakittir demekki zimmettir. Zimmet ise istirdat olunamaz tazmin ettirilir bahusus bu zimmet kunpanyanın aldığı ve kunpanyanın kabz ve istihlâk ettiği bir zimmettir. Bahriye nazırının yedinde kalmış bir zimmet te değildir yalnız

Bahriye nazırı bu zimmetin ziyasına sebebiyet vermiş olması serriştesile tazmine tabi tutulmaktadır.

Bu tazmin hilâfı kanun tasarrufun veya ihmal ve terahinin neticesidir demekki fiilden münbais bir tazmini zarar keyfiyetidir, bu ise usulü muhekematı cezaiyenin sarahati kâmile ile file merbut müruru zamana tabidir ve fiil müruru zamanla müntafi olunca hukuku şahsiye yani bu tazminat davası da kendiliğinden sukut eder.

Divanı Âli yüksek ceza mahkemesidir

Vakia Meclisi âlileri muhtelif encümenince mes'elenin mahiyeti cezaiyeden tecrit edilmek suretile Divanı âliye sevki lüzumu gösterilmiş ve Divanı âli cezaî ve malî hususata bakar denilmiş isede bu fikir ve nazarın pek ziyade cayı münakaşa bulunduğu kabili inkâr değildir bilhassa maruzziki (326) tarihli usulü muhasebeyi umumiye kanununun (47) inci maddesinin sarahati bu bapta her türlü şüphe ve tereddüdü def'e kâfidir. Ancak madamki meselede mes'uliyeti cezaiyeyi icap ettirecek unsurı kâfi mevcut addedilmemek fikri izhar ediliyor. Ohalde ceza cihetinden müstakilen ve mücerret olarak malî mes'uliyet tevcihi noktasından işin Divanı âliye sevki için bir sebep kalmamış oluyor. Çünkü Divanı âli bir mahkemei cezaiye olmaktan başka bir şey değildir ve bir ceza dairesine merbut olmanın her hangi bir tazminat davasını yani malî mes'uliyet mes'elesi müstakilen rüyet ve hükâmeye salih değildir. Divanı âliye hukuku şahsiye davasında müstakilen rüyete salâhiyyettar bir mahkemei hukukiye mevkiine ikame etmek her türlü telâkkiyat haricinde kalır çünkü bu keyfiyet Divanı âlinin ne maksat teşekkülü ile nede onu teşkil eden ahkâmı kanuniyenin metni ve ruhile kabili telif değildir.

1 — Divanı Alinin maksadı teşekkülü sadece terhipdir. İctimaî bir gayei ulya üzerine müstenittir. Devletin resi umurunda bulunan zevatın menafii içtimaiyeye münafi harekâtın tenkil ve bu harekâtın bir daha ademi vukuunu temin ederek reisi idarei devletçe inzibat ve istikameti tesis masruftur. Böylece vuku muhtemel olan ef'ali cürmiyeyi cezalandırarak en yüksek makamata irtika edenlerin bile gayri mes'ul kalmamasını ve ensali atiyenin bundan mütenebbih olmasını temin için mevzudur.

2 — Divanı Âli, tabiat ve mahiyeti itibarile seri bir usulü muhakemeye tabi olan işler için teşekkül edebilir. Bu azim makina medit ve batî bir usulü muhakemeye tabi işlerle uğraşmağa mütehammil değildir. Seri bir usulü muhakemeye tabi işler ise ancak ceza davalarıdır ve çünkü bu davalar mahiyet itibarile deavii müstaceledendir. Divanı Âli böyle acil davaları süratle rüyet ve hüküm eder ve dağılır. Halbuki alelade tazminat davaları, usulü hukukiyenin tesis eylebiği uzun bir takım merasime ve muamelata ve ezcümle layihalar teatisine tabi ve rüyet hükmü bazen senelere mütevakkif davalardan olduğunda Divanı Âli böyle bir dava için uzun müddet ve belki senelerce uğraşamaz.

3 — Divanı Âlinin sureti teşekkül ve vezaifinden bahis ahkâmı kanuniyeye gelince bu ahkâm dahi Divanı Âlinin sadece bir ceza mahkemesi olduğunu gösterir hadiseden maada tatbik olunacak olan (93) kanunu esasisinin (31)inci maddesi, vükelanın meclisi mebusanca sülusanı ekseriyeti ara ile nasıl muhakemeye sevk olunacağını tayin ettikten sonra (32) inci maddesi yükeleradan ittiham olunanların tabirini istimal eder ki bu suretle Meclisi mebusan kararının itham mahiyetinde olduğunu gösterir ve itham muamelâtı ise ancak mesaili cezaiyede mevzu bahistir. Demekki Divanı Âli vükelânın ancak mes'uliyeti cezaiyeyi müstelzim fiillerini muhakeme eder.

Teşkilâtı esasiye kanunumuz aynı esas ve sarahatı muhtevi olmakla beraber başkaça mühim bir işaretide mutazammındır. Bu kanunun ellinci maddesi vükelâdan Divanı Âliye sevk olunanların vükelâlıktan sukut edeceğini gösterir. Burada vükelâlıktan sukut edebilmek için bir sarfiyyatın istilzam edeceği alelade bir tazminat davası mevzu bahis değildir. Vazifede bir su'î istimal, mes'uliyeti cezaiyeyi müstelzim bir hal meşhut ve mahsûs olmalıdır ki vükelâlıktan sukut edebilsin. Demek oluyor ki teşkilâtı esasiye kanunu dahi bir vekili Divanı Âliye sevk etmek için alelade bir mes'uli yeti maliye değil, vükelâlıktan sukutu müstelzem olacak derecede bir mes'uliyeti cezaiye mevzu bahs olmak lâzım geleceği noktai nazarın takip etmiştir. Kezalik Divanı Âli müddei umumilik vazifesinin baş müddei umumî tarafından ifa olunacağına dair olan ahkâm

dahi Divanı Âlinin bir ceza mahkemesi olduğunu gösterir. Ancak müddei umumi Bir ceza mahkemesinde ifai vazife eder. Şu halde Divanı Âli tamamen bir ceza mahkemesidir. Ve bir cürmün muhakemesini icra ve binnetice faili cürmü cezalandırırken müddei şahsi canibinden ikame edilmiş olan hukuku şahsiye davasını da ancak hukuku umumiye davasına tebaan bakar ve Meclisi Mebusan nizamnamei dahilisine Divanı Âlinin vükelâ hakkında cezaî, malî hususata bakacağı hakkındaki fıkrada ancak bu suret ve şekil mutazamındır. başka suret ve mana mutasavver olamaz ceza davasında mücerret ve müstakil olarak Divanın Âli alelâde hukuk işleri ile iştigal edemez. Bu keyfiyet yalnız memleketimize has bir teammülû siyâsî değil bütün meşrutî ve cümhurî hükümetlerin en maruf ve gayri kabili muna-kaşa siyâsî temaülleri muktezasındandır. Bu takdirde nasıl olurda mahiyeti cezaiyeden tecrit edilen ve alelade mesuliyeti maliye şekli verilen bir hadise Divanı Âliye sevk edilir. Divanı Âli gibi muazzam bir çarhı adalet adı bir hukuk davası için harekete getirilebilir mi? Seyrisefain tarafından mahkemei asliyede aleyhimde ikamei dava edildiği zaman kefaletnamenin alınmamasından mütevellit bu tazminat talebinin hudbehut ve hilafı selahiyet emvali devlette tasarrufla sarf ve tediyeye kıyam ve her halde vazife memuriyetini suiistimal mahiyetinde tasvir edilen fiil ve hareketten doğduğu iddiasına terdif edildiğini gören mahkemei asliye davayı vazife noktasından ret ettikten sonra bilahare hükmü vaki ledetmeyiz mahkemei temyiz esbabı mucibe dermeyanile işbu hükmü tasdik etmiştir. Binaenaleyh bugün mahkemei asliye ve mahkemei temyiz huzurunda alâveçhittafsil temhît edilen ef'ali cürmiyeden doğduğunu Seyrisefain tarafından mükerreren ve musırren iddia kılınan ve idarei mezkûre tarafından İktisat Vekâletine bildirilip vekâleti müşarunileyhaca da Baş Vekâleti celileye tezkerei mahsusa ile muvazzahan tafsil olunan şu hadisei tazminin Muhtelit Encümen tarafından mahiyeti asliye ve evsafı hakikiyesinden nezi ve tecrit edilerek adı bir hukuk davası şekline tahvil ve ifrağa ne hadisenin bünyei asliyesi ve ne de ahkamı kadîme ve cedidei kanuniye muhteviyatı müsait değildir.

Vükelânın mesuliyeti maliyesi

Vükelânın vazifei memuriyetlerinden mütevellit mesuliyetlerinin mesuliyeti cezaiyeden mütecerrit bir mesuliyeti maliye şeklinde mevcut ve kabili tasavvur olup olmadığı meselesi cayi munağaşa olmakla beraber bugün bir kanun ile butçesinde tahsisatı olmaksızın bir masraf icrasını emreden veya tahsisat hududunu tecavüzle bir masraf icra ettiren nazırların bu masrafı tazmin etmeleri lâzım geleceği fikri ekseriyetle kabul edilmektedir. Fakat dikkat buyurmalıdır ki bu mes'uliyeti maliye tahsisatı mevcut olmaksızın veya tahsisatı mevzuayı tecavüz ederek bir masraf icrasını emreden nazırlar içindir. Buda ancak ilerde bu masrafı meclise kabul ve tasdik ettirmedeği halde masruffedir. Çünkü nazırlarda bu masrafı tasdik ettirmek ve masrafın lüzumlu ve beca olduğunu kabul ettirebilmek salâhiyeti vardır. « Nazırlar muhasebeci olmayıp amirita olduklarından varidatı devletin bazı tasarrufuna salih değildirler. Gizlice böyle bir bazı tasarruf halinde buna dair olan ahkâmı kanuniye tatbik olunur. (Dögoi hukuku esasiye C. 2, S. 508)

Demekki bazı tasarruf bir bir meselei cezaiyedir. Fakat sadece lüzumlu görerek bu vecih haricinde bir masraf icrasını emreden nazırlar bu masrafı meclise kabul ettirmedeği halde tazmin ile mükellef olmak lâzım gelir. Böyle bir tazmine hüküm keyfiyeti divanı muhasebata ait olamaz, çünkü nazır muhasebeci değildir. Divanı Âliye ait olamaz. Çünkü Divanı Âli ceza mahkemesidir.) Aynı eser C. 2, Sa. 509

İlim sahasında mucibi munağaşa olabilen bu mes'elenin memleketimizdeki tatbikatına gelince : « Ali Cenam B. hadisesinde Divanı Âli tahsisatı mevzua haricindeki sarfiyatı ka-kanunen bir fili memnu telakki ederek kanunu cezamn (102) inci maddesi zeyline müsteniden tecziye kararı vermiştir. İşte Mahkemei Temyizden musaddak olan asliye mahkemesinin kararı da bu maksada mebni ve teşkilâtı esasiye kanununun ruh ve metnine müstenit idi. İmdi Divanı Âliyi hukuk mahkemesi şeklinde davet ve teşkile inkân varımı? altı kat müruru zaman hasıl olmuş bir meseleyi mahiyeti hakikiyesinden tecrit ederek takibe kavanini mevcude müsait mi dir?

Davada hukuku müruru zaman

Bütün bu mütaleatı bir dakika için bertaraf

ederek meselenin sadece ve âdiyen bir tazmin iddiasından ibaret bulunduğu kabul edilse dahi yine işte davanın cereyanına mani müruru zamanı âdi mevcut bulunduğu görülür . Filhakika bu günkü kanunu medenimiz daha kısa bir müruru zaman vazetmiş olmakla beraber hadisenin kanunu medenin tarih meriyetinden mukaddem bir zamana müsadif olmasına ve kanunu medeni hükmünün bu kabil hadiselerde makabline şumulü olacağı yine kanunen müsarrah bulunmasına mebni şu davada mecelle müruru zamanın cereyan edeceği bir an için kabul edildiğine nazaran da nihayet dava on beş senelik müruru zamana tabi denilebilir, Şimdi işin mebdei ile münteha noktasını tetkik edelim: mevzu bahsolan bononun yevmi tediyesi 17-30 eylül 1911 dir. Şu halde dava hakkı 1 teşrinievvel 1911 de tahakkuk etmiş demektir. Mecellenin meri bulunduğu zamanda sene tabiri mutlak olarak istimal edilmiş yerlerde ıtlakın kemale masrufiyeti kaidesine istinaden müruru zaman edayi müteyakkan olan senei kameriye ile hesap edilmesi esası müttefekunaleyh ve tatbikatı muttarıda da bu ciheti müeyyet bulunmasından bir an için sarfı nazar müruru zaman senei şemsiyeye nazaran hesap edilse bile bu esas ilede' bu tarihten itibaren müruru zaman hasıl olabilmek için on beş senei şemsiyeyi buna ilâve edecek olursak tam (1926) senesinin teşrin evvelinin birinci günü müruru zaman vucut bulmuş olur. Bu gün 1929 senesinde bulunduğumuza göre müruru zamanı üç seneye yakın bir müddet daha tecavüz etmiştir. Denilecekki 1924 senesinde yani henüz mürur zaman haddi hasıl olmazdan evvel Seyri Sefain idaresi hukuk mahkemesinde ikamei dava etmiştir. Fakat idarei mezkûre vazifedar olmayan bir mahkeme huzurunda ikamei dava eylemiş ve bu dava selbi vazife kararı ile reddedilmiş olmak itibarile keenlemyekün kalmıştır . Bu dava hiç bir hukuku kanuniye esas ve mebna teşkil edemez Vazifedar olmayan bir mahkemeye müracaatin müruru zamanı kat'i bulunmayacağı keyfiyeti hukukan mahalli münakaşa bile değildir. Müruru zamanın kat'ı için ancak vazife ve selâhiyet noktai nazarıdan ait olduğu mahkeme huzurunda ikamei dava edilmek şarttır. Hatta vazifedar olmayan bir mahkemeye dava arz etmek hiç arzetmemek

hükmündedir. Ve böyle bir dava batıldır. Ve bir hüküm ifade etmez. Bu takdirde davaya istihkak tarihinden şimdiye kadar dava ikame edilmemiş demek olduğundan müruru zaman baligan mabelâğ hasıldır.

Kezalik denilmesi ihtimali varki 1926 senesi teşrin evvelinin birinci günü henüz dava mahkemedede derdesti rüyet idi . Ve mahkemenin davayı redde dair olan hükmü kanunu medenin meriyete başlamasından sonra sadır oldu . Borçlar kanununun 137 inci maddesinde dava veya defi vaziyet eden hâkimin salahiyeti olmaması veya tamiri kabil ve şekle müteallık bir noksan veya vaktinden evvel ikame edilmiş olması sebebi ile reddolunmuş olupta aradan müruru zaman müddeti hitam bulmuşsa alacaklı hakkını talep etmek için almış günlük munzam bir müddetten istifade eder.» diye musarrahtır. Vebu davada mahkemi asliyeden sadır olan hükmün mahkemei temyizden tasdikini müteakip 60 gün zarfında mercii aidine müracaat edilmiştir. Bu suretle kanuni müddetler muhafaza olunmuş ve müruru zaman bertaraf edilmiştir. » Hasmımız tarafında iradı melhuz olan şu iddiaya karşı mıkati atiyeye heyeti celilenin nazarı dikkatini celbetmek isterim.

Filhakika asliye mahkemesinin ademi vazifeden dolayı davanın reddinedair olan hükmü 1926 senesi teşrinisaninin altıncı gününde sudur etmiştir. Kanunu medenin ve borçlar kanunun mevkii meriyete girdiği tarih ise 1926 senesi teşrinievvelin dördüncü gündür. Halbuki müruru zaman senei şemsiye ile hesabı taktirinde bile teşrinievvel 1926 tarihinde yani kanunu medenin tarihi meriyetinden dört gün evvel on beş senelik müruru zaman bile baliganmabelâğ hasıl olmuştur. Binaenaleyh borçlar kanununun meriyetinden mukaddem kemalile tahassül eden müruru zamana, ve vaki olan hakkı müktesebe kanunu mezkûrun hükmü teşmil ve icra edilemez ve hadisede borçlar kanununun tatbikına imkân mutasavver olmaz ve borçlar kanunu tatbik olunmayınca ahkâmı sabikai hukukiyeye müracaat zamanı olurki bundan da vazifedar olmayan bir mahkeme huzurunda ceryan eden dava keenlemyekün olduğu cayi tereddüt bulunmadığından daha mahkemei asliye ret kararı vermezden evvel müruru zaman tekemmül etmişti.

Kaldı ki on beş senelik müruru zamanın hadisenin hukukî umumiyeden mücerret bir şekilde hukukî adıye mes'elesi olarak telakkisi ihtimali mefruzuna göre mütalea kılınmıştı. Vakıa hadisenin bünyesi ve bütün dünya telekkıyatı hukukıyesi, zat hadiseyi bu şekilde, yani hukukî umumiyeden mücerret ve müstakıl bir davai hukukıye mahiyetinde, mutaleaya mani olmakla beraber, mücerret vazifedar olmayan bir mahkemden kanunu medenin tarihi meriyetinden mukaddem balıgan mabelâğ 15 senelik mürur zaman tahassül etmiş ve davanın kanunu medenin tarihi meriyetinden muahhar ret edilmiş olması hasebile men aleyhirredin borçlar kanununun 137inci maddesindeki müddeti munzammaden istifade edeceği iddia edildiği takdirde dahi işe bir hukukî adıye şekli verilmek istense bile böyle bir hukukî adıye şekli verilmek istense bile bir davada müruru zamanı kat için vazifedar olan mahemeye müracaat keyfeiyeti yeni usulü muhakemei hukukıye kanunu mucibince muayyen bir takım usul ve merasimi kanuniyeye tabidir. Halbuki maruz bu müddeti munzamme da çoktan geçmiş olduğu halde hala idarei mezkûre canibinden tarifât usulıye ve kanuniye dairesinde selâhiyyettar mahkemeye bir dava arzuhali takdim kılınmış değildir.

Binaen aleyh mütaleatı mebsutayı telhis ederek bihakkın arz edebilirizki:

A — 1926 Senesi teşrini evvelinin birinci günü, senei şemsiye hesabıle on beş senelik mürur zaman balıgan mabelâğ hasıl olmuştur. Senei kameriye ile ise murur zaman daha çok evvel ve Nisan 1926 da bitmişti. Bu itibarla dava mesmu değildir.

B — Mürur zamanın hasıl olduğu gün borçlar kanunu henüz mevkii meriyette değildi bilahara mevkii meriyte geçti, Bu itibarla borçlar kanunun haddi kanuniyesine balığ hatta müteceviz olan müruru zaman yoktur.

C — Tealluku mefruz olsa bile tarifâtı usulıye ve kanuniye dairesinde dava arzuhali takdim edilmiş değildir. Binaen aleyh borçlar kanununun 137 inci maddesindeki müddeti munzamme dahi bir kaç kere hitam bulmuştur

İmdi her noktai nazardan müruru zamanı kanunî hasıl olmuş bir mes'elenin tekrar bir mahkemeyi âliyeye sevkine ve davanın cereyan ettirilmesine imkânı hukukî makrun ve muta-

savver olmaz. Bu maruzata göre esas mes'ele kanunen ve kaideten mes'ul olmayacağı bir hadiseye tealluk etmekle beraber, mes'uliyetim mevzubahs olsa bile bu mes'uliyeti icap ettiren bir fiil ve ondan münbais bir hukukî şahsiye davası altı kat müruru zamanla sakıt bulunmuş ve hukukî umumiyeden ayrı ve müstakıl bir hukuk davası faraziyesine göre ondan mütekâmil mesuliyeti maliye davasına karşı da keza balıgan mabelâğ müruru zaman hasıl olmuş demek olduğundan böyle bir davanın takip ve muhakemesi için divan âli gibi bir mahkemeyi fevkalâdenin teşkiline asla imkânı kanunî kanunî kalmamıştır. Mahza bir tazminat istihsaline yol bulabilmek cihetile ortaya bir davayı hukukıye çıkarıp bunuuda mahiyeten en yüksek ve fevkalâde bir ceza mahkemesi olan divanı âlide gördürmük teşkilâtı esasiye kanununa ve kanunu esasi ahkâmına mugayir ve medeni dünyanın hiç bir tarafında emsaline tesadüf edilmemiş olup her türlü teamülâtı siyasiye fevkünde ve görülmemiş işidilmemiş yeni bir tarik açmak dahi telakkıyatı salimei hukukıye ile kabili tevfiğ olmadığımı arz ederim.

Maruzatımı teyiden şudn da ilâve edeyimki mehafilî garbiye meyanında Fransa, Belçika, ve İtalya ve Almanya gibi bir divanı âliye muadil fevkalâde mehakim teşkilâtı hakkında kavanin vazetmiş olan memleketlerin kâffesinde divanı âlinin mahiyette olduğu ve hiç bir yerde her kim hakkında olursa olsun müstakilen hukukî şahsiye ve adıye davalarını rü'yet maksadile teşkil edilmediği görülmektedir.

Böyle bir hadise vesilesile de ömründe vatanının müdafaasından ilâyı şanı şerefinden başka hiç bir emel tanımamış ve bütün hayatı askeriye ve siyasiyesinde selameti vatan gayesile her türlü mehalike göğüs gererek acizane ibrazı hidemata muvaffak olmuş, şimdi ise küşei üzleti inzivada bütün temenniatım devlet milletinin mazhar olduğu terekkiyatı medeniye ve inkişafatı içtimaiyeyi nazarı fahri iptihaçla görmeğe hasretmiş bir emektarı devleti şikes-tebal etmek ne derece muvafıkı hakkı insaf olacağımı da takdiri vicdani âlilerine terkederim efendim hazretleri.

Esbak Bahriye Nazırı

Mahmut Muhtar

Mazbata Muharriri Hakkı Tarık B. (Giresun) — Mahmut Muhtar Paşanın müdafaanamesini daha evvel okumuştum ve şimdi tekrar dinledik. Bundan evvel de arzetmiştim ki müdafaname içinde istinat edilen bütün nokalar Mahmut Muhtar Paşanın buraya gönderdiği diğer bir arzuhalında, bir tezkeresinde bir müdafaanamesinde ve bir çok telgraflerında ayrı ayrı kaydedilmiştir. ve bunlar encümenimizde birer birer müzakereye zemin olmuştur ve neticeleri Heyeti Celilenize arzedilen encümen mazbatasında teker teker gösterilmiştir. Bu yeni müdafaaname bize yeniden bir şey öğretmiş olmuyor, hepsi arzedilen mazdata içinde lâzım gelen cevaplarımı almıştır. Ve kat'iyen encümenin noktai nazarını değiştirecek mahiyet ve kudrette değildir. Ancak bundan yeni bir şey öğreniyoruz. Bu müdafaanamesile Mahmut Muhtar Paşa nedense karşısında bir takım manevre yapan kuvvetler olduğu zehabındadır, karşısında bir takım acip ve garip taglitât ve tenakuzlara düşen kimseler vardır ve bilhassa bu mudafanın sonunda aynen kaydettiği gibi mahza bir tazminat istihsaline yol bulabilmek cehdile ortaya bir davayı hukukiye çıkarıp bunu da mahiyeten en yüksek ve fevkalade bir ceza mahkemesi olan Divan Âlide gördürmek gibi Teşkilâtı Esasiye kanununa ve Kanunu Esasi ahkâmına mugayir, medenî dünyanın hiç bir tarafında emsaline tesadüf edilmemiş her türlü teamülatı siyasiye fevkinde, görülmemiş işitilmemiş yeni bir tarik açmak, istenildiği fikrindedir. İşte yeni öğrendiğimiz budur. Zannediyorum ki Heyeti Celile içinde ve bu davayı fakip eden Hükümet teşkilâtı arasında bu söziere muhatap olacak değil bir teşekkül, bir fert bile kabili tasavvur olmamak lazım gelir.

Mahmut Muhtar Paşadan tazminat istihsaline yolbulabilmek için ceht sarfetmeğe neden lüzum hasıl olsun? Devlet hakkı nerede gayp edilir nerede gayp olabilir. Eğer dediği gibi bir müruru zaman meselesi vaki olmuştaki bunun neticesi olarak hazine hakkı zayi oluyorsa pek güzel anlaşılabilir ki mururu zamana sebebiyet verenler du hakkı ödeyecek mevkie gelirler. Devlet hakkı her zaman mahfuzdur; onun için Mahmut Muhtar Paşadan mahza tazminat istihsaline yol bulabilmek için ceht sarf edildiğini, biz

bundan evvel elimize geçen tahkikat ve muhakeme evrakında göremediğimiz gibi, bu Meclis ve Hükümet dahilinde adaleti paraya değişecek bir hissin girebilmesine imkân tasavvur etmeyiz. Mahmut Muhtar Paşa bu mudafası içinde bazı evrakın gayip olduğnu ima ediyor. Bunun varit olmadığına kaniim. Biz Seyri Sefain idaresine gelmiş, Maliye Nezaretinden Hazinei evraka geçmiş nekadar vesaik varsa hepsini topladık, birer birer tetkik ettik vekayii cereyam tarzile bu evrak temamile bir birine mutabıktır. Orta yerdé kopmuş bir halka yoktur. Tahkikat bunu buyle gösteriyor. Netekim mücmelen arzedeceğim.

Mahmut Muhtar Paşa her şeyden evvel, benim anladığıma göre muhakeme edilmek istemiyor. Meclisi Âlinin burada ittihaz edeceği karar Divan Âliye sevk şeklinde de olsa takdir etmesi lâzım gelir ki bu, bir mahkûmiyet kararı değildir, bir muhakeme kararıdır. O halde her nerede olursa olsun muhakemesini istemek gayet tabii bir iştir. Bundan bu derce asabiyete, bu kadar telâşe ve şanı şerefe taarruz şekil ve heyetinde bir takım telekkilere düşmekte mana yoktur. Bu mesele Divan Âlilikmidir, yoksa mahakimi adiyeye ve mutadenin vazifesine dahil bir işmidir? Bu hususta Heyeti Celileniz kararını daha evvel izhar etti. Teşkilâtı Esasiye kanununun bir maddesinde; vekillerin vazifelerinden münbais hususatta muhakeme yeri Divan Âli olduğu sarahaten yazılıdır. Buna mukabil dahili nizamnamemiz vekillerin cezaî veya malî mes'uliyeti müstelzim bir halleri olup olmadığı tahkiki için Meclisçe yapılacak muamele neticesi müsbet olursa bunun Divan Âliye tevdi edileceğini göstermiştir. İşte bu iki noktaya istinat ederektir ki Heyeti Celile kararını verdi ve bu karar daha evvel mahkemenin, Üçüncü Hukuk Mahkemesinin verdiği karar ile mutabık zuhur etti. Mahmut Muhtar Paşa müdafaasında Üçüncü Hukuk Mahkemesinin kararını bizim okuduğumuzdan büsbütün başka türlü anlıyor. O karar elimizdedir. İşte Mahkemei Asliye Üçüncü Hukuk dairesinin ilâmından bir parça; (işbu zarar idarenin müsebbibi Mahmut Muhtar Paşadan tazmin ve istihsali icap etmiş ve mumailiyh işbu meblâğı tediye eden imtina eylemiş olduğundan meblâğı mezkûr yirmi bin istirlin lirasının usulü muhasebei umumiye

kanununun elli ikinci maddesi mucibince zimmeti mebhusenin tahakkuk ettiği 17 Eylül 327 tarihinden itibaren faizi nizamisi ve ücreti vekâlet ve masarifi muhakeme ile müddei aleyhten maacrayi muvakkat tahsili talebile ikame olunan davanın icra kılınan muhakemesi neticesinde tafsilâtı olbaptaki zabıtnamesinde muharrer olduğu üzere gerek zamam hadisede meri Hanunu Esasi ve gerek Teşkilâtı Esasiye Kanunu mucibince Hey'eti Vükela'nın memuriyetlerinden hariç ve sırf zatlarına ait deavinin mercii ruyeti mahakimi adiyeye olup vazaifi memurelerinden mütevellit deavinin ruyeti muhakemenin vazafinden hariç görülmesine binaen işbu dava olunan husustan dolayı makamı aidine müracata muhtar olmak üzere davayı mukamenin vazife noktasından reddine ve masarifi muhakemenin, müddeiye aidiyetine kabili temyiz olmak üzere 6 teşrinisani 926 tarihinde vicahen ve müttefikan karar verilerek alelusul takdim kılındı.

Zan ediyorumki; bu ibareler mahkemeye Mahmut Muhtar Paşanın sertettiği sözlerle affettiği maksattan büsbütün başka şeyi ifade ediyor, daha sarıh bir şey söylüyor. O da Meclisi Âlinin vermiş olduğu kararı bir mahkeme ilâmı şeklinde daha evvel tesbit etmiş olmasıdır. Bizim burada bu meş'elenin tahkikile işgal etmemiz, hiç bir vakit kanuna Teşkilatı Esasiyeye mugayir değildir. Bilakis tamamen kanunun tatbikini ifade eder. Dürüst, doğru, varit bir harekettir. Mahmut Muhtar Paşa bütün müdafaaları içinde daha çok bir başka noktaya temas etmek istiyor. Ben, Seyrisefaini teftiş ve nezaret altında bulundurmağa kanunen vazifedar bir nazırdım. Bir istikraz aktetmek lâzım geldi. Bu itibarla tanzim edilen bonoya imza koymak benim vazifemdi diyor. Hakikaten böyle bir bonoya imzasını koymuştur. Ve kendi imzası yanına Maliye Nazırı Nail B. imzasını koymuştur. Fakat bu bononun hiç bir tarafında Seyrisefainde tanzim edildiğine dair işaret yoktur. ancak, Mahmut Muhtar Paşa imzasını korken « Seyrisefain idaresi namına » kaydını ilâve etmiştir. Yalnız nedense Mahmut Muhtar Paşa, bu bonodan bahsettiği halde bu bono ile beraber tanzim edilmiş olan çekten, ita emrinden, tediye emrinden hiç bahsetmiyor, onu, meskûtuan bırakıyor. Bu bono, nasıl Mahmut Muhtar Paşanın kendi eline, kendi kalemile

imzalanmış ise bizdeki vesikalara göre, aynı günde tanzim edilen ve Anadolu şimendifer kunmanyasına yazılan Fransızca mektupda Osmanlı Seyrisefain idaresi namına yine Bahriye nazırı Mahmut Muhtar Paşa tarafından imzalanmıştır. Ve asıl ehemmiyetli nokta burada temerküz eder. Vakıa birinci bono; Mahmut Muhtar Paşanın o zaman Seyrisefain idaresinin muhasebesinde usulü dairesinde geçmiş bir karar olmaksızın, bir istikraz muamelesi yaparak hükmünde olsa para alması sakat bir iş telakkı edilebilir. Fakat kendi imzasıyla Anadolu şimendiferinden bir bono mukabilinde hükmen aldığı bu parayı yine hümen tediye edende Mahmut Muhtar Paşadır. Bunun da alınıp verildiği tarihte Seyrisefain idaresinde yahut maliyede usulüne muvafık resmî bir muamelesi mesbuk değildir, yoktur. Bu tediye emri ise şöyle yazılıdır: 30 Eylül 1911 tarihinde vadesi hulül etmiş olan şu kadar kuruşluk tarafımızdan mumza bonoyu tarafınıza melfufen gönderiyoruz. Beynimizde şifahen vaki olan itilaf mucibince salıfüzükir bonoyu % de 5 rayiç üzerinden iskonto ediniz. Ve onun bakiyesi karşılığını yani rayici 110 kuruş 7 para olmak üzere karşılaştırılan 40 bir İngiliz lirasını atideki şirketlere veriniz, ve bu muamelede ilsakı icap eden damga muamelesi de Hükümeti Osmaniye tarafından tediye edilecektir. İltiramatı acizanemin kabulünü temenni ederim. İmza Osmanlı Seyrisefain idaresi namına Bahriye Nazırı « madam ki Mahmut Muhtar Paşa amiri ita olmadığı kanaatindedir. Seyrisefaini yalnız teftiş ve nezareti altında bulunduruyordu. Bir kere teftiş ve nezareti altında bulundurur ibaresinin zarurî neticesi kendisinin birinci derecede amiri ita olduğudur. Yalnız filen amiri ita olmadığı o zaman Seyrisefainin ikinci derecede amiri ita olarak başlı başına sarfiyat yaptığı nazarı itibare alırsa denilebilir ki Seyrisefain idaresi bu meselede de tediye işini üzerine almıştır. Bahriye nazırı Mahmut Muhtar Paşa vakıa ikrazda bulunmuş amma tediye işine el sürmemiştir. Halbuki işte bir bono Anadolu şimendiferlerinden para aldığı ifade ediyor, işte bir çek aldığı paramın bu iki inşaatı bahriye şirketine tediyesini emrediyor. Birisinde Mahmut Muhtar Paşanın imzası var, ikincisinde aynı imza, birisi 1 tarihte yazılmış o briide aynı ta-

rihte yazılmış Mammut Muhtar Paşa müdafaası noktai nazarından birincisine temas ediyor. Fakat ikincisine dokunmak istemiyor, vakia dokunmak istemiyor amma, mızrak çuvala sığmaz. İşte evrak elimizdedir. Kendi imzalarile karşı karşıya bulunuyoruz, ve Mahmut Muhtar Paşada kendi imzasım inkâr edecek şerefsizlerden değildir. Mahmut Muhtar Paşa bu mes'eleyi böyle meskü tun anh açtıktan sonra daima kusuru Seyrisefain idaresine yükletiyor. Diyor ki: Seyrisefain idaresi kefalet almamış ben ne yapayım, Seyri sefain idaresi bu gemiyi mukavele mucibince orada tescil ettirecekti, ettirmemiş ne yapayım. Eyi emma efendim, kendisi seyrisefainin nazırındır, Bahriye nazırındır, ve bir kanunla Seyrisefain gendisine merbuttur. O noktai nazardan mütalaa edecek olursak, müdafaaname içinde seyri sefaine affettiği kusurları hep kendisine ait olmak üzere telakki etmek ve nihayet kendi ilâmını kendisinin yazmış olduğunu kabul etmek lâzım gelir. Mahmut Muhtar Paşa bilhassa müruru zaman mes'elesine ehemmiyet veriyor. Eevvelâ ceza, sonra hukuk notasından tetkik ederek hepsinde de mürur zaman olduğu iddiasındadır. Bir kere bundan evvel ikame edilmiş davada ve Meclisi Âliye arz edilen tezkerede Mahmut Muhtar Paşaya bir cürüm isnat edilmiş değildir. Encümen böyle bir isnada tesadüf etmedi. Bazı tabirler zikrediliyor. Bu tabirlere göre kendisinden istenilen paramın mütalebe tarzı kendisine bir cürüm isnadını ihtiva etmektedir. Bu Mahmut Muhtar Paşanın telekkisidir. Yoksa mecelleyide kanunu medeniye de okuyanlar bilir ki burarlarda kastî ve taksir, sui niyet tabirleri vardır. Fakat her kastî ve taksir tabirinin mutlaka bir cürüm ve ceza mevzuu olduğu iddia edilebilirmi?

Bir hak dava edilirken bir kusurdan bahs edilmiş olabilir, bir taksirden bahsedilmiş olabilir. Fakat evvela talep edilen şey bir ceza değil bir hakkı şahsidir. Bu hakkı şahsı; hiç bir vakitte bir mücrimden aranan veya bir cürüm neticesi olarak vücade gelmiş olmak üzere gösterilmiş bir şey değildir. Bu bapta evrakı baştan sonuna kadar takip eden encümen bu tarzda bir cürüm isnadına tesadüf etmedi. Ve bunu bizzat Mahmut Muhtar Paşanın kendi lisamından da böyle olmak üzere

dinledi. 8 eylül 929 da ki yanlış tarih konulmuştur. 8 nisan olacaktır. Kahirede Elçimiz Muhittin Paşaya gönderdiği bir mektup var bu mektuptan bir fıkra okuyorum, kendi yazısıdır, burada kendisinin nisana kadar tekrar Monturaya ve yahut Münih'e giderek daha evvel kendisine ameliyat yapmış olan cerrah tarafından tıbbî bir ameliyat yapılması lâzım geldiği ve on beş gün evvel yer tutulmadıkça vapurlarda yer bulunmayacağı için behemehal o tarihte Kahireden Almanyaya yahut İsveçreye gideceğini hikâye ettikten sonra diyorki (Talep edilecek izahat ve malumatın tahriren sual buyrulmasını rica ve zaten hiç bir veçhile cezaî bir mahiyeti haiz olmayup olsa olsa hukukî bir zeminde cereyan edebilecek bir hadiseden dolayı Ankaraya kadar celp edilmekliğime lüzum görülmiyeceğini ümit ederim)

Mahmut Muhtar Paşa gerek bu tezkere-sinde, gerek bundan evvelki istidasında hadiseyi tamamen cezaî mahiyetten tecrit etmiş öyle mütalea ve telâkki etmişti. Ve bu telakki şimdiye kadar hakkında yapılan takibe tamamen mutabıktı. Nedense şimdi bir takım hukukî mütalealarla mezç edilmiş olduğunu gördüğümüz bu uzun müdafaaname de bu manzara değişmiştir. Fakat dikkat buyrulursa Mahmut Muhtar Paşa açıktan açığa ben mücrümüm, ben filan tarihte böyle bir kusur, bir kabahat, bir cünha işledim buda onun neticesidir. Bin-aenaleyh bunu benden istemezsiniz demiyor. Halbuki eger bir müruru zaman mes'elesinde bu keyfiyet mevzuu bahs olacaksa böyle demesi beklene bilirdi, taki bir cürüm varmış, yokmu kendisi bunu ispat etsin ve cürüm ispat edildikten sonra hakikaten sakit olmuş bir hak varmış, yokmu meydana çıksın. Hayır o cihe-tede yanaşmıyor. Kendisi esasen cezaî mahiyette görmemiştir. Bizde esasen cezaî mahiyette hiç bir karar vermiş degiliz. Meclisi Âlinin kararı sarihtir. Malî mesuliyeti müstel-zim bir hal olup olmadığı tahkik edilecektir. Ve kendisinin talebi hak için ifade edilen noktalarda da asla cürüm isnadına tesadüf edilmiş değildir. Zannediyorum ki Mahmut Muhtar Paşa için bu nokta en büyük teselli noktası olmak lâzım gelirdi, Nail Beyin vaziyeti Mahmut Muhtar Paşa için asla kıyas edilecek bir mevzu diye kabul edilemez. Nail B. elimizde-ki bonoya yalnız kefil sıfatile imza koymuştur,

ve kefil sıfatile imza koyduğu bono ile asıl parayı alan Mahmut Muhtar Paşa olarak görülmüştür .

Nail B. Böyle bir imza koymak salâhiyetini hazimidi? Evet, ozaman Meclisi Mebusandan geçirilmiş bir kanun vardı ki Mahmut Muhtar Paşa bu kanunu bir mektubunda zikrediyor. O kanun Maliye Nazırına 500 bin liraya kadar kefalet için mezuniye ve salâhiyet vermekte idi. O itibarla Maliye Nazırı Nail B. bu muameleyi o kanuna istinat ettirerek vazifesini yapmış ve mes'ul Nazır tanıdığı bir zatın imzasını havi bir bonoyu ödemek ve nihayet Divanı Muhasebatın müsaadesini alarak bunun mahsubunu da icra etmek suretile Maliyeye ait olan tarafını kapatmış oluyor. Bu vaziyet Mahmut Muhtar Paşanın vaziyetile kıyas edilebilir mi? Asla

Mahmut Muhtar Paşa kendisinin amiri ita muhasibi mesul olmadığı paraya vaz'iyet edemeyeceği noktai nazarında iken elimizdeki vesaikle görüyoruzki o zaman anadolu şimendifernden bu parayı işte hükmen almıştır. Ve hükmen aldığı bu parayı yine kendisi şirkete işte hükmen tediye etmiştir. Zannediyorum ki iki vaziyet arasında kıyas edilmeyecek bir nokta bulamayız.

Müruruzaman var mıdır? Geçenlerde de yine bir vesile ile Heyeti Celilenize arzetmiştik ki bu mes'ule 327 de başlıyor, fakat ilk takibat kararı 330 da Meclisi Mebusanda verilmiştir. Bu gün Meclisi Âlinin kabul ettiği kararla bu işin takibi mademki Büyük Millet Meclisine aittir eğer kabul edilirse Divanı Âli de bunun muhakemesile iştiğal edebilir. Bu noktai nazardan bakılırsa 330 de Meclisi Mebusanda verilen bu kararın bir kerre müruru zamanı kat'ettiğini ifade etmemek imkânı olmaz 340da ise mahkemeye müracaat edilmiş, müruru zaman kesilmiştir. Mahmut Muhtar Paşa müdafanamesinde:

Vakıa bu noktai nazarı pekte kabul eder görünmüyor. Merciin gayriye vaki olmuş bir müracaatıdır diyor. Halbuki efendiler; Meclisin kabul ettiği kanunlar Meclisin noktai nazarını sarahaten gösterir. Merciin gayriye vaki olan müracaat eğer müruruzamanı kesmemiş olduğu fikri kabul edilseydi yeniden 60 günlük bir müddet verilirmidi? Kanun yeniden 60 günlük bir müddet veriyor. Demek ki Meclisi

böyle merciden gayriye müracaatların mururu zamanı kesmemesi hakkında bir zehap varsa o zehabın tamamen aleyhine bir karar ittihaz etmiş noktai nazarını izhar etmiştir. Hakim olacak noktai nazarda elbette budur. Onun için bir kere vekâlet 60 günlük bir müddetten istifade edebilirdi? Halbuki İktisat vekâleti böyle 60 günlük müddetin hulûlünden çok zaman evvel, altı ay evvel Meclisi Âliye müracaat etmek suretile bu selâhiyet ve vazifesini tamamen yerinde olarak ifa etmiştir.

Mahmut Muhtar Paşa bunun usulüne, şeraitine muvafık olmadığı iddiasındadır. Demek istiyor ki, Meclise İktisat Vekâleti bir arzuhal verecekti. Bu arzuhal tebliğatı tahririye vesaire vesaireyi istilzam edecek şekilde olacaktı. Anladığım şey budur. Hukuk usulü mnhakemelerine muvafık bir müracaat Meclise gelmemiştir. Halâ gelmemiştir demek istiyor. Meclisi Âli takdir buyurur ki, Divanı Âli teşkiline lüzum olup olmadığını gösterecek olan tahkikatın yapılması mutlaka bu şekil ve surette cereyan etmez. Her hangi bir arkadaşın bir takriri dahi böyle bir karar ittihazi için kifayet edebilir. Şimdi Meclis arkadaşlarından birisi böyle bir takrir vermiş olsa idi karar İktisat Vekâletinin tezkeresi yerine böyle bir takrire bina edilmiş olsaydı şu veya bu formüle mutabık değildir diye müruruzaman neticesine mi Varacaktık? Binaenaleyh bu noktadanda Mahmut Muhtar Paşanın müruruzaman iddia etmiş olması hat'iyen varit değildir. Mazbatamız bu noktayı esasen arzettiğim gibi nazarı dikkate almış hem cezaî noktadan, hem hukukî noktadan müruruzaman olmadığını ispat etmiş ve yazmıştır. Bilhassa şu noktayı nazarı dikkati âlinize arzetmek isterim: Mahmut Muhtar Pş. uzun müddet Bahriye Nazırlığı yapmıştır. Eğer hukukî bir müruruzaman olsa dahi kendisinin Bahriye Nazırlığında bu takibatın icra edilebileceğini hatıra getirmek mümkünmüydü? Müruru zaman müddeti nazarı dikkate alınacak olursa, kendisinin Bahriye Nazırlığı zamanını da o müruruzaman senelelerinden eksiltmek iktiza etmezmiydi?

Daha büyük bir nokta: şimdi görüyoruz ki; bu dava evrakı uzun müddet Babı Âlininin elinde kalmıştır. Acaba Anadolu mücadelesinde bu evrakı oradan alarak Millet ve Devlet hakkını takip etmeğe imkân olur muydu?

Millî mücadele zamanını da bu müruru zaman senelerinden çıkarmak iktiza etmezmiydi ? Bu itibarla mururu zaman haddi asla yok ve mururu zaman aslâ varit değildir. Hülâsaten görülürki; encümenin arzettiği bir lûzumu muhakeme kararından ibarettir ve benim kanaatlarım de oradaki ittifakla teyyüt etmektedir. Neticede kendisinin beraet etmesi mümkünmüdür, değerlidir, onu nihayet hakimler tayin edebilir. Bundan evvle de Meclisi Âli kararında bittabi serbestir. Arzu buyurursa icap ettiği takdirde bu paranın terkinine ait bir kanun da çıkarabilir. Fakat encümenin kararı bir muhakeme ceryamına lûzum göstermekten ibarettir. Mahmut Muhtar Paşa hakkında bu muhakeme icra edilmekle tanıdığımız şerefinden bir şey gaybetmiş olmaz.

Mazbatanın kabulünü tekrar rica ediyorum.

Naim Hazım B. (Konya) — Mazbata tamamen okunmamıştır. Mevzuu müzakere olan nedir? Arzuhalimidir?

Reis — Efendim encümen mazbatasını müdafaa etti.

Salâhaddin B. (Kocaeli) — Müdafaa-nameye cevap verdiler. Gayet tabiidir.

Reis — Başka söz isteyen varmı ? Mazbatanın okunmasına lûzum varmı efendim? (*Hayır sesleri*) söz isteyen yoktur. Muhtelit Encümen mazbatasını reyî âlinize arz ediyorum. Kabul denler ... Kabul etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Mesele; Divan Âli teşkilile buraya tevdi edilecektir.

Süleyman Sırrı B. (Yozgat) — Teşkilâtı esasıyenin 66 ıncı maddesini okuyorum.

66 ıncı madde — Divanı Âli mevzu kanunlara tevfiikan muhakeme icra ve hüküm ita eder.

Malûmu alileri mevzu kanunlar usulü muhakematı cezaiye ve hukukiye dir. Oorada masarifi muhakeme ve saire hepsi birden hükümedilir. Şimdiye kadar teşkil edilen Divanı Âlide yalnız mes'uliyet noktası nazarı itibare alındı, milletin yaptığı bu kadar masraf heder oldu. Bendenizce bu sefer teşekkül edecek Divanı Âli bu noktayı da nazarı itibare almalıdır. (*Doğru sesleri*)

2 — *Evka f Umum Müdürlüğü 1929 senesi bütçesi hakkında* $\frac{1}{442}$ numaralı kanun lâyihası

ve *Bütçe Encümeni mazbatası* [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı ? (*Hayır sesleri*).

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evka f Umum Müdürlüğünün 1929 malî senesi bütçe kanunu

BİRİNCİ MADDE — Evka f Umum Müdürlüğünün 1929 malî senesi masarifi için merbut A işaretili cetvelde gösterildiği üzere 3,846,149 lira tahsisat ita kılınmıştır.

Reis — Fasılları okuyoruz efendim:

A - CETVELİ

F.		Lira
1	Merkez memurları maaşatı	70 068
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
2	Merkez Müstahdemini ücuratı	43 924
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
3	Vilâyat memurları maaşatı	101 346
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
4	Vilâyat mustahdemini ücüratı	168 828
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
5	Tahsisatı fevkalâde	330 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
6	Uzaklık ve pahalık zammı	37 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
7	Tahsisatı maktua	500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
8	İhtisas ücreti	21 840
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
9	Merkez mefruşat ve demirbaşı	3 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
10	Merkez levazımı	8 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
11	Merkez müteferrikası	17 000
	Reis — Kubul edilmiştir	

[1] 212 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur,

F.		Lira
12	Merkez ikramiyesi	7 500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
13	Vilâyat mefruşat ve demirbaşı	10 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
14	Vilâyat levazımı	12 500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
15	Vilâyat müteferrikası	13 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
16	Vilâyat ikramiyesi	4 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
17	Masarifi mütenevvia	74 500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
18	Harcirah	37 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
19	Resmî telefon masrafı	400
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
20	Ücertli muhabere ve. mükâleme masrafı	1 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
21	Masarifi mukannene	285 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
22	Akaratı vakfiye masrafı	188 920
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
23	Orman ve zeytinlikler ve arazii vakfiye masrafı	80 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
24	Tesis olunacak zeytin fidanlığının bedel ve masrafı	12 500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
25	Müzayede ve ihale heyetleri huzur ücreti	3 500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
26	İnşaat ve tamirat	850 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
	Tahsin B. (Aydın) — Efendim, Heyeti	

Celilenizin malumu olduğu üzere İstanbulda bir takım abidatımız vardır. Avrupa ve Amerikadan her sene binlerce seyyah gelir. Bunları ziyaret ederler. Bu abideler daha bir misli bulunmayan asardandır. Geçende bendeniz Ayasofya camii avlusundan geçerken bir takım Amerikalı seyyahların gezdiklerini gördüm. Malumu aliniz orada bazı kimseler üç beş iskemle atarak kahvecilik ediyorlar. Fakat o cami ve abideye göre bu hal çok çirkin ve hakikaten yaru agyara karşı da bir an idamesi caiz olmıyan bir şeydir. Amerikalı seyyahların ve bilhassa madamların eteklerini kaldırarak çamurlara batmamak için tiksinererek yürüdüklerini gördüm. Bu vaziyete hakikaten bir Türk sıfatile mahcup ve müteessir oldum. Süleymaniye camii de malumu âliniz dünyada misli bulunmayan bir abidedir. Etrafı mezbeleliktir. Ve içinde çocuklar oynayup duruyorlar. Böyle Süleymaniye gibi abidatın avlularının o halde bulunması doğru değildir. Bilhassa ecnebiler en çok bu yerleri geziyorlar. Devletin, milletin şeref ile mütenasip olmıyan bu hal için Evkaf İdaresinin bu hususlara itina etmesini rica ederim. Yazaktır, ayıptır, ecnebiler bize gülüyorlar. Ayasofya ve Süleymaniye gibi camilere parklar yaptırın, ağaçlar diktirsin, insan içerisine girdiği zaman hakikaten bir mabedin avlusuna girmekte olduğunu anlasın. Bunun için Evkaf İdaresinin bu noktaya dikkat etmesini rica ederim.

Reis — Fasil hakkında söz istiyen başka yoktur. Fasil kabul edilmiştir.

F.		Lira
27	Tahrir masrafı	23 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
28	Muavenet	415 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
29	Zeytinlik ve evkaf için celbolunacak ecnebi mütehasıs ücret ve harcirahı	20 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
30	Mahkûmunbih borç karşılığı	10 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
31	Guraba hastanesi masarifi umumiyesi	110 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	

F.	Lira	
32	30 000	Evkaf matbaası masarifi
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
33	5 000	İmaretler masarifi
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
34	128 000	Maşatı zatiye
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
35	600 000	Diyanen işleri riyasetine ve Maarif Vekâletince devrdilen müessesatın maaş ve masarifi mukabili olarak maktuan hazine maliyeye verilecek olan
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
36	10 000	788 numaralı kanunun tatbiki masariff
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
37	30 000	Geçen sene düyanu
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
38	62 000	Eski seneler düyunu
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
39	12 023	Mülkiye tekaüt kanununun 29 uncu maddesinin 8 inci fıkrası mucibince Maliye Vekâletine verilmesi lâzım gelen maaşatı zatiye açığı
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
40	9 000	Sıhhiye Vekâletinden devren alınan otelin inşaat bedeli bakıyyesi
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
41	800	1927 senesinden tahakkuk eden bourç karşılığı
		Reis — Kabul edilmiştir.
		(Birinci madde tekrar okundu)
		Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
		İKİNCİ MADDE — Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut B işaretli cetvelde kösterildiği üzere 3 847 100 lira tahmin edilmiştir.

B - CETVELİ

F.	Lira	
1	2 146 525	İcarat
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
2	1 094 575	Hasılatı müteferrika
		Reis — Kabul edilmiştir.
F.	Lira	
3	606 000	Sinini sabıka bakayası
		Reis — Kabul edilmiştir.
		(İkinci madde tekrar okundu.)
		Reis — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Evkaf Umum Müdürlüğünün alelade varidatını teşkil eden ve işbu kanuna merbut (T) cetvelinde gösterilen varidatı vakfiyenin kâffesinin 1929 malî senesi zarfında tahsiline devam olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Umum Müdürlüğün 1929 malî senesi kadrosu merbut (C) cetvelinde gösterilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Rüştü B. (Diyarbakır) — Efendim, vaktin darlığı hasebile maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki kanundan evkaf memurları istifade edemiyorlar. Çünkü tasvibi alimize vazolunan bütçe eski şekildedir. Maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun meriyete geçeceği 1 eylül 1929 tarihinden itibaren tekaüt tevhiyatı ilga edilmektedir. Bundan evkaf memurlarının da istifade etmesini rica ediyorum. Ve bu bapta bir takrir takdim ediyorum.

Bütçe Encümeni namına Niyazi Asım B. (Kütahya) — Efendim, Bütçe Encümeni de bu nokatinazarı kabul ediyor. Ve bunu da madde halinde tespit etmiştir. Beşinci madde olarak takdim ediyoruz.

Reis — Efendim takriri okuyoruz.

RİYASETİ CELİLEVE

Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü kanununun meriyete başlayacağı 1/9/1929 tarihinden itibaren Evkaf bütçesinden maaş alanlardan tekaüt ve mazuliyet aidatı kesilmesini arzu teklif eylerim.

Diyarbakır
Rüştü

BEŞİNCİ MADDE — Devlet memuarları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun meriyeti tarihinden itibaren Evkaf bütçesinden maaş alanlardan tekaüt âidatı kesilmez.

Reis — Efendim, teklif edilen bu beşinci maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ALTINCI MADDE — 1330 senesinden 1928 senesine kadar evkaf bütçe kanunları mevadından, ahkâmı 1929 malî senesinde dahi devam edecek olanlar merbut (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

YEDİNCİ MADDE — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun ahkâmını icraya Başvekil memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun hey'eti umumiyesini tayini esami ile reyî alinize vazediyorum.

3 — Devlet demir yolları ve limanları umumi idarenin teşkilat ve vazifelerine dair 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun tadili hakkında kanun layihası ve Bütçe Encümeni mazbatası [1]

Nafia Vekili Recep B. (Kütahya) — Arkadaşlar, ruznamenin şimdi sırası gelen maddesi, Devlet demiryolları bütçesidir . Bu bütçenin tatbikatı demiryolların yeni teşkilâtına istinat etmektedir. Halbuki teşkilât kanununda bazı esaslı tadilât yaptık ve bu tadilât lâyihası heyeti umumiyye gönderilmiştir . Encümen müzakere etti , hatta bu gün müzakere edilmek üzere ruznameye ithal edilen bütçeden evvel encümende intça edildi . Böyle olduğu halde zannederim mesainin çokluğundan dolayı tab'i ikmal edilip ruznameye ithal edilemedi . Halbuki teşkilât kanunları kendinden mülhem olan bütçelerden evvel intaç edilirse daha makul olur. Binaenaleyh ruznameye girmemiş olduğu halde

[1] 244 numaralı matbuu zaptın sonuna merbuttur .

teşkilât kanununun ki hazırdir, makamı riyâsttedir bundan evvel takdimen ve müstacelen müzakesini rica ediyorum .

Reis — Efendim, Vekil B . Efendinin tekliflerini kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ohalde şimdi tercihan ve müstacelen müzakeresine başlıyoruz.

Recep B. (Kütahya) — Arkadaşlar, bu kanunun müzakersinden evvel bir şey söylemek ihtiyacımdayım. Yeni teklif ettiğimiz Demiryolları tadilâtına ait olan bu kanunun ruhunda gayet mühim iki, üç nokta vardır ki müzakere den evvel Heyeti Muhteremenzice derli toplu bilinmesinde faide vardır. Bunu pek kısa olarak söyleyeceğim. Malumu alınız.

Devlet Demiryolları, Devletin çok para sarfeden bir idaresidir. Sarf edilen para ile memleketin müstakbel muvasalasını temin edecek mesaide bulunuyor . Çok para sarfeden bir idarenin usulü muhasebe noktai nazarından iyi bir mürakabe altında bulunmadığı zan ve vehmi görülüyor . Bu zihniyet o müessesenin bu memleketteki istikrar ve kuvvetinin selâmeti noktai nazarından ehemmiyetli bir zarardır. Halbuki Devlet Demiryolları teşkilâtına ait eski kanunun ruhunda Devlet Demiryollarının usulü muhasebesi, muhasebei umumiye kanununa tabi değildir ve demiryollarının muamelelâtı hesabiyesi de vizeye tabi değildir, gibi bazı fikirleri tirmalayan ve bu gün nahak yere bu müessese aleyhinde bir takım ademi itimat fikirleri tevlidine sebep olan zihniyeti o kanunun ruhundan bu tadilâtle tamamen çıkarmış oluyoruz . Devlet Demiryollarının esasen kendine mahsus usulü muhasebesi vardır. Hesabatı tabii bir surette zaten cereyan eder. Fakat ne olursa olsun mevcut kayıt, mürakabe yoktur zehabını tevlit ediyor ve fena bir fikir hasıl ediyordu. Bizim yeni teklif ettiğimiz kanunda Devlet Demiryolları muhasebatı, usulü muhasebei umumiyyeye tabi oluyor. Fakat yine muhasebei umumiye kanunu mucibince idareye ait bir takım hesap esasları koyuyoruz . İdare vizeye de tabi oluyor . Fakat idarenin işleri icabı vize badessarf yapılacaktı . Tabii diğer devairin mülhakattaki işleri gibi. Sonra Devlet Demiryollarındaki teşkilât bir meclisi idareye merbuttu. Bu teklifle meclisi idareyi tamamen kaldırıyoruz. Hesap işlerine maliye-

den bir mürakip koyuyoruz. Devlet bütçesile takviye edilen ve Devlet idaresine merbut olarak çalışan müesseselerin bir takım gayri mesul müesseselere merbut olarak çalışması esas itibarile faide değil, zarar tevlit eder. (Çok doğru sesleri)

Malumualiniz meclisi idare gayri mesul bir makamdır. Mesul adam öyle umumî bir işi görmek ihtiyacındadırki bu esnada Meclisi idare onun önüne mani olarak çıkabilir diğer taraftanda mesul olarak kendi merbut olduğu makama, icabatı vazifenin istilzam ettiği izahatı vermek mecburiyetinde olan baştaki makam kendi icraatının bir meclisi idare kararına müstenit olduğu kanaatle kendisini o kadar mesul tanımaz. Halbuki muvaffakiyet için esas mesuliyet hissidir. Bu kanunla meclisi idareyi biz ortadan tamamen kaldırıyoruz. Yalnız demir yollarına ait bazı vazai fi mühimmenin tedvirri için umumî idarenin rüesasından mürekkep bir rüesa meclisi, bir umumî idare encümeni teşkil ediyoruz.

Sonra limanlar hakkında dün maruzatta bulunurken söylemiştim, bizim demir yollar idaresi yalnız demiryollarının merbut olduğu limanları inşa ile mükelleftir. Halbuki evvelki gün müzakerede arzettim. Devlet demir yollarının merbut olmadığı yerde bizim bir iki limanımız olmaktadır ve olacaktır.

Bunları büsbütün başka bir idareye yaptırmak doğru değildir.

Bir liman ile uğraşan hepsile iştilgal eder. Bu lâyhada seyahatta ücret meselesi hakkında da İcra Vekilleri kararına müstenit ve işletmeyi mütecessir etmiyecek bir hudut dahilinde bir selahiyet te istiyoruz. Teklif ettiğimiz tadillerin istinat ettiği esbabı mucibe kısaca bu maruzatımdan ibarettir. Maddeleri müzakere ve kabul buyururken bu esaslardan mülhem olursunuz diye arzettim,

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumi İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun tadili hakkında kanun

MADDE 1 — Mevcut, hali inşa da ve atiyen inşa olunacak Devlet demiryolları ve Devlete ait limanları işletmek, inşa etmek, icap eden mahallerde dalga kıran, basit liman tesisatı vücude getirmek için Nafia Vekâletine merbut bir umumî müdür tarafından idare

olunmak ve şahsiyeti hükmiyeyi haiz bulunmak üzere Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğü teşkil olunmuştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tespit olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Umum Müdür Nafia Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisi Cümhurun tasdikile tayin ve tebdil edilir.

Umum müdür muavini, Umum müfettiş, inşaat ve işletme umum reisleri Umumî Müdürenin teklifi ve Nafia Vekilinin inhası üzerine Reisi Cümhurun ve muhasebe reisile diğer devairi merkeziye reisleri ve inşaat ve işletme müfettişleri Umum Müdürün teklifi üzerine Nafia Vekilinin tasdikile tayin ve tebdil olunurlar.

Umumî dairenin diğer memurlarının tayin ve tebdili Umum Müdüre aittir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Umumî idarenin taahhüdât ve sarfiyatını mürakabe etmek ve muhassasatı idarei umumiyeden tesviye olunmak üzere Maliye Vekâleti tarafından bir mürakip tayin olunur. İşbu mürakibin vazife ve selâhiyeti Maliye Vekâletince Nafia Vekâletinin inzıمامı reyile tanzim olunacak bir talimatname ile tespit olunur. Mürakip Maliye Vekâletine vereceği raporların bir suretini de Nafia Vekâletine verir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Umumî idarede Umum Müdür; muavini, umum müfettiş, inşaat ve işletme umum reisleri ile muhasebe reisi ve hukuk müşavirinden mürekkep bir Umumî İdare Encümeni vardır.

Encümene Umum Müdür ve bulunmadığı takdirde muavini riyaset eder. Müzakere mevzuu taalluk ettiği daire reisi içtimada bulunur. Encümen kararları muntazaman tespit olunur. Nafia Vekili lüzum gördükçe içtimalara iştirak

ve riyaset eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Umumî İdare Encümeni Nafia Vekili tarafından gösterilecek demir yollarına ait işler hakkında rey beyan eder (Bu rey istişaridir).

Encümen Umum Müdürlükten tevdi edilen bütçe ve munzam tahsisat ve kadro tekliflerini şehri mizanlarla senelik hesabı kat'i ve pilançoyu tetkik ve varidat ve masarifin tahakkukuna ait evrakı müsbitenin şekil ve cinslerini ve bunlara müteallik tadilatı tayin ve tasarruf ve muavenet sandığı muamelatını mürakabe eder. Umum Müdürün teklifi üzerine aşağıda sayılan hususlara dair ittihaz edeceği kararlar Nafia Vekilinin tasdikile muteber olur.

(A) - İdare ve memurinine ait talimatnameler

(B) - Alelumum tarifeler

(C) - Bütçe dahilinde maddeden maddeye münakale

(D) - Kanunla salâhiyet verilmiş olan istikraz muameleleri. (Kısa vadeli hesabı cariler akt ve küşadı hakkındaki kararlar, Umum Müdürün tasdikile yapılır)

(E) - Kiredile mübayaat

(F) - Avans itasım müstelzim olsun olmasın işletmede 25 bin, inşaatta 100 bin lirayı mütecaviz teahhüdat (bu miktardan dun teahhüdat hakkındaki kararlar Umum Müdür tarafından yapılır.)

(G) - Emvali gayri menkule alım ve satımı (25 bin liraya kadar olan kararlar Umum Müdür tarafından yapılır.)

(H) - Müteferrik ve müstacel masraflar için mutemetlere avans itası (bin liraya kadar olan kararlar Umum Müdür tarafında yapılır.)

(İ) Umumî İdarenin şahsiyeti maneviyesine ait işletmeden mütevellit on bin liraya kadar hukukî ihtilâfatta sülh ve ibra hakkında karar ittihazı (10 bin liradan fazla olanlar için hazinenin mütaleası alındıktan sonra İcra Vekilleri Hey'etince karar verilir.)

(J) - Zabıta ve işletme nizamnamesinde mevcut nakti cezalara müteallik dava ve mütaleaların terkinin kaydine dair karar ittihazı.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Umumî İdare Encümeni

kararile doğrudan doğruya Umum Müdür tarafından yapılacak işlerde Umum Müdürle encümen arasında ihtilâf çıkarsa mes'ele Nafia Vekili tarafından kat'i surette hallolunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Devlet demir yollarında teahhüdü veya sair suretle alâkası bulunanlar umumî idarenin usul ve talimatı dairesinde verilecek muvakkat müsaadenemelerle meccani veya nısıf ücretle naklolunabilirler . Bu maddedeki müsaadenemeler miktarı Umumî İdare Encümeni tarafından tayin olunur.

Devletçe görülecek lüzum üzerine demir yollar işletmesinde ehemmiyetli bir te'sir hasıl etmeyecek mıkyaşa bazı zevat hakkında İcra Vekilleri kararile parasız veya nısıf ücretle veyahut tenzilâtli ücrete tabi şebekeye mahsus karnelerle seyahat icrasına cevaz verilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Umumî İdare tahsilât ve sarfiyatını doğrudan doğruya veya lüzumuna göre bankalar vasıtasile veya sair suretle icra eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Umumî idarece vuku bulacak satışlar bedeli peşinen tahsil olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Umumî idare bütçe ile verilen tahsisattan fazla teahhüdat ve sarfiyatta bulunamaz. Ancak sefere hazırlık, seferberlik ilâm gibi askerî ve grev, fiyatların artması, kuraklık ve saire gibi iktisadî ve fevkalâde vaziyetlerde tahsisatın gayri kâfi gelmesi ve derhal munzam tahsisat istihsali kabil olmaması halinde Büyük Millet Meclisinin ilk içtimaında tastikine arz olunmak ve işletmeyi tevekkuftan siyanet lüzumuna munhasır bulunlak üzere İcra Vekilleri Heyetinin tasvibile istisnaen fazla sarfiyatta bulunabilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 12 — Demir yollar ve limanlar hesabı kat'isi atideki mevattan tereküp eder:

A - Tesisatı iptidaiye hesabı

İşbu iki hesap umumî muhasebe kanununun 102 ve 103 üncü maddeleri dahilinde tanzim olunurlar.

B - İşletme hesabı

C - Kâr ve zarar hesabile plânço

D - Sermaye hesabı

E - İdarî malzeme nakliyat hesabı

Reis — Maddeyi Kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13 — 12 inci maddede mezkûr hesapların sureti kaydı ve sairesi Nafia Vekâletince tanzim ve Maliye Vekâletinin mutaleası alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak bir talimatname ile tayin olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir

MADDE 14 — Malzemei muharrike ve muteharrike, demir baş ve üst yapı gibi aksamın itfa müddeti Umumî İdare Encümeni kararı ve Nafia Vekilinin tasdikile tespit edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15 — Umumî idare teahhüdât ve sarfiyatı icradan sonra Divanı Muhasebatın vizesine tabidir. Bilumum varîdat ve sarfiyat evrakı müsbitesi umumî idarece hıfız olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16 — 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun 1,3,4,5,7,8,9,10,11,12,13,14,16,17,26,39,40,42,44,45,46,48,53,54,58,59 ve 60 inci maddeleri mülğadır.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vezaifine dair 23 mayıs 1927 tarihli kanunun 3 üncü muvakkat maddesi aşağıda yazıldığı veçhile tadil olunmuştur:

ÜÇÜNCÜ MUVAKKAT MADDE — Anadolu - Bağdat demiryolları ve Haydar Paşa liman ve rıhtım Müdüriyeti Umumiyesinin teşkilât ve vezaifine dair olan 22 nisan 1340 tarihli ve 506 numaralı kanunun 7 inci maddesi müstesna olmak üzere mevaddı sairesi ahkâmı mülğadır.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

MADDE 18 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler.. Etmienler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 19 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

Lâyhayi kanuniyenin hey'eti umumiyesini reyî alinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmienler... Kabul edilmiştir.

4 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin 1929 senesi bütçesi hakkında $\frac{1}{164}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası [1]

Reis — Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin 1929 malî senesi bütçesi hakkında ki kanun lâyihasının müzakeresine geçiyoruz, hey'eti umumiyesi hakkında mütelea varmı ? (Hayir sesleri) Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmienler... Kabul edilmiştir.

Devlet demiryolları ve Limanları İdaresinin 1929 malî senesi bütçe kanunu

MADDE 1 — Devel Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin 1929 malî senesi masarifi için merbut A işaretli cetvelde gösterildiği üzere 54 450 000 lira tahsisat ita edilmiştir .

A - Cetveli

F.		Lira
1	Ücret ve yevmiveler	559 840
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
2	İkramiye	26 300
	Reis — Kubul edilmiştir.	
F.		Lira
3	İdare masrafları	81 500
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
4	Mütenevvi masraflar	90 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	
F.		Lira
5	Ücret, yevmiyeler	4 150 000
	Reis — Kabul edilmiştir.	

[1] 214 numaralı matbuâ zaptın sonuna merbuttur.

F.		Lira
6	İkramiye	200 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
7	İdare masarifi	898 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
8	İşletme masarifi	5 430 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
9	Sigorta ücret ve sermayesi	100 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
10	İnşaat merkez dairesi ücret ve yevmiyesi	170 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
11	İnşaat	39 744 360
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
12	Mubayaa taksiti	3 000 00
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
	(Birinci madde tekrar okundu)	
	Reis — Birinci maddeyi kabul edenler .. Etmeyenler .. Kabul buyrulmuştur.	

MADDE 2 — Mezkûr idarenin 1929 malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut B işaretli cetvelde gösterildiği veçhile 54,450,000 lira tahmin olunmuştur.

B - CETVELİ

F.		Lira
1	İşletme hasılatı	12 443 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
2	Müteferrik hasılat	204 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
3	Sıhhiye tevkifatı	140 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
4	Derince limanı	70 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
5	Haydarpaşa limanı ve rıhtım varidatı	619 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
6	Adana - Tarsus - Mersin hattı varidatı	550 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
7	1929 senesinde işletmeye açılacak hatların umum varidatı	200 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
8	Mukavelât mucibince inşaat guruplarınca ve müteahhitlerce açılan ve açılacak olan kredi	12 024 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
9	Umumî muvazeneden muhassas mebalîğ	28 200 000
F.		Lira
	Reis — Kabul edilmiştir.	
	(İkinci madde tekrar okundu)	
	Reis — Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.	

MADDE 3 — Devlet Demiryolları ve Limanlar Umumî İdaresinin bilcümle varidat ve hasılatı kavanini mahsusasına ve Erzurum-Sarıkamış ve şubâtı demiryolları işletme varidatı merbut (C) işaretli umumî tarifeye tevfikân 1929 malî senesi zarfında cibayet ve istifa olunur . Bu tarifeden tenzilât icrasına Nafia Vekili mezundur .

Reis — Üçüncü maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Encümen namına Mitat B. (Aydın) — Efendim, dördüncü maddeyi Devlet demir yolları ve limanlarının bütçesi, içine almıştır. Encümen tetkikatı lazımede bulunup bu maddeyi raptetmiştir. Fakat gelecek seneki bütçede daha cezri tetkikat yapılarak daha esash bir kadro vücuda getirmek için dördüncü maddenin tayyini ve yalnız kadronun bütçeye raptım encümen teklif ediyor. Zaten encümen ilâve etmiştir , Hükümetle de görüşmüştür . Binaenaleyh Hükümetin teklifi üzerine devam edilmesini yani Encümenin dördüncü maddesinin tayyini teklif ediyoruz.

Nafia vekili Recep B. (Kütahya) — Hükümetin dördüncü maddesine devam edilecek efendim.

Reis — Hükümetin teklifindeki dördüncü maddeyi okuyoruz efendim.

MADDE 4 — İsveç gurubuna ihale edilmiş, olan hatlarla Samsun-Sivas, Kayseri-Sivas hatlarının inşası ve ihtiyat malzeme itharı için Devlet demiryolları ve limanları umumî

idaresi ihtiyaç halinde bütçenin on birinci faslına mevzu tahsisata ilâveten 6 000 000 liraya kadar daha sarfiat icrasına ve meblağı mezburun karşılığının temini için kısa vadeli istikraz aktine ve kredi ile mübayaat icrasına ve Maliye Vekili de bu istikraza ve mübayaata kefalete mezundur.

Reis — Mütalea varmı efendim ? Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Bu kanunun ahkâmını icraya Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmiyenler ... Kabul buyrulmuştur.

Layihanın heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arz ediyorum.

Efendim Bu güngü ruznamemizde mevcut olmiyan bazı devairin bütçelelerine tahsisatı munzamma itasına ve bazılarında da münakale icrasına dair olan kanun lâyihaları vakıt müsait olmadığından tab ve tevzi edilemedi. Tensip buyururlursa bunları da müzakere edelim. (*Muvafık sesleri*) Bu gün müzakeresini kabul edenler lütfen el kırdırsınlar. Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

5 — *Adliye Vekâletinin 1928 sensi bütçesine 5 500 lira tahsisatı munzamma verilmesine ve Dahiliye Vekâleti bütçesinde 2 500 liranın münakalesine dair kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası [1]*

Reis — Kanunun heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen varmı ? (*Hayır sesleri*) maddelere geçilmiştir efendim.

Adliye Vekâletinin 1928 bütçesine (5 500) lira tahsisatı munzamma verilmesine ve Dahiliye Vekâleti bütçesinde (2 500) liranın münakalesine dair kanun

MADDE 1 — Adliye vekâletinin 1928 srnesi bütçesinin 648 inci harcirah faslının ikinci müfettişler harcirahı maddesine (5 500) lira tahsisatı munzamma olarak ilâve olunmuştur.

[1] 443 numaralı matbuu zaptın sonuna merbuttur.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Dahiliye vekâletinin 1928 senesi bütçesinin 372 inci tatbikat kursu masarifi faslından (2 500) liranın 370 inci Avrupa harcirahı faslına münakalesi icra kılınmıştır.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Adliye vekâletinin 1928 senesi bütçesinin 636 ıncı tahsisatı fevkalâde faslından (5 500) liralık tahsisat imha kılınmıştır.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun 30 mayıs 1929 tarihinden muteberdir.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize koyuyorum. Lütfen reylerinizi istimal buyurunuz.

6 — *Sivas Mebusu İbrahim Alâettin ve İstanüül Mebusu Dr. Nurettin Ali Beylerin, maccanî leylî talebenin mecburî hizmetlerine dair olan kanuna bir madde ilâvesi hakkında ²/₉₆ numaralı kanun teklifi ve Maarif Encümeni mazbatası [1]*

Reis — Efendim bu kanunun ikinci müzakeresini yapacağız

Meccanî leylî talebenin mecburî hizmetlerine dair olan 1237 numaralı kanun müzeyyel kanun

MADDE 1 — Muallim mekteplerine kabul olunan talebeden şehit evlâdı veya kimsesiz oldukları resmî vesikalarla ispat edilenlerden şahsen bir taahhütname alınır, ve ayrıca kefaletname aranmaz.

Reis — Tadilname yoktur, maddeyi kabul edenler ... Kabul etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

[1] Birinci müzakeresi 69 uncu inikat zabıt ceridesindedir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmeyenler Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maarif Vekili memurdur.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini reye koyuyorum , kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

7 — $\frac{1}{412}$ numaralı beyiye sülüsleri kanunu lâyihası ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe Encümeni mazbataları [1]

Reis — Bu lâyihanın müzakaresine başlıyoruz. Müstacelen müzakaresini kabul edenler .. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Maddelere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Inhisar beyiyeleri üçte birlerinin harp malûllerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair kanun

MADDE 1 — Devlet inhisarında bulunan ve bulundurulacak olan maddelerin kanun ve nizamnameleri mucibince bayiliği, başka istiyenlere tercihan, derece ve müracaat sırasile, evvelâ harp malûllerine, bulunmadıkları takdirde şahit yetimlerine , bunlarda bulunmazlarsa malul mütekahtlere verilir.

Bunların bayiliği filen kendilerinin yapmaları şarttır. Bayiliği veya menfaatini her ne suretle olursa olsun başkalarına devredenler bu haklardan mahrum kalırlar.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Harp malûllari de dahil olduğu halde, beyiye tezkeresi verilen herkesten muayyen olan beyiyenin üçte biri malûller ve şehit yetimleri menfatine, Inhisar idarelerince alakonularak her ay sonunda muntazaman Ziraat Bankalarına yatırılır. Bu paralar Ziraat Bankalarınca « harp malûlleri ve şehit yetimleri hesabı » namile açılacak bir hesabı cariye kayıt edilerek, ertesi günden itibaren faize

[1] 213 numaralı matbuu zaptın sonuna merbuttur.

tabi tutulur. Bu faizin miktarı aynı şartlarla diğerlerine verilen azamî faizden aşağı olamaz.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bir sene zarfında inhisar idarelerinin yatırdıkları paralar Ziraat Bankası şubelerinde faizlerle birlikte toplanarak ertesi senenin birinci ayında düyunu muntazama idaresi emrine tevdi kılınır. Ziraat Bankasına bu hizmetlerinden dolayı masraf veya komisyon namile birşey verilmez.

Reis — Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Her sene beyiye üçte birleri tutarının yarısı terfih zammı nisbetine göre harp malûllerine, yarısı da şehit yetimlerine müsavat üzere dağıtılır.

Şehitlerin kanunen maaşa hak kazananları bu kanun mucibince « Şehit yetimleri » sayılmıştır. Bunlardan kadınlara evlenmelerine, erkeklere yirmi yaşına varmalarına, tahsilde iseler tahsillerini bitirmelerine kadar verilir.

Her sene toplanan paralar o sene mevcut olanlara aittir ve dağıtılmalar hayat kaydıdır.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Halen mevcut malûl gaziler heyetinin hesapları tasfiye olunup müesseselerine ait bütün eşyaları paraya çevirilerek toplanacak paralarla şimdiye kadar Ziraat Bankasında beyiye üçte birlerinden birikmiş paraların hepsi harp malûllerine dağıtılır ve bu taksimden 20 mayıs 1333 tarihinden itibaren harp malûllerinden vefat edenlerin yetimleri de ölenlerin malûliyet derecelerine göre istifade ederler.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Beyiye hakkının ve kişi memurluğunun malûl gazilere tahsisi hakkındaki 19 teşrinisani 1337 tarih ve 166 numaralı kanunla buna müzeyyel 21 şubat 1340 tarih ve 419 numaralı kanun ve 6 eylül 1336 tarihli malûlini askeriye muavenet heyeti nizamnamesi mülğadır.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur.

Reis — Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Reis — Heyeti umumiyesini reye koyuyorum. Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Tayini esami ile reye konulan kanunlar hakkında reylerini vermiyenler varmı efendim? İstihali âra muamelesi hitam bulmuştur.

Reylerin neticesini arz ediyorum efendim: Evkaf Umum Müdürlüğü 1929 senesi bütçesine 197 zat rey vermiştir. Muamele tamamdır. Kanun 197 reyle kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumi İdaresinin 1929 senesi bütçesine 181 zat rey vermiştir. Kanun 181 reyle kabul edilmiştir.

Bazı devairin 1928 senesi bütçesine münzam tahsisat itasına, münakale icrasına ve tahsisat imhasına dair kanuna 176 zat rey vermiştir. Kanun 176 reyle kabul edilmiştir.

Cumartesi günü saat 14 te toplanılmak üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 16,35

Evkaf Umum Müdürlüğü 1929 senesi bütçesinin neticei arası

[Kanun kabul edilmiştir]

Âza adedi : 316
Reye iştirak edenler : 197
Kabul edenler : 197
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmeyenler : 116
Münhaller : 3

[Kabul edenler]

Adana

Hilmi B.

Kadri B.

Afyon Karahisar

Ali B.

Haydar B.

İzzet Ulvi B.

Musa Kâzım B.

Aksaray

Besim Atalay B.

Kâzım B.

Neşet B.

Amasya

Nafiz B.

Antalya

Hasan Sıdkı B.

Ankara

Ali B.

Halit Ferit B.

İhsan B.

Rifat B.

Sami B.

Şakir B.

Talat B.

Artvin

Memet Ali B.

Aydın

Emin Fikri B.

Mitat B.

Tahsin B.

Balıkesir

Emin B.

Hayrettin B.

İsmail Hakkı B.

Memet Akif B.

Memet Cavit B.

Osman Niyazi B.

Sadık B.

Bayezit

İhsan B.

Halit B.

Şefik B.

Bilecik

Asaf B.

Rasim B.

Bitlis

Muhittin B.

Bolu

Doktor Emin Cemal B.

Burdur

Salih Vahit B.

Bursa

Ahmet Münür B.

Bakteriyolok Refik B.

Esat B.

Mustafa Fehmi B.

Refet B.

Cebelibereket

Naci Pş.

Çanakkale

Memet B.

Ziya Gevher B.

Çankırı

Mustafa abdülhalik B.

Rifat B.

Talat B.

Ziya B.

Çorum

Münür B.

Ziya B.

Denizli

Dr. Kâzım B.

Haydar Rüştü B.

Mazhar Müfit B.

Yusuf B.

Diyarbakır

İshak Refet B.

Kâzım Pş.

Edirne
Zeki Mesut B.
Elaziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Mustafa B.
Nakittin B.
Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
Saffet B.
Erzurum
Aziz B.
Doktor Ahmet Fikri B.
Nafi Atuf B.
Nafiz B.
Eskişehir
Emin B.
Dr. İsmail Besim Pş.
Sait B.
Gazi Ayıntap
Ahmet Remzi B.
Ali Cenani B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.
Giresun
Hakkı Tarık B.
Kâzım B.
Şevket B.
Tahir B.
Gümüşane
Cemal Hüsnü B.
Halil Nihat B.
Şevket B.
Hakâri
İbrahim B.
İçel
Hakkı B.
İzmir
Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.

Isparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.
İstanbul
Doktor Nurettin Ali B.
Edip Servet B.
Fuat B.
Hamdi B.
Hüseyin B.
İhsan Pş.
Ziyaettin B.
Kars
Ağaoğlu Ahmet B.
Baha Tali B.
Dr. Sadrettin B.
Faik B.
Halit B.
Kastamonu
Ali Rıza B.
Cemal B.
Memet Fuat B.
Refik B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Dr. Burhanettin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.
Kırklareli
Dr. Fuat B.
Memet Nahit B.
Şevket B.
Kırşehir
Hazim B.
Lutfi Müfit B.
Kocaeli
İbrahim B.
Kemalettin B.
Kılıçoğlu Hakkı B.
Rağıp B.
Reşit Saffet B.
Salahattin B.
Konya
Ahmet Hamdi B.

Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Mustafa B.
Musa Kâzım B.
Naim Hazim B.
Nevzat B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Kütahya
İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Recep B.
Malatya
Doktor Hilmi B.
Dr. Fazıl Berki B.
Manisa
Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mustafa Fevzi B.
Osman B.
Yaşar B.
Mardin
Abdürrezzak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Mersin
Ali Münif B.
Hakkı B.
Muşla
Nuri B.
Niğde
Ata B.
Faik B.
Galip B.
Halit B.
Ordu
H. Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.
Rize
Akif B.

Ali B.
Fuat B.
Samsun
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusrat Sadullah B.
Sırt
Halil Hulki
Sinop
Refik İsmail B.
Sivas
İbrahim Alaettin B.
Rahmi B.
Remzi B.
Şemsettin B.
Ziyaettin B.
Ş. Karahisar
İsmail B.
Memet Emin B.
Tevfik B.
Tokat
Bekir lutfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfı B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.
Trabzon
Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Urfa
Doktor Refet B.
Refet B.
Van
Hakkı B.
Münip B.
Yozgat
Avni B.
Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Zonguldak
Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.

Reye iştirak etmeyenler

Adana
Kemal B.

Zamir B.

Afyon Karahisar
İzzet B.

Ruşen Eşref B.

Amasya

Esat B.
İsmail Hakki B.

Antalya

Ahmet Saki B.
Dr. Cemal B.
Rasih B.
Süleyman Şevket B.

Ankara

Gazi Mustafa Kemal Pş.
[Rs. C.]

Artvin

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Ali Şuuri B.
Fahrettin B.
Kâzım Pş. [Rs.]

Bilecik

İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhittin Nami B.

Bolu

Cevat Abbas B.
Falih Rifki B. [İ. A.]
Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.
Doktor Şefik Lutfi B.
Muhlis B.
Senih B.

Cebelibereket

Ali Rıza B.
Avni Pş.

Çanakkale

Samih Rifat B.
Şükrü B.

Çorum

Doktor Mustafa B.
İsmail kemal B.
İsmet B.

Denizli

Emin Arslan B.
Necip Ali B.

Diyarbakir

Rüştü B.
Zekâi B.

Edirne

Faik B.
Hasan Hayri B.
Şakir B. (V.)

Erzurum

Asım B.
Necip Asım B.
Tahsin B.

Eskişehir

Ali Ülvi B.
Gazi Ayıntap

Kılıç Ali B.

Giresun

Hacim Muhittin B.

Gümüşane

Hasan Fehmi B.

İçel

Emin B.

İzmir

Dr. Tevfik Rüştü B. [V.]
Kâmil B.
Mahmut Esat B. [V.]
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B. [V.]
Osmanzade Hamdi B.
Saracoğlu Şükrü B. [V.]
Vasif B.

İstanbul

Abdülhak Hamit B.
Ahmet Rasim B.
Akçoraoğlu Yusuf B.
Dr. Hakki Şinasi Pş.
Dr. Refik B. [V.]
Hamdullah Suphu B.
Haydar B.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.

Kastamonu

Hasan Fehmi B.
Velet B.

Kayseri

Dr. Halit B.

Kırşehir

Yahya Galip B.

Kocaeli

İbrahim Süreyya B.

Konya

Fuat B.
Zühtü B.

Kütahya

Cevdet B.
Nuri B.
Rağıp B.

Malatya

Abdülmuttalip B.
İsmet Pş. [B. V.]
Mahmut Nedim B.
Vasif B.

Manisa

Akif B.
Bahri B.

Maraş

Abdülkadir B.
Memet B.
Mitat B.

Mardin

Nuri B.

Yakup Kadri B.

Muğla

Ali Nazmi B.
Şükrü Kaya B. [V.]
Yunus Nadi B.

Rize

Atif B.
Esat B.
Hasan Cavit B.

Samsun

Adil B.
Ali Rana B.
Avni B.

Siirt

Mahmut B.

Sinop

Recep Zühtü B.
Yusuf Kemal B.

Sivas

Necmettin Sadık B.
Rasim B.

Tekirdağı

Celâl Nuri B.
Cemil B.
Faik B.

Trabzon

Hsana B. [Rs. V.]
Nebizade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Şefik B.

Urfa

Ali Saip B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.

Yozgat

Salih B.
Tahsin B.

Zonguldak

Rağıp B.
Rifat B.

Devlet demir yollari ve limanlari umumi idaresinin 1929 senesi bütçesi
hakkındaki kanunun neticesi arası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi : 316
Reye iştirak edenler : 181
Kabul edenler : 181
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmeyenler : 132
Münhal : 3

[Kabul edenler]

<i>Adana</i>	Şefik B.	Hasan Tahsin B.	Münür B.
Hilmi B.	<i>Bilecik</i>	Hüseyin B.	<i>Isparta</i>
kadri B.	Asaf B.	Mustafa B.	Hakim Rıza B.
<i>Afyon Kara hisar</i>	Rasim B.	Nakittin B.	Hüseyin Hüsnü B.
Haydar B.	<i>Bitlis</i>	<i>Erzincan</i>	İbrahim B.
İzzet Ulvi B.	Mühiddin Nami B.	Abdülhak B.	Mükerrem B.
Musa Kâzım B.	<i>Bolu</i>	Aziz Samih B.	<i>İstanbul</i>
<i>Aksaray</i>	Dr. Emin Cemal B.	Saffet B.	Dr. Nureddin Ali B.
Besim Atalay B.	<i>Burdur</i>	<i>Erzurum</i>	Edip Servet B.
Kâzım B.	Salih Vahit B.	Dr. Ahmet Fikri B.	Hamdi B.
Neşet B.	<i>Bursa</i>	Nafi Atuf B.	İhsan Pş.
<i>Amasya</i>	Ahmet münür B.	Nafiz B.	Ziyaettin B.
Nafiz B.	Bakteriyolok Refik B.	<i>Eskişehir</i>	<i>Kars</i>
<i>Ankara</i>	Esat B.	Emin B.	Ağaoğlu Ahmet B.
Halit Ferit B.	Mustafa Fehmi B.	Dr. İsmail Besim Pş.	Baha Tali B.
İhsan B.	<i>Çanakkale</i>	Sait B.	Dr. Sadrettin B.
Rifat B.	Memet B.	<i>Gazi Ayıntap</i>	Faik B.
Sami B.	Ziya Gevher B.	Ahmet Remzi B.	Halit B.
Şakir B.	<i>Çankırı</i>	Ali Cenani B.	<i>Kastamonu</i>
Ali B.	Mustafa abdülhalik B.	Ferit B.	Ali Rıza B.
Talat B.	Rifat B.	Reşit B.	Cemal B.
<i>Artvin</i>	Talat B.	Şahin B.	Memet Fuat B.
Memet Ali B.	Ziya B.	Kazım B.	Refik B.
<i>Aydın</i>	<i>Çorum</i>	<i>Giresun</i>	<i>Kayseri</i>
Emin Fikri B.	Dr. Mustafa B.	Tâhir B.	Ahmet Hilmi B.
Dr. Reşit Galip B.	Münür B.	<i>Gümüşane</i>	Dr. Burhanettin B.
Tahsin B.	Ziya B.	Cemal Hüsnü B.	Dr. Halit B.
<i>Balıkesir</i>	<i>Denizli</i>	Halil Nihat B.	Hasan Ferit B.
Emin B.	Dr. Kâzım B.	Şevket B.	Reşit B.
Hayrettin B.	Yusuf B.	<i>Hakâri</i>	<i>Kırklareli</i>
İsmail Hakkı B.	<i>Diyarbakir</i>	İbrahim B.	Dr. Fuat B.
Memet Akif B.	İshak Refet B.	<i>İçel</i>	Memet Nahit B.
Osman Niyazi B.	Kâzım pş.	Emin B.	Şevket B.
Sadık B.	<i>Edirne</i>	Hakkı B.	<i>Kırşehir</i>
<i>Bayezit</i>	Zeki Mesut B.	<i>İzmir</i>	Hazım B.
İhsan B.	<i>Elaziz</i>	Ahmet Enver B.	Lutfi Müfit B.
Halit B.	Fazıl Ahmet B.	Hüseyin B.	

Kocaeli
İbrahim B.
Kemalettin B.
Kılıç oğlu Hakkı B.
Rağıp B.
Reşit Saffet B.
Salâhattin B.
Konya
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Mustafa B.
Musa Kâzım B.
Naim Hazım B.
Nevzat B.
Refik B.
Tevfik fikret B.
Kütahya
İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Recep B. [V.]
Malatya
Dr. Hilmi B.

Dr. Fazıl Berki B.
Manisa
Dr. Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mustafa Fevzi B.
Osman B.
Yaşar B.
Mardin
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Mersin
Ali Münif B.
Hakkı B.
Muğla
Nuri B.
Niğde
Faik B.
Galip B.
Ordu
H. Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.

Recai B.
Şevket B.
Rize
Ali B.
Atıf B.
Fuat B.
Samsun
Dr. Asım B.
Ethem B.
Nusrat Sadullah B.
Sürt
Halil Hulki B.
Sinop
Refik İsmail B.
Sivas
İbrahim Alâettin B.
Rahmi B.
Remzi B.
Şemsettin B.
Ziyaettin B.
Ş. Karahisar
İsmail B.
Memet Emin B.

Tevfik B.
Tokat
Bekir Lutfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Şevki B.
Trabzon
Abdullah B.
Ali becil B.
Arif B.
Daniş B.
Urfa
Dr. Refet B.
Refet B.
Yozgat
Avni B.
Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.
Zonguldak
Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.

Reye iştirak etmeyenler

Adana
Kemal B.
Zamir B.
Afyon Karahisar
Ali B.
İzzet B.
Ruşen Eşref B.
Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Antalya
Ahmet Saki B.
Dr. Cemal B.
Hasan Sıdkı B.
Rasih B.
Süleyman Şevket B.
Ankara
Gazi Mustafa Kemal Pş.
(Rs. C.)
Artvin
Asım B.
Aydın
Dr. Mazhar B.
Mitat B.

Balıkesir
Ali Şuuri B.
Fahrettin B.
Kâzım Pş. (Rs.)
Memet Cavit B.
Bilecik
İbrahim B.
Bitlis
İlyas Sami B.
Muhittin B.
Bolu
Cevat Abbas B.
Falih Rıfıkı B. (İ. A.)
Şükrü B.
Bordur
Mustafa Şeref B.
Bursa
Asaf B.
Dr. Şefik Lütfi B.
Muhlis B.
Refet B.
Senih B.
Cebelibereket
Ali Rıza B.

Avni Pş.
Naci pş.
Çanakkale
Samih Rifat B.
Şükrü B.
Çorum
İsmail Kemal B.
İsmet B.
Denizli
Emin aslan B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit B.
Necip Ali B.
Diyaribekir
Ruştü B.
Zekâi B.
Edirne
Faik B.
Hasan Hayrı B.
Şakir B.
Erzurum
Asım B.
Aziz B.
Necip Asım B.

Tahsin B.
Eskişehir
Ali Ülvi B.
Gazi Ayıntap
Kılıç Ali B.
Giresun
Hacim Muhittin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Gümüşane
Hasan Fehmi B.
İzmir
Dr. Tevfik Rüştü B. [V.]
Kâmil B.
Mahmut Esat B. [V.]
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B. [V.]
Osmanzade Hamdi B.
Saraçoğlu Şükrü B. [V.]
Vasif B.
İstanbul
Abdülhak Hamit B.
Ahmet Rasim B.
Akçuraoğlu Yusuf B.

Dr. Hakkı Şinasi Pş.
Dr. Refik B. [V.]
Fuat B.
Hamdullah Subhu B.
Haydar B.
Hüseyin B.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâiml B.
Kastamonu
Hasan Fehmi B.
Velet B.
Kırşehir
Yahya Galip B.
Kocaeli
İbrahim Süreyya B.
Konya
Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Zühtü B.
Kütahya
Cevdet B.
Nuri B.

Rağıp B.
Malatya
Abdülmuttalip B.
İsmet Pş. (Bş. V.)
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.
Manisa
Akif B.
Bahri B.
Maraş
Abdulkadir B.
Memet B.
Mitat B.
Mardin
Abdürrezzak B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.
Muğla
Ali Nazmi B.
Şükrü Kaya B. [V.]
Yunus Nadi B.

Niğde
Ata B.
Halit B.
Rize
Akif B.
Esat B.
Hasan Cavit B.
Samsun
Adil B.
Ali Rana B.
Avni B.
Siirt
Mahmut B.
Sinop
Recep Zühtü B.
Yusuf Kemal B.
Sivas
Necmettin Sadık B.
Rasim B.
Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.

Faik B.
Tokat
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.
Trabzon
Hasan B. (R.V.)
Nebizade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Şefik B.
Urfa
Ali Saip B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Van
Hakki B.
Münip B.
Yozgat
Salih B.
Zonguldak
Rağıp B.
Rifat B.

Bazı devairin 1928 senesi bütçesine munzam tahsisat itasına, münakale icrasına ve tahsisat imhasına dair olan kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 176
Kabul edenler	: 176
Rettedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 137
Münhaller	: 3

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.
Afyon kara hisar
Haydar B.
İzzet Ulvi B.
Musa kâzım B.
Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.
Neşet B.

Amasya
Nafiz B.
Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
İhsan B.
Rifat B.
Sami B.
Şakir B.
Artvin
Memet Ali B.

Aydın
Emin fikri B.
Dr. Reşit Galip B.
Tahsin B.
Balıkesir
Hayrettin B.
İsmail Hakkı B.
Osman Niyazi B.
Bayezit
İhsan B.
Halit B.

Şefik B.
Bilecik
Asaf B.
Rasim B.
Bitlis
İlyas Sami B.
Muhittin B.
Bolu
Dr. Emin Cemal B.
Burdur
Salih Vahit B.

Bursa
 Ahmet Münür B.
 Bakteriyolok Refik B.
 Esat B.
 Muhlis B.
 Mustafa Fehmi B.
Cebelibereket
 Naci Pş.
Çanakkale
 Memet B.
 Ziya Gevher B.
Çankırı
 Mustafa Abdülhalik B.
 Rifat B.
 Talat B.
 Ziya B.
Çorum
 Dr. Mustafa B.
 Münür B.
 Ziya B.
Denizli
 Dr. Kâzım B.
 Yusuf B.
Diyaribekir
 İshak Refet B.
 Kâzım Pş.
dirne
 Zeki Mesut B.
Elaziz
 Fazıl Ahmet B.
 Hasan Tahsin B.
 Hüseyin B.
 Mustafa B.
 Nakittin B.
Erzincan
 Abdülhak B.
 Aziz Samih B.
Erzurum
 Aziz B.
 Dr. Ahmet Fikri B.
 Nafi Atuf B.
 Nafiz B.
Eskişehir
 Dr. İsmail Besim Pş.
 Sait B.
Gazl Ayıntap
 Ahmet Remzi B.
 Ali Cenani B.

Ferit B.
 Reşit B.
 Şahin B.
Giresun
 Kâzım B.
 Şevket B.
 Tahir B.
Glümüşane
 Halil Nihat B.
 Şevket B.
Hakkâri
 İbrahim B.
İçel
 Emin B.
 Hakki B.
İzmir
 Ahmet Enver B.
 Hüseyin B.
 Münür B.
 Saraçoğlu Şükrü B.
İsparta
 Hakim Rıza B.
 Hüseyin Hüsnü B.
 İbrahim B.
 Mükerrerem B.
Istanbul
 İhsan Pş.
 Ziyaettin B.
Kars
 Agaoğlu Ahmet B.
 Dr. Sadrettin B.
 Faik B.
 Halit B.
Kastamonu
 Ali Rıza B.
 Cemal B.
 Memet fuat B.
 Refik B.
Kayseri
 Ahmet Hilmi B.
 Dr. Burhanettin B.
 Dr. Halit B.
 Hasan Ferit B.
 Reşit B.
Kırklareli
 Dr. Fuat B.
 Memet Nahit B.
 Şevket B.

Kırşehir
 Hazim B.
 Lutfi Müfit B.
Kocaeli
 İbrahim B.
 Kemalettin b.
 Kılıçoğlu Hakki B.
 Rağıp B.
 Reşit Saffet B.
 Salâhattin B.
Konya
 Hüsnü B.
 Kâzım Hüsnü B.
 Mustafa B.
 Musa Kâzım B.
 Naim Hazim B.
 Nevzat B.
 Refik B.
 Tevfik İfret B.
Kütahya
 İbrahim B.
 İsmail Hakki B.
 Niyazi Asım B.
Malatya
 Dr. Hilmi B.
 Dr. Fazıl Berki B.
Manisa
 Dr. Saim B.
 Kâni B.
 Kemal B.
 Mustafa Fevzi B.
 Osman B.
 Yaşar B.
Mardin
 Ali Rıza B.
 İrfan Ferit B.
Mersin
 Ali Münif B.
 Hakki B.
Muğla
 Nuri B.
Niğde
 Ata B.
 Faik B.
 Galip B.
 Halit B.
Ordu
 H. Fahri B.

Hamdi B.
 İsmail B.
 Recai B.
 Şevket B.
Rıza
 Akif B.
 Ali B.
Samsun
 Dr. Asım B.
 Nusrat sadullah B.
Siirt
 Halil Hulki B.
Sivas
 İbrahim Alâettin B.
 Rahmi B.
 Remzi B.
 Şemsettin B.
 Ziyaettin B.
Ş. Kara Hisar
 İsmail B.
 Memet Emin B.
 Tevfik B.
Tokat
 Bekir Lütfi B.
 Hüseyin Hüsnü B.
 Mustafa Vasfi B.
 Süreyya Tevfik B.
 Şevki B.
Trabzon
 Abdullah B.
 Ali Becil B.
 Arif B.
 Daniş B.
Urfa
 Dr. Refet B.
 Refet B.
Van
 Hakki B.
 Münip B.
Yozgat
 Avni B.
 Hamdi B.
 Tahsin B.
Zonguldak
 Celâl Sahir B.
 Halil B.
 Hüsnü B.

Reye iştirak etmeyenler

Adana
kemal B.
Zamir B.
Afiyon kara hisar
Ali B.
İzzet B.
Rüşen Eşref B.
Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Antalya
Ahmet Sakı B.
Doktor Cemal B.
Hasan Sıdkı B.
Rasih B.
Süleyman Şevket B.
Ankara
Gazi Mustafa Kemal Pş.
[Rs. C.]
Talat B.
Artüvin
Asım B.
Aydın
Dr. Mazhar B.
Mitat B.
Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
Fahrettin B.
Kâzım Pş. [Rs.]
Memet Cavit B.
Sadık B.
Bilecik
İbrahim B.
Bitlis
Muhiddin Nami B.
Bolu
Cevat Abbas B.
Faliş Rıfki B. [İ. A]
Şükrü B.
Bordur
Mustafa Şeref B.
Bursa
Asaf B.
Dr. Şefik Lütfi B.
Refet B.

Senih B.
Cebelibereket
Ali Rıza B.
Avni Pş
Çanakkale
Samih Rifat B.
Şükrü B.
Çorum
smail kemal B.
İsmet B.
Denizli
Emin Aslan B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit B.
Necip Ali B. [İ.A.]
Diyarbakir
Ruştü B.
Zekâyi B.
Edirne
Faik B.
Hasan Hayri B.
Şakir B.
Erzincan
Saffet B.
Erzurum
Asım B.
Necip Asım B.
Tahsin B.
Eskişehir
Ali Ülvi B.
Emin B.
Gazi Ayıntap
Kılıç Ali B.
Giresun
Hacim Muhittin B.
Hakkı Tarık B.
Gümüşane
Cemal Hüsnü B. [V.]
Hasan Fehmi B.
İzmir
Dr. Tevfik Rüştü B. [v.]
Kâmil B.
Mahmut Esat B. [V.]
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B. [V.]
Osmanzade Hamdi B.

Vasıf B.
İstanbul
Vbdülhak Hamit B.
Ahmet Rasim B.
Akçoraoğlu Yusuf B.
Dr. Hakkı Şinasi Pş.
Dr. Nurettin Ali B.
Dr. Refik B. [V.]
Edip Servet B.
Fuat B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphu B.
Haydar B.
Hüseyin B.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.
Kars
Baha Tali B.
Kastamonu
Hasan Fehmi B.
Velet B.
Kırşehir
Yahya Galip B.
Kocaeli
İbrahim Süreyya B.
Konya
Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Zühtü B.
Kütahya
Cevdet B.
Nuri B.
Rağıp B.
Recep B. [V.]
Malatya
Abdülmuttalip B.
İsmet Pş. [Bş. V.]
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.
Manisa
Akif B.
Bahri B.
Maraş
Abdülkadir B.
Memet B.
Mitat B.

Mardin
Abdürrezzak B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.
Muğla
Ali Nazmi B.
Şükrü Kaya B. [V.]
Yunus Nadi B.
Rize
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.
Hasan Cavit B.
Samsun
Adil B.
Ali Rana B.
Avni B.
Ethem B.
Siirt
Mahmut B.
Sinop
RecepZ ühtü B.
Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.
Sivas
Necmettin Sadık B.
Rasim B.
Tekirdağı
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Faik B.
Trabzon
Hasan B. [Rs. V.]
Nebizade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Şefik B.
Urfa
Ali Saip B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Yozgat
Salih B.
Süleyman Sırrı B.
Zon guldak
Memet Nazif B.
RağıpB.
Rifat B.

İngilterede kâin (Taymis Ayrn Vorks) fabrikalarına sipariş olunan üç adet uskurlu vapur esmanına mahsuben sabık Bahriye Nazırı Mahmut Muhtar Paşa ile Maliye Nazırı Nail Bey tarafından kefalet olarak tediye ettirilen yirmi bin İngiliz lirasının müsebbiplerinden tazminine ait dava safahatından bahis $\frac{3}{120}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

Yüksek Reisliğe

Seyri sefain idaresi namına mukavele hilâfı kefalet almaksızın yirmi bin İngiliz lirası vermek maddesinde esbak Bahriye nazırı Mahmut Muhtar Paşa ile esbak Maliye nazırı Nail Beyin malî mesuliyeti olup olmadığı hakkında bu içtima senesi sonuna kadar tahkikat yapılması için Büyük Meclisin 16 şubat 1929 tarihli içtimaında verilen kararın 17 şubat 1929 da tebliği üzerine çalışmaya başlayan encümenimiz tetkikat ve tahkikatın bu gün tamamladı. Tafsilâtı bastırılıp tevzi edilen zabıtlarda görülecek olan bu tahkikatın hulâsasile encümenimizin mütalea ve kararını arz ediyoruz :

TAHKİKATIN SEBEP VE MEVZUU

Tahkikatın sebep ve mevzuu şu idi : Seyri safain idaresi namına İngilterede Taymis Ayrn Vorks şirketine ismarlanan üç vapur için bu şirkete 1 Haziran 1327 de peşin 20 000 İngiliz lirası verilmiştir. Şirket vapurların inşasını bitirmeden iflâs etmiş, mevcudun imtiyazlı alacaklılara yetişmediği, Seyri sefainde bunlar arasına girmediği ve şirketten mukavele mucibince alınacak banka kefaleti de alınmamış olduğu için verilen para batmıştır. Bu sırada Seyri Sefain Bahriye nezaretine merbut, Mahmut Muhtar paşa da bahriye nazırındır .

Muamele Mahmut Muhtar Paşanın imzası ile yapılmış, Maliye nazırı Nail Bey de bir cihetle alâkadar bulunmuştur,

Seyri Sefainin o vakitki vaziyeti 1326 senesinin son yarısı ile 1327 senesinin ilk yarısında Osmanlı Seyri Sefain idarersi adı altında çalışan bu idare 28 ağustos 1326 tarihli bir irade ile ve eski idarei mahsusadan kalp suretile teşkil ve tesis edilmiş bulunuyordu.

İdaresi bir müdürü umumile Harbiye, Bahriye, Maliye Ticaret ve Nafia Nezaretlerince intihap olunmuş âzadan mürekkep bir heyeti muvakkateye mevdu ve doğrudan doğruya Bahriye Nazırına merbut idi. Bahriye Nazırlığı 1 teşrinisani 1326 tarihinden itibaren Mahmut Muhtar Paşa uhtesinde idi.

Müdürü Umumî Miralay Aziz Bey idi. Heyeti muvakkateyi Harbiyeden Kaymakan Nihat, Bahriyeden Binbaşı Hilmi, Maliyeden Varidat Müdürü Osman Kemal Bey, Ticaret ve Nafiadan Ohanis Efendi terkip ediyordu.

Bir nizamnamesi, 16 Haziran 1327 tarihine kadar da muayyen bir bütçesi yoktu.

Usulü muhasebei umumiye kanunu Eylül 1326 dan itibaren mer'î olmakla beraber ya bütçesi olmamak veya kanunun tatbiki henüz başlamış olmaktan dolayı, Seyrisefain Divanı Muhasebat ile mukayyet görülüyordu . Cari muamelelerin malî noktalarında heyetteki maliye âzasının reyî alınıyor , sarfiyatı müdürü umumî imzası ile yapıyordu.

YENİ VAPORUN ISMARLANMASI

Bu sırada Seyrisefain yeni vapurlar yaptırmaya karar vermiştir ; bir taraftan 27 kânunsani

1326 da Meclisi Mebusandan tahsisat istenildiği gibi , o bir taraftan da Bahriye nazaretinin fen heyetlerince hazırlanan tarifât dairesinde münakasa açılmış , münakasaya iştirâk edenlerin mektupları Seyrisefainde toplanmıştır.

Bu mektuplar müddet geçince Bahriye nazaretine, nazır Mahmut Muhtar Beye götürülmüş , başlıca teklif sahiplerinden Fransız Sennazarınki, İngiliz Taymis Ayrön Vorksun teklifinden 700 İngiliz lirası ehven zuhur etmiştir. Nazırın bu iki şirket mümessillerile teması neticesinde dirki altı vapurdan üçü Sen Nazara, üçü de Taymis Ayrön Vorksa ihale edilmiş, Taymis Ayrön Vorks şirketine ait mukavelename Sen Nezarınkinin aynı olmak üzere 24 subat 1326da, bir taraftan Osmanlı Seyrisefain idaresi meclisi idaresi kararile hareket eden müdür Miralay Aziz Bey, diğer taraftan şirketin musaddak vekâletnamesile hareket eden vekili umumisi Bahçekapusunda Aşir efendi sokağında Dilsiz zade Hamında Müsyü Mialeden Edvars arasında imzalanmıştır.

Her vapurun bedeli 20,000 İngiliz lirasıdır. (2 inci madde)

İlk vapurların tesliminden itibaren her ay sonunda iki bin İngiliz lirası verilmek suretile ödenecektir. (8 inci madde)

Şayet idare bir istikraz aktedecek olursa tediye şekli değişecek, bedelin üçte biri mukaveleden bir ay sonra, üçte biri vapurların tesliminde, üçte biri de teslimden bir ay sonra verilecek. (14 üncü madde)

Vapurlar 1 mayıs 1327 den itibaren 7 ayda verilmezse şirketten günde 8 İngiliz lirası tazminat alınacaktır. (9 uncu madde)

Hükûmetin Seyrisefain namına tahsisat talebi 14 -22 şubat 1326 arasında Meclisi Mebusanda, 2 mart 1326 da Âyanda neticelendirilmiş, 16 mart 1327 de Bahriye ve Maliye Nazırları, o gün neşrolunan 80 numaralı ve 6 mart 1326 tarihli kanun ile idarece hasılatı karşılık gösterilerek tesviye edilmek, Maliye nazaretince kefalet olunmak üzere 500 000 lira istikrazına ve bu paramın Seyrisefaine tahsisine, böylece Seyrisefain vapurların kifayet hattine iblağile icap eden iskelelerin inşa ve tamirine memur oluyorlardı. Kanun, mevcut Seyrisefain idaresinin teşkilâtı bir nizamnamei mahsus ile icra edilerek dahili idaresinin müstakil bir hale ifrağ olunacağını ve Bahriye nazırının teftiş ve nazareti altında bulundurulacağını kaydediyordu.

Ağlebi ihtimal olarak da; nazır Mahmut Muhtar Bey, bu istikrazı Haydar Paşa ile köprü arasında seyrüseferde alâkadar olan Anadolu demir yolu şirketinden yapmak teşebbüsünde idi. şirket 40 000 İngiliz lirası vermeğe muvafakat etmişti.

Bunun üzerine Taymis Ayrön Vorks la imzalanan 24 şubat 1326 mukavelesine bir zeyil yapılmış ve bu zeyille 25 nisan 1327 de imzalanmıştır.

Zeylin dördüncü maddesi istikraz olmuş bitmiş olduğundan asıl mukavelenin taksitle tediyei tazammun eden sekizinci maddesinin keenlemyekün addediyor, dokuzuncu madde ile de asıl mukavelenin 14 üncü madesine göre peşin verilecek para ve faizin ve sair tazminat taahhüdüne karşı İstanbulda Seyrisefain idaresine tediye mükellefiyetile idarece kabul edilecek bir banka kefaletini şart koşuyordu. Belki aylarla bekletildikten sonra vapurları vermemekte idarenin uğrayacağı zarar asıl mukavelede ivazsız ve teminatsız bırakan noktayı da bu kefalet tamamlanmış olunuyordu. Bu zeyle göre mukavelenin imzasından bir ay sonra verilecek ilk taksit olan yirmi bin İngiliz lirası bu tarihten bir ay geçince yani 26 mayıs 1327 de ödenecekti.

18 mayıs 1327 tarihinde - ki 31 mayıs 1911 - 2 cemaziyülahir 1329 za müsadiftir. - Osmanlı Seyrisefain İdaresi namına Bahriye Nazır Mahmut Muhtar imzasile imzalanan iki Fransızca vesika, bu tediye muamelesinin 19 mayıs 1327 (1 Haziran 1911 - 3 Cemaziyülahir 1329) tarihinde yapıldığını gösteriyor, bu iki vesikadan biri Seyrisefain idaresinin üç ay sonra yani 17 Eylül 1327 (30 Eylül 1911 - Şevval 1329) Anadolu Demiryolu Şirketine kırkdört bin sekizyüz yirmi iki lira üç kuruş tediye edeceğini mütazammın bir senettir ve kefil sıfatile Maliye Nazareti namına nazır Nail bey tarafından da imzalanmıştır.

İkinci vesaike Anadolu Demiryolu Şirketinin Birinci senetle Seyrisefain İdaresine vereceği paranın Sen nazarla Taymis Ayronevoks yarı yarı verilmesi emrini ihtiva ediyor. Ve bu emirle, Taymis Ayronevoks 18 mayis 1927 (1 haziran 1911 - 3 - cemazelahir 1329 da 20 000 İngiliz lirası almış oluyordu .

MUAMELEDEN RESMÎ TEŞKİLÂTTAN MALUMATI YOKTUR

Mevcut iki vesikadan birinci senet beyaz parşumen kâğıdı üzerine yazı makinesinde yazılmış ve iki nazırın imzasından başka yalnız Maliye nazaretinin resmî mühür konulmuştur. Bir resmî dairede hazırlandığına delâlet edecek ne bir başlık ne bir kayt numarası, ne de buna merbut bir nazırın imzasına mukabil konulmuş müsteşar, müdür, kâtip, imzalı evrak yoktur.

İkinci vesikayı yine Maliye Vekâleti hazinesi evrakında 7833 dosya numaralı ve Maliye Nazareti damgalı bir müsvette kâğıdına kalemî mahsus müdüriyetinin 7 haziran 1327 tarih ve 81/780 numarada müzekkeresi suretidir) serlevhasile yazılı buluyoruz; bu vesika (Osmanlı Seyrisefain idaresinin Anadolu şimendifer kumpanyasına yazdığı 18/21/Mayis 1911 tarihli fransızca mektubun tercümesidir) Maliye kalemî mahsusundan yazıldığı anlaşılan bu vesikanın öbürü ile 1 tarihte ve bir birini tamamlayıcı şekilde olması ve birinde Bahriye nazırının yalnız imzasına mukabil ötekide hem Maliye nazırının imzası ve hem de nezaretin mührü bulunması, ikisinin de Maliye nazaretinde ve Maliye nazırı nezdinde hazırlandığına delâlet edebileceği gibi, senedin 17 eylül 1327 de vadesi gelince tediyesile 46,000 lira 85 kuruş 10 paranın sarfiyatı muvakkate adı ile açılan safha - ki o gün kabinede istifa etmiş her iki nazır nazarete vekil olarak bulunuyordu) bu istikraz muamelesinin usulu dairesinde iki nazarettteki resmî teşkilattan geçmediği kanaatım tevlit ve teyit edecek bir mahiyettedir. Maliye nezaretinin Duyunu Umumiye ve Muamelâtı Nakdiye Müdüriyeti muamelâtı nakdiye kaleminden çıkmış damgalı kâğıt üzerine yazılı bir vesika, bu dairenin Anadolu demir yolu şirketile böyle malî bir muamele olduğuna ancak o gün vakıf olduğu şeklindedir. Müzakere Maliye nezaretinin yukarda bahsi geçen 6 mart 1327 kanunu ile 500 000 liralık bir istikraz kefaletle caizsede bu istikrazın henüz aktolunmadığını, bununla beraber Anadolu demir yolu şirketinden alınan bu paranın bu istikraza mahsuben tediyesile muvakkat sarfiyat kaydı muvafık olacağını bildirmektedir. Muamelenin bu tarzıdır ki Maliye nazırı Nail B. in mevcut bir kanunu tatbikederek seyrisefain namına kefalet ederken, bu kefalet imzasının nazaret teşkilâtınca kayda geçmediğinin delili olabilir .

Aynı günde, Anadolu demir yolu şirketine seyrisefaine kefalet yüzünden tediye yapıldığına ve bunun ödenmesi lâzım geldiğine dair Maliyeden yazılan bir tezkerenin seyrisefainde gördüğü muamele seyrisefain muhasebesinde böyle bir istikraz ve tediye biber olduğunu ifade ediyor. O senenin 7 temmuzunda yani tediye bir bucuk ay kadar sonra seyrisefain muhasebe işlerinin ıslahı maksadiyle bu vazifeye getirildiğini beyan eden muhasebeci Ahmet Hilmi Bey 10 kânunsani 1327 de meclisi idaresine hitap ve yukarıki tezkerayı ima ederek yazdığı bir derkenarda (Muhasebeye bu raporlar için idare veznesinden akça itasına dair bir gûna karar ve emir tebliğ edilmediği ve binaenaleyh veznece bir gûna tediye vuku bulmadığı cihetle evvelce nereden tediye yapıldığı muhasebeci elyevm meçhul olup yalnız geçenlerde Maliye nezareti celilesince Anadolu demir yolu şirketine idare namına 44 822 lira 3 kuruş verdiğinden bahsile idarece maliye veznesine itasını mütazammın vurut eden 17 eylül 1327 tarihli müzekkere 20 eylül 1327 tarihli ve 4280 numaralı derkenarla Meclisi idareye takdim edilmiştir) diyordu.

Ve yine bundan birsene sonra Meclisi idare 28 kânunevvel 1328 de 20 000 liranın tediyesinden bir gûna malumatı olmadığını gazeteler ilânına ait bir karar itihaz ediyordu.

Eencümenin kanaatı şu olduki Seyrisefain İdaresinin o zaman müdürü umumisi olup vefat ettiği anlaşılan Aaziz Bey ile meclisi idare azasından ve şirket memurlarından bir veya bir kaç tediye vukuundan şahsan haberdar olsalarda ortada resmî teşkilatın ittifakını

temin ve isbat edecek bir kayıt, ne bahriyede ve ne Seyrisefainde hatta ne de Maliyede yoktur.

ŞİRKETİN İFLASI

60 000 İngiliz lirasına üç vapor imalini derühte ederek bunun üçte biri olan 20 000 İngiliz lirasının yukarda arzedildiği surette alan Taymis Ayrön vokş şirketinin, maalesf bu teahhüdünü yerine getiremeden iflasettiği ilkolarak 24 kânunevvl 1327 tarihinde Bahriye nezaretinden (ki bu tarihte nazarete Hurşit Paşa gelmiş bulunuyor) Hariciye nazaretine yazılan bir tezkereden anlaşılıyor. O tarihte gemilerin biri ikisi henüz kızakta bulunuyordu. Tediye 17. Mayısta vaki olduğuna, verilen paranın istirdadı için 24 Kânunevvel de takibata girişildiğine bakılırsa şirketin aciz ve iflâs halinin ilâmını Mahmut Muhtar Paşanın arzuhalında kayıt ettiği gibi tediyyeden iki üç ay sonra da aramak lâzım gelecektir.

ŞİRKETTEN KEFİL ALINMAMIŞTI

Takibat yeni kabinada mevki aldığı için 21 Eylül 1325 te nazaretten ayrılan Mahmut Muhtar Beyin halefi zamanında başlamış bulunuyor ve Hariciye nazaretinin 29 Kânunevvel 1327 de yazdığı ilk cevap ile şirketten kefil alınıp alınmadığı araştırılıyordu.

Filvaki mukavele zeylinin 9 uncu maddesine göre kefil alınmak lâzım gelirken tediyyeden evvel veya sonra böyle bir kefalet alınmamıştı. Mahmut Muhtar Paşanın ifadesi dahil olduğu halde tetkik ettiğimiz bütün dosyalar bunun vücudunu degil ademini ispat ediyor. Görüyoruz ki Bahriye nazaretinin ilk takip tezkeresinin seyri sırasında Seyrisefain Meclisi idaresinin nazarete « Bahriye nazırı esbakı Mahmut Muhtar Paşa tarafından ita olunan bunun üzerine mezkûr vapurların ilk taksiti olan mebalîğ Maliye nazaretinden tesviye edilmiştir . Bu bapta idarece bir gûna muamele ceryan etmediği cihetle bittabi kefalet senedi alınmamış cavabi verilmiş, bütün takibat devresinde de böyle bir kefalet meydana çıkmamıştır. Hatta, Mülga Meclisi Mebusanda 7 temmuz 1330 içtimanda geçen müzakerede muvazenei maliye encümeni mazbata muharriri Ali Cenani Beyin verdiği izahata göre, şirketin kefil olacağını söylediği bankanın müdürü merkezinin fikrini yokladıktan sonra özür diledikten başka bu şirketle muamele yapılmaması tavsiyesindedir bulunmuştur.

TAKİBAT NETİCESİZ KALİYOR

20 000 İngiliz lirasının tahsili için başlayan bu takibata 9 temmuz 1328 de tekrar Bahriye Nazaretine gelmesile bizzat Mahmut Muhtar Paşa tarafında devam edildiği anlaşılıyor.

12 Eylül 1328 de 24 5911 hususî umumî numara ile Bahriye Nazaretinden Maliye Nazaretine gönderilen bir tezkerede tediyyenin bank kefaleti talep ve ahzedilmeksizin ifasından dolayı tetkikatta bulunmak üzere bir memurun tayini lüzumunu bildirilmiş ve bahriyeden harbiyeye yazılıp nazır Cemal paşa tarafından imzalanması eylül 1330 tarih ve 925 hususî numaralı cevaptan da yazılıp maliyeye gönderildiği anlaşılan bu tezkerenin meali Bahriye Evrakı Umumiye Müdürü Cemal Hüsnü imzalı bir pusula ile teyit edilen 9 teşrinisani 1320 tarih ve $\frac{21}{1580}$ numaralı maliye tezkeresine göre, (İrsalini müteakıp nazır Mahmut Muhtar Paşa emrile geri alındığı da) anlaşılmıştır. Yine Bahriye nazaretinin aynı cevabından Seyrisefain meclisi idare riyasetinede 10 eylül 1328 de Bankıosmani ile bir zemini itilaf bulunup bulunamiya çağının sorulduğu görülmüştür. Burada Ticaret nazareti namına Seyrisefain meclisi idaresine memur edilen Ticaret Müdürü Umumisi Âli B. kendisinin hususî bir ifadesine göre bizzat Mahmut Muhtar Paşa tarafından celbedilerek Londırada takibat icrasına memur edilmiştir. Teşrinievvel - şubat 328 arasında Âli B. tarafından Londırada yapılan ve Meclisi Mebusan Muvazenei Maliye Encümenininin 1327 mazbatasında yazılı olduğu üzere 124 966 kuruş masrafa mal olan bu takiplerde şirketin zimmeti tespit edilmekle beraber, tasfiye neticesinde idarenin bir para alması mümkün olmamıştır.

MÜSEBBİPLERİNDEN TAHSİL KAYDI

Maliyenin Seyrisefain istikrazına kefalet suretile ödediği paramın mahsup muamelesi muallakta durmakta idi, idare 5 kânunsani 1328 de bilâhare yapılacak istikrazdan mahsubu icra talebinde bulunmuşsada kabul edilmemiştir. muhasebecinin 10 kânunsani 1328 de yani Mahmut Muhtar Paşanın dahil olduğu kabinenin istifası günü, Taymis Ayron Vorks şirketinin iflasını ilan etmesinden ve para verilirken bu şirketten teminat senedi alınmamış olmasından dolayı bundaki mesuliyetin müsebbiplerine ait olacağı derkâr olduğundan bahisle Meclisi idareye müracaat ediyor, muhtelif tarihli tekliflerinden sonra müsebbiplerinden istifa edilmek üzere mahsup muamelesinin icrası 22 haziran 1329 da Divanı muhasebat Reisliğinin imzasına iktiran ediyordu ve şirketin iflâsı ile muamelesinin tasfiyesi ve tasfiye sonunda idare namına kaydettirilmeyen alacağın tahsil edilememesi üzerindedirki yirmi bin İngiliz liralık matlup davası artık resmi bir muamele geçmeden idare namına istikraz ve kefalet almadan da idare namına tediye edenlerin aleyhine tevcih etmiş oluyordu.

MECLİSİ MEBUSANDA

Mülga Meclisi Mebusanda hazinenin bu alacağına Seyrisefainin 1330 senesi mülhak bütçesini tetkik sırasında muttali oldu. Muvazenei Maliye Encümeni, mazbatasında « badi olanlar hakkında takibat icrası ve mesuliyetlerinin tayini için Meclisi Âlinin icap eden tedabiri ittihaz etmesi muktazidir » diyordu.

Bu ifade, bütçenin 7 temmuz 1330 (20 temmuz 1914 : 26 şaban 1332) tarihinde 39 uncu içtimanın Halil Bey riyasetinde aktedilen celsesinde uzun bir müzakereye mevzu oldu ve o zaman Bahriye Nazırının Mahmht Muhtar Paşa olduğu âzamanın suali üzerine beyan edildi.

Seyri sefain o vakıt merbut olduğu Harbiye Nazareti namına Nazır Miriliva Enver Paşa bulunuyor ve Reisin (malumu aliniz biz bir iki gün sonra tatil ediyoruz; o vakta kadar tahkik heyeti yaparsak onun burada ifayi vazife etmesi lâzım gelir; maamafih Meclisi Mebusan Hükûmetçe takibatı kanuniye icrasına karar verebilir ve teşrinisanide Hükûmetten yaptığı tahkikatın neticesini ister) ifadesine karşı: (biz resmen takip edelim, neticesini bilâhara gelecek içtimada arzederiz.) diyordu.

Nihayet Karahisar Mebusu Salim, Tokat Mebusu Tahsin beyle İzmit Mebusu Ziya, ve Lâzistan Mebusu Sudi, Konya Mebusu Kâzm Beylerin takrirleri okunarak müsebbipler hakkında takibatı kanuniye icrasının kabul edildiği tebliğ olundu.

İMPERATORLUK HÜKÛMETİNİN TAKİBATI

Doşyası bize 9 eylül 1330 dan itibaren takibatın hükûmette başladığını gösteriyor. Otarihte iş maliyece, (İlk taksit için Anadolu kumpanyasına hitaben tanzım olunan bono ve mektup gerek idarei mezkûre, gerek nazareti müşarün ileyha muhasebesince hiç bir muamele resmiye görmeyip hususî surette tanzım ve taati edilmiş olduğu anlaşılmiş) mukaddemesile ve mevcut evrak ve saire ile tevhit edilmek üzere Harbiye nazaretine tevdi edildi. Seyri sefainin merbut olduğu hukuk müşavirliği de lâzım gelen vesikaları cem için faaliyete geçti. 24 teşrinisani 1330 da Sadarete Harbiye hukuk müşavirliğinin mütaleası gönderildi. 4 nisan 1333 de müşavirlik dosyayı Seyri sefaine verdi. 18 mayıs 1334 de Babı âliye te'kit yazıldı ve 19 mayıs 1336 da tam iki yıl sonra bu te'kit tekrar olundu. Vaktin hükûmetleri ya şahısların huzur ve menfaatini devlet hakkından üstün görüyorlar ya Divanı Âli teşkilinden nedense ürkerek bunu Meclis içtimaı halinde ise unuttularak, değil ise içtimaları bekler görünüp savsaklamak siyasetini görüyorlardı.

CÜMHURİYETE

16 Mart 1336 (25 cemazelahir 1338) ile teşrinevvel 1338 arasındaki fitret devrinden

sonra Cümhuriyet Hükümeti Babı Âliden müdevver işleri eline aldığı zaman yirmi bin İngiliz liralık hakkın takibini bu halde buldu. Ve 1340-1924 senesi teşrinevvelinin 14 ünde (15 rebiülevvel 1340) Seyrisefain İdaresi hukuk müşavirliğinin 114 hususî numaralı ve mururu zaman ihtimalinden bahseden, tezkeresini o zaman İstanbulda bulunan Ticaret vekili Trabzon mebusu Hasan Hüsnü Bey aynı günde (mururu zamana mani olmak için derhal ikamei dava edilmesi) emrile imzaladı.

Seyri sefainin yeni hukuk müşaviri vaziyette bir cürüm olmadığı ve cürümden ayrı şahsî haklar için mutad mahkemelerden başka fevkalâde bir mahkemenin bütün dünya hukukunca vazifedar olmayacağı kanaatle Mahmut Muhtar paşa ve Nail Bey aleyhine İstanbul Üçüncü Hukuk Mahkemesinde bir dava açıyordu. (3 şubat 1340 - 9 recep 1343)

Üçüncü hukuk mahkemesi bu davayı vazife noktasından reddetdi mahkeme her iki müddei aley nazır ve davaya dahil dairei vazifeleri olan ahvalden münbais olduğundan rüyeti Divanı Âliye ait olacağına karar vermiştir. İdare bu kararı temyiz, fakat temyizde o hükmü tasdik etti.

Seyrisefain idaresinin hakkı takipte tutacağı iki yol kalmıştı ; 1 Temyiz kararını tashih , 2 - davayı Büyük Millet Meclisine sevk etmek,

İdare bunun ikisini birden yaptı ve temyiz mahkemesine tashihi karar arzı verirken, hukuk müşavirliğinin tezkeresi üzerine idarenin bu defa merbut olduğu İktisat Vekâleti de 4 nisan 1928 tarihinde (her ne kadar ilam temyizi aleyhine bermücbi usul tashihi karar edilmişse de cereyanı halden mahkemeyi temyizin evvelki noktayı nazarında ısrar edeceği istitlâl edilmekte bulunmuştur mütaleasile (nakabili tadil bir kaziyeyi muhakeme halini iktisap edecek olan vaziyet ilcasile Meclisi Mebusanca 1330 senesinde müttehaz karar tenfiz ve seyrisefain idaresinin yirmi bin İngiliz lira raddesindeki zararı Mahmut Muhtar Pş. ve saireden tahsil edilebilmek için nazırı mumailleh ve müsebbipleri aleyhine Divanı Âlice tatbikat icrası zaruri bulunmakta olduğun dan ifayı muktazası) ve Başvekâlete bildirdi.

İşte Başvekâlet bu tezkereyi 22 nisan 1928 tarihinde Meclise gönderiyordu . Ve filvaki, temyiz tashihi karardaki iddiayı da 4 haziran 1928 de reddederek ilâmı 21 teşrinevvel 1928 de seyrisefaine tebliğ edildiği gibi, Büyük Millet Meclisi de evvelce teşkilâtı esasiye encümeninin 20 kânunuevvel 1928 tarihli mazbatasını 24 kânunuevvel, ikinci defa muhtelit encümenin 5 şubat 1929 mazbatasını 16 şubat 1929 tarihinde müzakere ederek malî mesuliyete de maksur olsa dahilî nizamname delaletile vekillerin muhakeme yeri Divanı Âlî olduğunu tefsir, bu tefsir kararile birlikte de tahkikat icrasını encümenimize tevdi ediyordu.

MURURU ZAMAN YOKTUR

Encümenimiz hadisenin vuku ve cereyan tarzını icap eden evraki tetkik ve icap edenleri davet ve istima ederek arz edildiği surette tespit ettikten sonra mesuliyetle mesulların tayini noktasına gelmeden hadisenin takibinde bir mururu zaman olup olmadığını da araştırmıştır. Her ne kadar hakkında tahkikat yapılan Mahmut Muhtar paşadan gerek Başvekâlete gelen arzuhal, gerek bu defa davetine cevap olarak encümenimize iblağı talebile Kahire Büyük Elçimize yazılmış ve encümenimizde okunmuş olan mektubu bir mururuzamandan bassetmiyor. Bilakis esas iddialarla iştiğai ediyorsa da bir mururuzaman olup olmadığını tetkiki heyeti umumiye müzakersinde kararlaştırılmış olduğundan encümenimiz bunun da hâllini lazım gördü.

Encümenimiz ilk takipten beri cürüm kastını isnat eden bir tavsiften ari olarak ne Mahmut Muhtar paşanın , ne Nail Beyin bir sui istimal ile maznun mevkide bulundurulmamasının son tahkikat ile mavakaa da mutabık bulunmuş ve Mahmut Muhtar Paşanın kendi cevabında da kaydettiği gibi vaziyeti bir cürümün tankiki şeklinde değil bir hakkın takibi suretinde tellekki ve mütalea etmiştir. Eğer hadise bir ceza iddiası olsaydı da bunun tahkikinden sarfınazar mururu zaman noktasından değil belki umumî af sebeble kanunî bir zaruret olurdu. Zira ; Türk ceza kanununun tatbikatına ait kanunun (şukadarkî mururu zamanın tevkif ve inkıtai bahsinde yeni kanun ahkâmı mutlak surette caridir) fıkrasile biten 22 inci maddesi Türk ceza kanununun

(hukuku amme davasının ikamesi mezuniyet veya karar alınmasına veyahut diğ er bir mercide halli lâzım gelen bir meselenin neticesine bağı bulunduğı takdirde mezuniyet veya kararın alınmasına yahut meselenin halline kadar mururu zaman durur) suretinde ki 107 inci maddes ile birleştirilince Millet meclislerinin Divanı Âli teşkiline karar verilmesine bağı duran bu hadise de o noktadan da mururu zaman hasıl olmuş sayılamazdı. Mahmut Muhtar Paşanın bu mazbatanın tanzimi sırasında 27 nisan 1929 da Monterodan çektiğı telgraflarda ceza kanununun 481 , 484 üncü maddelerine istinat ederek mururu zaman iddia etmektedir . Vakıa mülga usulü muhakematı cezaiye kanununda olan bu maddeler on üç sene takipsiz kalan cinayet ve cünha ve kabahat hakkında mururu zaman olacağını gösterir s ede hukuku umumiye ve şahsiyenin sukutunu mucip olacak olan bu mururu zaman madde metninden anlaşıldığı üzere (cinayet, cünha, kabahat hakkındaki mururu zaman) olup mülga ceza kanununun 1 inci ve 9 uncu maddeler ile siyanet edilen yine Mahmut Muhtar Paşanın her arzuhalında, her mektubunda kendi kalem ile kayıt ve ikrar ettiğı gibi bir cinayet, cünha, kabahat hakkında cereyan etmeyip iki taraftan da böyle bir ceza iddias ile de asla rabitası görülm iyen bu hakkı adinin mururu zamanı noktasında malca mes'ul olan Mahmut Muhtar Paşanın birinci dafasından 21 /eylül / 1327, 10 /şevval / 1329 za kadar ikinci defa 9 temmuz / 1328, 7 /ramazan / 1330 dan 10 / kânunsani / 1328, 14 /safer / 1331 re kadar 9 buçuk ay Bahriye nazırlığında bulunmuş 16 /mart / 1336, 25 /cemaziyelahir / 1338 le teşrinievvel / 1335, safer 1341 arasında da iki buçuk yıla yakın bir zamanda müddeinin müddeti sefer ahar diyarda bulunmasına benzeyen haller geçmiş olması gibi mururu zamanı kesecek sebepler olduğı nazarı dikkate alınmasa bile ilkin 26 /şaban / 1332 de Mebusan Meclisinde verilen takip kararı; ikinci 9 /recep / 1343 de mahkemeye müracaat, Divanı âlinin de Adliye mahkemesini de mercii olmasına göre mururu zaman mecellenin 1665 inci maddesine muvafık olarak iki defa kestiğı ve nihayet 4 / teşrinisani 1928, 27 /rebiül ahir / 1345 den mer'i ve muteber borçlar kanununun bit'tabi 125 inci maddes ile birlikte mütaleası lâzım gelen 41 inci maddesi son fıkras ile davacılar a yeniden verilen iki sene müddet geçmeksizin hakkın Büyük Millet Meclisi huzurunda da ihkakına teşebbüs edildiğı emri vakidir.

Bundan maada alacaklının hakkını istemek için borçlar kanununun 137 inci maddes ile aldığı munzam altmış günlük müddet tashihi karar hakkı istimal edildiğı halde bu kararın tefhim veya tebliğı tarihinden ceryana başlamak tabii olduğına ve bu da 20 kânunevel 1928 de bittiğine göre teşkilâtı esasiye encümeninin ilk verdiğı 20 kânunevel 1928 tarihli mazbatadan yani altmış günlük müddetin hitamından değıl hatta hülulünden daha altı ay evel keyfiyeti Büyük Meclisin itlana arz etmek, encümenimizce bir hakkı kanunî müddeti içinde mercii huzurunda aramanın kendisi olmak üzere kabul edilmiştir Ve 22 nisan 1928 le 20 kânunevel 1928 arasında geçen intizar zamanı meclisin adli teşkilâtı içtihatlarında tamamiyle serbest bulundurmak için iltizam ettiğı ihtiyatın en yüksek hadini göstermek itibar ile de kayda şayan görülmüştür.

MES'ULİYET VE MES,UL

Hadisenin takibine mani mururu zaman olmadığı da bu suretle taayyün ettikten sonra encümenimiz Seyri Sefain namına Anadolu demir yolu şirketinden istikrazda bulunup alınan paranın hasılı olan yirmi bin İngiliz lirasını mukavelelerinde açıkça yazılı kefaleti almadan aciz halindeki bir şirkete vererek tahsili mümteni bir borç haline getirmekle hazine hakkını ziyaa uğratmanın eski ve yeni kanunlarımızla malî mesuliyeti müstelzim olduğına ve haiz olduğı sıfata ve hadisedeki fiil ve hareketine göre mes'uliyetin Mahmut Muhtar Paşaya terettüp ettiğine kani oldu.

Bahriye Nazırı Mahmut Muhtar Paşa 17 Mayıs 1327 tarihinde Seyrisefaini teftiş ve nazareti altında buldurmağa kanun ile memur olduğından hem bu dairenin Mebusan Meclisine karşı siyasi mesuliyetini deruhte hem o tarihte mer'i olan usulü muhasebei umuniye kanun ile birinci derecede ita amiri olmanın hukukî neticelerini bittabi kabul etmiş bulunuyordu . Evvelâ bu

sıfatlarile ve usulü muhasebei umumiye kanununun 28 ve 47 inci maddeleri hükmünce, saniyen kanunu medeninin neşrinden evvelki hadiselerin hukukî hükümleri bu hadiseler hangi kanun meri iken vaki olmuşsa o kanuna tabi kalacağı meriyeti kanununun ilk maddesi muktazası bulunduğuna göre de usulü dairesinde vazife sahiplerile birlikte hareket etmemek ve mukavele ile mukayyet oldukları kefaleti almamak taksirile mecellei ahkâmı adliye maddeleri mucibince Seyrisefain namına alınıp verilen yirmi bin İngiliz lirasından Mahmut Muhtar Paşa nasıl mesul ise, Maliye Nazırı merhum Nail Beyin imza ve alakası, Maliyenin Seyrisefain namına beş yüz bin liraya kadar kefalet edebileceği hakkında 6 mart 1927 tarihli kanun hükmünü yerine getirmekten ibaret bir muameleye inhisar ettiğinden mirascılarının da mütalebe mevkiinde buldukları anlaşıldı.

MAHMUT MUHTAR PAŞANIN MÜDAFAASI

Tahkikat mevzuu olan maddede Nail Beyin vaziyetini böyle gören encümenimiz yalnız Mahmut Muhtar Paşanın dinlenmesine lüzum görmüş ve 20 nisan 1928 içtimaında hazır bulunarak encümeni tenvir etmesi Kahire elçiliğimizin vasıtasile kendisine tebliğ edilmişsede verdikleri cevapta sıhhi icap ile nisan sonunda Munihte bulunmak mecburiyetinde olmak ve esasen hakkında tatbiki lâzım gelen kanunu esasî maddesi kendisinden izahat alınması merkezinde olup bunun da tahriri şekilde yapılması mümkün bulunmak mütaleasile itiraz etmişlerdir.

Zaten Başvekâlete verilmiş 9 kânunsani 1920 tarihli bir arzuhalını alan encümenimiz bununla bu tahkikat içinde lüzümü kadar tafsilât ile kendisinin müdafaa yollarını anlayarak tenevvür etmiş bulunuyordu.

Mahmut Muhtar Paşa bu arzuhalında bononun yirmi bin İngiliz liralık değil kırk dört bin Türk liralık olduğunu ve bu kendi tarafından tanzim edilmiş olmayup Maliye Nazırının imzasını labis ve tamamile Maliye Nazareti tarafından ihzar ve tanzim edilmiş bulunduğunu söylemekte ve yine Seyrisefain İdaresinin tediyeeden evvel muameleye vukuf ve müşareketi olduğunu, Seyrisefain ve Maliye nazaretince mukavele mucibince her iki şirkete birden tediyesi takarrur eden meblağın ita muamelesini ikmal için imzasına müracaat etmek ve hazırlanan evraka imzasını koymak kanun muktazası bulunduğunu ifade etmektedir.

Mahmut Muhtar Paşanın aynen söylediğine göre, tediye muamelesi usulen Divanı Muhasebatın tasdikine iktiran ettikten sonra Maliye Nazareti mukavele mucibince alınması lâzım gelen kefaleti iki şirketin yalnız birinden almakla iktifa etmiştir. Ve Nazarete bulunduğu esnada seyrisefain idaresi bu muamelenin farkına varıp makamı haberdar etmemiş, idarenin zühulü ziya ihtimallerinin önünü almaya inkân bırakmamıştır. Seyrisefain idaresi Maliye Nazaretinin kendi müşareketile icra ettiği muamele hatasından kâmilen gafil bulunarak bütün mesuliyeti üzerine almıştır. Ve Seyrisefain idare heyetinin mesuliyeti yalnız bundan da ibaret değildir; ziyai mucip olan keyfiyet hakikat halde paranın şirkete kefaletsiz olarak tediye edilmesinde ileri gelmemiştir; zira konturatta bir madde münderiçti ki bunda gemilerin tesellümden evvel de Seyrisefainin malı olduğu kabul ve tasdik ediliyordu. Ancak bu madde İngiliz mahkemelerince muteber addedilmek için mukavelenin Londrada mukayyet bulunması muktazi iken Seyrisefain bu ciheti de ihmal etmiştir. Seyri sefain idaresinin ugradığı ziyayı yine kendi adamlarından dava etmesi bir emri tabiidir.

Bu ifadeler nazırları kendilerine merbut olan dairelerin adamlarından hariçte imiş gibi görmeyen mahsulüdür. Mahmut Muhtar paşa Seyrisefainin nazırı ve birinci derecede ita amiri olduğuna ve Seyrisefain müdürile şirket mümessili arasında imzalanan bu mukavelenin hükmünü yerine getirmek için yapılan bu istikraz ile tediye muamelesi denildiği gibi yapılırken divanı muhasebatın hiç bir tasdikini görmeyüp mücerret Mahmut Muhtar paşanın imzasile vukua geldiğine göre ziya hatta mukaveleyi, mukavelde mevcut olmayan bir maddeye tatbik ederek değil, belki umumî kaideye uyarak Londrada tescil ettirmemekten de ileri gelse, mesuliyetin Seyrisefain idaresine terettüp edeceği yolunda Mahmut Muhtar paşanın müdafaları

icabında rucu hakkı bittabi kendisinde olmak üzere hadisedeki mesuliyeti ikrar ve kabulden başka bir mana tazammun edemez .

ENCÜMENİN KARARI

İşte bu noktâ nazardandır ki Encümenimiz esbak bahriye nazırı Mahmut Muhtar Paşanın Seyrisefain namına Anadolu demiryolu kumpanyasından istikrazda bulunup alınan paranın hasılı olan ve yine kendi imzasile bu vasıf ve miktarda kayıt ve takip edilen yirmi bin İngiliz lirasını mukavelelerinde açıkça yazılı kefaleti; Maliyeye değil Seyri sefaine ait bir vazife iken yapıdırup almaksızın aciz halinde bir şirkete vererek gerek bu parayı gerek mukavele icabı faiz ve tazminatım tahsili mümteni bir borç haline getirmek ve bu suretle hazine hakkını ziyaa uğratmak gibi malen mesuliyeti müstelzim bir hareketi olduğuna ve bu borçların yapılan ve yapılacak olan bütün masarifle birlikte kendisinden tahsili maksatle evrakının tevdi için teşkilâtı esasiye kanununun altmış yedinci maddesi hükmünce Divanı Âlinin teşkili lâzım geldiğine ittifakla karar verdi. Keyfiyet Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

Âza	Âza	Âza	Âza	Kâtip	M. M.	Reis
H. Fehmi	D. Sadreddin	İsmet	Şefik		H. Tarık	Y. Nadi
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Rağıp	M. Fevzi	Kemal	Reşit	Memet Asım	Sadık	O. Niyazi
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mazhar	R. İsmail	Y. Akçora	A. Ahmet	M. Emin	A. Hamdi	Münür

1929

**EVKAF UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
BÜTÇESİ**

**Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 senesi bütçesi hakkında
1/442 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı 1618

18 / 4 / 1929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 senesi bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 17-4-1929 tarihli İcraatında Yüksek meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası ve bütçesi esbabı mucibe mazbatasıyla birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim .

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

MÜTALEATI UMUMİYE

Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 mali senesi bütçesi tanzim edilerek takdim kılındı.

Muvazene kanununun (1,2) inci maddelerinde yazılı olduğu üzere tahmin olunan varidat 3 916 400 lira teklif olunan tahsisat 3 014 741 liradır.

1929 senesi için tahmin olunan varidat 1928 senesi muhammenatından 427 400 lira ve teklif olunan tahsisat 1928 senesi umumî masraf yekûnuna nazaran 425 741 lira fazladır. Bu fazlalığın sebepleri varidat ve masrafların neveleri itibarile her fasılda ayrı ayrı gösterilmiştir.

VARİDAT

Fasıl : 1

Bu fasıl geçen seneye nisbetle 296 525 lira fazladır. Bununun 285 000 lirası icarei vahideden ve 15 525 lirası da mukataadandır . Mukataadaki fazlalık tahsisata müstenit olduğu gibi icarei vahidedeki fazlalık da peyder pey yapılmakta olan akarat kiralardanadır.

Fasıl : 2

Bazı maddeleri fazla bazıları noksan olmakla beraber yekûn itibarile bu fasıl sabıkandan 60 875 lira fazladır. Bu fazlalık bilhassa zeytin hasılatında görülen tezayüitten münbaistir.

Fasıl : 3

Bu fasıl geçen seneninkinden yetmiş bin lira fazla olup hakikî tahakkuka müstenittir,

MASRAF

Fasıl : 1

Bu fasıl sabıkandan (8 304) lira fazladır. Bu fazlalık;

1 - Muhasebei umumiye kanununun vaz ettiği esasata göre geçen sene yapılmış olan merkez muhasebe teşkilâtının hakiki ihtiyaca tekabül edememesine binaen hesap işleri müdürlüğü kadrosuna iki tetkik memuru ile bir kâtip daha ilâve edilmesinden ;

2 - Bilumum Vilâyatta mevcut mazbut ve mülhak vakıflara ait akarların merkezde bir defterini tanzim ve bunlara müteallik muameleyi takip etmek üzere bir esas kayıt kalemi teşkiline lûzum ve zaruret hasıl olmasından ;

3 - Evkaf mütekaidin eytam ve eramil maaşlarına ait tahsis muamelesinin geçen sene kanunu mahsusla Umum Müdürlüğe devredilmesine binaen bu muamele ile iştiğal etmek üzere zat işleri Müdürlüğü kadrosuna iki memur ilâvesinden ;

4 - Kadrolarının hakkı ihtiyaca tekabül etmediği anlaşılan inşaat ve tamirat muamelât, levazım ve mülhaka Müdürlükleri ile merkez Evrak kalemi kadrolarına birer ikişer memur ilâvesine ihtiyaç görülmesinden ve vazifeleri itibarile maaşları pek az bulunan bir iki memur maaşına cüzi birer miktar zam yapılmasından ileri gelmiştir.

Fasıl : 2

Bu fasıl sabıkandan (14 820) lira fazladır

Bu fazlalık merkez kadrosuna dört daktilo ile bir müvezzi ve bir kaloriferei ve İstanbuldaki şubattan vakıf akarlar, mülhak vakıflar ve vakıf kayıtlar Müdürlükleri kadrosuna ücretli birer memur ilâvesinden ve vakıf akarlar müdürlüğünde müstahdem maaşlı tahsildarların ücretle bu fasla nakledilmesinden mütevellittir. Tahsildar ücretine ait tahsisatın maaş ve tahsisatı fevkalâde fasıllarından nakledilmesine göre fazla mahiyette olmadığı gibi diğer ilâve ile de hakiki ihtiyaca müstenit olmasile arz ve teklif olunmuştur .

Fasıl : 3

Bu fasılda sabıkına nazaran (13044) lira noksanlık görülmektedir.

Bu noksan; geçen sene maaş faslına dahil olan tahsildarlar ve orman ve zeytinlikler

muhafızları maaşına ait (160 392) liralık tahsisatın dördüncü fasla ve merkez kadrosuna nakledilen mutemet maaşına ait (30) liranın birinci fasla nakledilmesinden ve lağvedilen üç inşaat kâtibi maaşına ait (540) liranın tenzil olunmasından ileri gelmektedir.

4 ve birinci fasla nakledilen miktarın (16392) ve bu fasıldaki noksanın (13044) lira olduğuna göre bu fasılda (3876) lira bir fazlalık mevcut demektir. Bu fazlalık;

1 - Geçen seneden itibaren evkaf idarelerine devredilen tekaütler, eytam ve eramilin hemen üçte ikisi İstanbulda bulunan Evkaf tekaütleri ile bunların eytam ve eramiline ait muamelâtın mevcut kadrosu ile temin edilemeyeceği anlaşıldığından bunlara ait muamelât ile iştiğal etmek üzere İstanbul müdürlüğü kadrosuna bir iki memur ilâvesine kat'i lüzum hasıl olmasında, ve bazı kâzalarda müceddeden teşkilât yapılmasına ve hakikî ihtiyaca tekabül etmediği anlaşılan bir kısım müdürlükler kadrosunun tesisine lüzum görülmesinden dolayı kadroya dört memur, dokuz kâtip ve Gureba Hastanesi için iki hemşire ilâve edilmesinden ve vazifeleri itibarile maaşları pek az bulunan bir kısım memurlar maaşına cüzi bir miktar zam yapılmasından ileri gelmiştir.

Fası : 4

Bu fasılda geçen seneye nisbetli (91 828) lira bir fazla görülmektedir. Bu fazlanın (68 412) lirası üçüncü ve beşinci fasıllardan nakledilen tahsildar ve orman ve zeytinlik muhafızları maaşile tahsisatı fevkaladelerinden mütevellittir. Buna nazaran hakikî fazla miktarı (23 416) liradan ibarettir. Maaşları ücrete tahvil edilen tahsildarlar ile orman ve zeytinlikler muhafızlarına birer miktar zam yapılması zarurî görüldüğü gibi hakikî ihtiyaca müstenit olarak dört tahsildarlık ve dört muhafızlık da ilâve edilmiştir. Varidat ve muameleleri ehemiyetli bir derecede olan bir kısım evkaf memurluklarının odacıları olmadığı cihetle bunlara birer odacı verilmesi hini teftişte görülen vaz'iyetler itibarile zarurî görülerek on ve sekiz lira ücretle yirmi odacılık ilâve olunmuştur.

İdarenin varidat menbalarından en mühimini teşkil eden icarei müeccele için muntazam bir kayıt tesis edilmesine imkân olmadığı şimdiye kadar yapılan tecrübe ile tahakkuk eylediğinden bunların tapudan kayıtlarını çıkarmak ve defterlerini tanzim etmek için ücretle memur istihdamına zaruret görülerek on memur ve İstanbul, İzmir gibi işleri çok olan müdürlüklerde daktilo istihdam edilmesine kat'i ihtiyaç bulunduğu cihetle sekiz adet daktilo tahsisatı konulmuştur.

Kabristan muhafızları adedinin ihtiyaca kâfi gelmediği anlaşıl原因arak beş adet muhafız daha ilâve olunmuştur. Bir kısım müstahdeminin ücretlerine cüzi birer miktar zam yapılmıştır

İşte arzedilen fazlalık bundan mütevellit ve hakikî ihtiyaca müstenittir.

Fasıl : 5

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan yirmi bin lira noksanlık maaşları ücrete tahvil edilen tahsildarlarla orman ve zeytinlikler muhafaza memurları maaşlarına ait kısmen dördüncü fasla nakledilmesinden ileri gelmektedir Müfredata müstenit olduğundan fazla izahata lüzum görülmemiştir

Fasıl:6

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan iki bin lira fazladır . Bahalık zammı alan vilâyetlerdeki memurların kısmı mühimi diğer vilâyetlerden nakil edilmesine binaen iki bin lira arttırılması muvafık görülmüştür.

Fasıl : 7

Bu fasıldaki tahsisat geçen sene bütçesindeki miktarın aynıdır.

Fasıl : 8

Bu sene geçen sene bütçesindeki miktardan (3480) lira fazladır. İnşaat ve tamirat müdürlüğü kadrosuna ilâve edilen iki mimar için şehri (145) şer lira ihtisas ücreti konulmasından mütevellittir .

Fasıl: 9 ve 10

Dokuzuncu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan iki bin ve onuncu fasıl beş yüz lira fazladır. Dokuzuncu fasıldaki fazla Umum müdürlük şubatına yazı makinası tedariki için ve onuncu fasıldaki fazla da işbu yazı makinalarında kullanılmak üzere kâğıt mübayaası zımında konulmuştur.

Fasıl : 11

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (11500) lira fazladır. Müzayede ve münakasa kanunu mucibince ilan edilmesi lâzım gelen akar icarları müzayedesini ile sair müzayede ve münakasalara ait ilân ücretleri ehemmiyetli bir miktara baliğ olmaktadır. Geçen sene bu tertipten alınan tahsisat kifayet etmemesine binaen munzam tahsisat alınmasına zaruret hasıl olmuştur. Resmî günler icrayi ayını masrafı da bu tertipten verilmekte olduğundan bu miktar tezyidi zarurî görülmüştür.

Fasıl : 12

Geçen sene bütçesindeki miktarın aynıdır.

Fasıl : 13

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (10 000) lira fazladır, bir kısım müdürlükler için birer yazı makinası alınması icap etmektedir. Vilâyat evkaf idarelerinde yapılmakta olan teftiş neticesine nazaran bir kısım müdürlükler ve

memurlukların ihtiyaca kâfi derecede mefruşatları olmadığı anlaşılmıştır. İşbu fazla; bunların temini için arz ve teklif edilmiştir.

Fasıl : 14

Bu fasıl sabıkından beş yüz lira fazladır. Bu fazla 13 üncü fasılda bazı müdürlüklere alınacağı arzedilen makinalar için kâğıt mubayaa edilmek üzere konulmuştur.

Fasıl : 15

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (5250) lira fazladır. İşbu fazlalık 11 inci fasılda arzedilen sebeplerden mütevellittir.

Fasıl : 16

Geçen sene bütçesindeki miktarın aynıdır.

Fasıl : 17

Bu fasılın birinci maddesi geçen sene bütçesindeki miktarın aynıdır. İkinci ve üçüncü maddeler onbeşer bin ve dördüncü madde üç bin lira ki yekûn itibarile (33 000) lira fazladır. İkinci maddedeki fazlanın beş bin lirası 21 inci fasıldan nakledilmiştir. Fazla mahiyette olmadığı tabiidir. Diğer on bin lira mururu zamandan kurtarmak için 4 Teşrinievvel 1928 tarihinden evvel ikame edilen bir çok davaların fazla tahsisat konulmasını istilzam eylemesindedir. Üçüncü maddedeki fazla yeni harflerle tabettirilmesi icap eden defter ve saire evrak içindir Dördüncü maddedeki üç bin lira fazla da maaşları ücrete tahvil edilen orman ve zeytinlikler muhafaza memurlarınada birer kat elbise verilmesine lüzum görülmesinden mütevellittir.

Fasıl : 18 ve 19

18 inci fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan iki bin lira fazla ve 19 uncu fasıl sabıkının aynı olup izaha deger bir ciheti görülmemiştir.

Fasıl : 20

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (250) lira fazladır.

Fasıl : 21

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (95 000) lira fazladır. Bu fazlanın seksen bin lirası peyder pey zaptedilmekte olan mülhak vakıfların masrafi karşılığı olduğu gibi mahkûmubih mebalighin de bu tertipten tesviyesi zarurî görülerek ona göre tezayüt etmesinden münbaistir. Aidat maddesine de on bin lira ilâve edilmiştir. Fazla aidat verilmesi fazla tahsilât demek olduğuna göre bu hususta fazla izahat itasına lüzum görülmemiştir,

Fasıl : 22

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (76 000) lira fazladır. Bu fazlalık akar vergilerinin fazlalığından ve yeniden yapılmakta olan akaratın sigorta ettirilmekte olmasından, akaratın tamamen tapuya raptına uğraşılmasından ve dördüncü Vakıf Han masrafının artırılması zarurî görülmesindedir.

Fasıl 23 : 24 : 25

Yirmi dördüncü fasıl geçen sene bütçesindeki miktarın aynıdır. İdarenin en mühim varidat menbalarından birini teşkil eden zeytinliklerin imar ve tımarı için geçen sene alınan tahsisat kifayet etmediğinden on bin lira daha munzam tahsisat alınmıştır, Buna binaen 23 üncü fasla on bin lira ilavesine lüzum görülmüş ve 25 inci fasla beş yüz lira gibi cüzi bir zam yapılmıştır.

Fasıl : 26

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan elli bin lira noksandır,

Fasıl : 27

Sabıkının aynıdır.

Fasıl : 28

Bu fasılın bazı maddeleri fazla ve bazı maddeleri noksan olmakla beraber geçen sene bütçesindeki miktardan on bin lira noksandır

Fasıl : 29

Sabıkının aynıdır .

Fasıl : 30

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan (150 000) lira fazladır. Bu fazlalık geçen seneki tahsisatın 200 hasta üzerinden, bu sene ise ötedenberi taayyün etmiş olan 250 yatak üzerinden konulmasından münbais olup hesabı, Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti celilesinin kabul ve teklif eylediği miktara müstenit bulunmuştur.

Fasıl : 31

Matbaanın yeni harflerle işleyebilmesi için lâzım gelen tahsisat 928 senesinde tahsisatı munzamama alınarak temin edilmiş idi. Bu suretle fazla konulan tahsisatta matbaanın işlemlerini temine müstenit bulunmuştur.

Fasıl : 32

Sabıkının aynıdır

Fasıl : 33

Bu fasıl geçen sene bütçesindeki miktardan yüz bin lira fazladır. Bu fazlalık geçen sene (1330) numaralı kanun mucibince açılan faslı mahsustan verilen tekaütler eytam ve eramil maaşları için tahsisat konulmasından mütevellittir. Zarurî bir masraf olduğuna göre başkaca izahata lüzum görülmemiştir.

Fasıl : 34,35

34 üncü³ fasıl sabıkının aynıdır. 35 inci fasla dört bin lira kadar bir zam yapılmıştır, memurin kanununun tatbiki için görülen lüzuma müstenittir.

Fasıl : 36,37,38

Duyuna müteallik olan bu fasıllar yekûn itibarile sabıkından (17000) fazladır. tahakkuka göre tesviye edildiğine göre fazla izahata lüzum görülmemiştir.

Fasıl : 39

İstanbul muhassessatı zatiye muhasibi mesullüğünce tekaüt evkaf memurları ve bunların eytam ve eramiline verilen on senelik maaşların açığı Maliye Vekâleti Celilesince tespit edilerek (12023) lira olduğu bildirilmiş ve mülkiye tekaüt kanununun 29 uncu maddesinin 8 inci fıkrasına tevfikan tesviyesi talep olunmuş ve mezkûr fıkra mucibince verilmesi lâzım geldiği cihetle tahsisat konulması zarurî görülmüştür.

MEVADI KANUNIYE HAKKINDA İZAHAT

Bütçenin varidat ve masraf kısımları hakkında berveçhi balâ arzı izahattan sonra mevadı kanuniye hakkında da berveçhi zir izahatın itasına iptidar olunur:

Kanunun (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9) uncu maddeleri alelusul vazedilmiş olmakla muhtacı izah değildir,

1926 senesi muvazenei vakfiyesinin (4,5) uncu maddelerinin metinlerinde yazılı olan (1926) seneli maliyeleri tabirleri (1929) malî seneleri suretinde tadil edilmesinden dolayı beşinci madde arz ve teklif edilmiştir. Altıncı madde de aidatın memurlara sureti tevziini göstermek üzere vaz edilmiştir.

T. B. M. M.

B. Encümeni

M. № 104

Esas № $\frac{1}{442}$

Bütçe Encümeni mazbatası

RIYASETİ CELİLEYE

1929 senesi evkaf bütçesi encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

Bütçe kanunu lâyihasının birinci maddesinde evkaf umum müdürlüğünün 1929 malî senesi masarifi için 3 914 741 lira tahsisat verildiği gösterilmiş ve merbut (A) cetvelinde yapılan tetkikat ve tadilattan sonra masarif yekûnu 3 846 149 lira olarak tespit edilmiştir.

1 - Kadrolar: maaşatın tevhide kanununda tasrih edildiği veçhile mülhak bütçeleri olan devairin maaşlarının tevhide ve Barem esasına göre tanzimi 1930 senesine talik edilmiş olduğu cihetle Evkaf Umum Müdürlüğünün de bu sene merkez ve vilâyetler memurlar ve müstahdemler kadroları 1928 senesinin hemen aynı olarak kabul ve yalnız hakiki lüzuma binaen bazı kalemlerde tadilat yapılmış ve icabı kadar memur ve kâtip ilâve edilmiştir. Maaşlı tahsildar ve muhafızların miktarları da tezyit edilerek ücreti müstahdem kadrosuna geçirilmiş ve bazı ücretler birer miktar tezyit olunmuştur. Bu suretle Umum Müdürlüğün masraf bütçesinin birinci maaş ve ücret babı (773 506) lira olarak tespit edilmiştir.

2 - Varidat bütçesinde yapılan 150 000 liralık tenkisa mukabil masraf bütçesinin bazı fasıllarında birer miktar tenzilât icra ve diğer fasıllar teklif veçhile aynen kabul edilmiş ve Darülfununa bil mübayaa teberrü edilecek eşya bedeli için bütçeye konan tahsisatın bu sene olduğu gibi 100 000 liraya iblağı muvafık görülmüştür. Mübayaa edilecek eşyanın cins ve nevileri Hükûmetten tevdi olunan Darülfunun bütçe kanunu lâyihası esbabı mucibe mazbatasında yazılmıştır.

3 - Sene esnasında Umum Müdürlüğün mahkûm ilan mucibince tediye mecbur olduğu borçların tesviyesini temin için mahkûmunbih borç karşılığı namı ile yeni bir fasıl açılmış ve reddiyat faslından 10 000 lira tenzilile bu fasla konulması ve aidatlı memurların istihkaklarından 1927 senesinden kalan 800 liralık borcun tesviyesi için dahi bir faslı mahsus açılması tensip kılınmıştır,

4 - Muhtelif müessesatı hayriye ve ilmiyeye muavenet faslına 65 000 lira konması ve bunun Diyaribekir ve ankara su tesisatına sarfedilmesi hakkında vaki olan teklif gösterilen lüzumu acile binaen encümenimizce de muvafık görülmüş ve faslın unvanı (muhtelif müessesatı nafiaya muavenet) olmak üzere tadil kılınmıştır,

5 - Zeytinliklerin islahı zımında mütehasıs celbi ve tedabir ittihazı için 1928 senesi bütçesine konan tahsisat mütehasısın Romadan haziran iptidasında celbi temin edilmiş olmasından dolayı aynen ipka olunmuştur.

Bütçe kanunu lâyihasının ikinci maddesi 1926 malî senesi varidatı (3 916 400) lira olarak tahmin etmiş ancak umumî bütçeden yardım faslındaki tahsisatın 1929 bütçesi ile (150 000) lira tenkis edilmiş olmasından dolayı Evkafın mezkûr şene varidat tahminatının (3 847 100) lira olarak tespiti görülmüştür.

Varidatın tahmininde 341, 926, 927 senleriyle 928 senesinin yedi aylık tahsilat miktarları nazarı dikkate alınmakla beraber verilen izahata nazaran 929 senesi zarfında gerek tahsilatiğin akaratın takibatın bir kat daha arttırılması gerek çoğalmaı ve zeytinliklerin bu sene mühim bir bedelile ihale edilmesi dolayısile bazı varidat fasıllarının bu senede tezyidi hakkındaki teklifler kabul edilmiş ve fakat mukataa ve mahlul muaccelatı fasıllarından dört senelik tahsilata nazaran birer miktar tenzil edilmek zarureti hasıl olmuştur.

Mühim menabii varidatın dört senelik tahsilât miktarları aşağıya yazılmıştır.

	1344	1926	1927	1928 Yedi aylık
İcarei vahide	0	394 603	1026 215	686 235 73
» müeccele	338 699 61	221 202	208 451 81	202 473 87
Maktaâ	38 299 78	43 204 61	34 357 07	31 842 05
Mahlül muaccelatı	22 516 12	72 292 13	105 683 75	84 423 60
Orman ve zeytinlikler	79 588 32	158 044 69	153 761 35	170 223 86

Geçen senelerde tahsilatın tahakkukata nazaran pek noksan olmasından dolayı her sene sabık seneler bakayası faslında mühim meblağ görülmesine ve 1928 senesinde bütçedeki tahminattan çok fazla tahsilât yapılmışla beraber bu senede mühim miktarda tahsilât yapılacağı memul olmasına binaen bu fasıl tezyit edilmiş ve bu suretle Evkaf idaresinin 1929 malî senesi bütçesi varidat ve masarif kısımlarının muvazenesi temin kılınmıştır.

Bütçe kanunu lâyihasının 3, 4, 7 ve 8 inci maddeleri teklif ve emsali veçhile aynen kabul edilmiş ve beşinci maddesinin merbut (Y) cetvelinde mevcut olduğu ve altıncı maddesi muhteviyatı gelecek sene ayrı bir kanun lâyihası halinde takdimi muvafık görüldüğü için bu bütçe lâyihasından çıkarılmıştır.

Mezkûr (Y) cetvelinde görülen bir çok kanun maddelerini ihtiva eden bir kanun lâyihasının ihzarı ve nukudu mevkufe idaresinin bir banka haline ifrağı lüzûmu geçen sene encümen mazbatasında müzkûr isede bu husuların Evkaf idaresihakkında tetkikat yapmak üzere celbi takarrür eden isviçreli mutahsssın tanzim ve takdim edeceği rapor görüldükten sonra yapılması zarurî olan teşkilat ve islahat kanuni ile hal edilmiş olacağından bu sene için mevcut vaziyet muhafaza edilmiştir.

Bu tadilat ve maruzata göre hazırlanmış olan Evkaf bütçe kanunu lâyihasile cetvelleri Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

29-5-1929

	Aydın	Kâ.	M. M.	R. V.	Rs.
İsparta	Mühendis	Bursa	Kütahya	İstanbul	Edirne
Mükerrem	Mitat	Muhlis	Niyazi Asım	Fuat	Şakir
			Samson	Niğde	Tokat
			Adil	Faik	A. Şevki

Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 Malî senesi Bütçe lâiyhası

Hükûmetin teklifi

BİRİNCİ MADDE — Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 Malî senesi masarifi için merbut (A) cetveli mucibince (3 914 741) lira tahsisat verilmiştir,

İKİNCİ MADDE — Evkaf Umum Nüdürlüğünün 1929 Malî senesi varidatı merbut (B) cetveli mucibince (3 916 400) lira tahmin olunmuştur,

ÜÇÜNCÜ MADDE — Evkaf Umum Müdürlüğünün alelade varidatını teşkil eden ve işbu kanuna merbüt (T) cetvelinde gösterilen varidatı vakfiyenin kâffesinin 1929 Malî senesi zarfında tahsiline devam olunur

DÖRDÜNCÜ MADDE — Umum Müdürlüğün 1929 Malî senesi kadrosu merbut (C) cetvelinde gösterilmiştir.

BEŞİNCİ MADDE — 1929 Evkaf bütçe kanununun Dördüncü ve beşinci maddeleri ahkâmı 1929 malî senesinde de tatbik olunur. Mezkûr maddeler metinlerinde yazılı olan (1926 senesi maliyeleri) tabirleri (1929) malî seneleri suretinde tadil olunmuştur.

ALTINCI MADDE — Evkaf bütçesinin 21 inci faslındaki aidat tahsisatı memurin için atideki şekilde istimal olunur:

A - Vilâyatta ve kazalarda hariçten vekillere taliyei mecur ve bedeli icar ve bedeli iltitizamdan maada tevdi edilcek devaiden vakıf lehine intaç ve icra ettirilenler için vekillere talimatname mücibince verilecek ücretin % 20 miktarıda memurini vakfiyeye aidat maddesinden ikramiye olarak ita olunur.

Bütçe Encümeninin teklifi

MADDE 4 — Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 malî senesi masarifi için merbut A işaretli cetvelde gösterildiği üzere 3 846 149 lira tahsisat ita kılınmıştır.

MADDE 2 — Evkaf Umum Müdürlüğünün 1929 malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut B işaretli cetvelde gösterildiği üzere 3 847 100 lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir

MADDE 4 — » » »

Tay edilmiştir.

» »

B - Haliyeye ait icare müeccele tevsi intikal icaresi ve Mukataat ile kiraların kablettahsil usulen tahakkuk ettirilmesi mecburidir. İşbu tahakkukattan % 80 ve fazla tahsilât yapan (tahsildarlardan maada)memurini vakfiyeye tahsilatlarından kazalarda yüzde biri vilayetlerde yüzde yarımı ikramiye olarak tevzi edilir. Ancak bu ikramiyeye istihkakı bakaya tahakkukatından laakal % 30 nunda tahsiline mütevakıftır. Badettahsil tahakkuk edecek varidattan da tahsil olunan miktara göre aynı nisbette ikramiye verilecektir. ve bu ikramiyenin sureti tevzii bir talimatname ile tayin edilir.

YEDİNCİ MADDE — 1330 ve 1928 Evkaf bütçe Kanunları mevadından, ahkâmı 1929 Malî senesinde dahi devam edecek olanlar merbut (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir .

SEKİZİNCİ MADDE — Bakanun 1 mayıs haziran 929 tarihinden muteberdir.

DOKUZUNCU MADDE —Bu kanunun ahkâmını icraya Baş vekil memurdnr .

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
<i>M. Abdülhalik</i>	<i>M. Esat</i>	<i>İsmet</i>
Ma. V.	Ha. V.V.	Da. V.
<i>Ş. Sörçoğlu</i>	<i>Ş.Sarraçoğlu</i>	<i>Ş. Kaya</i>
İk V.	Na. V.	Mf. V.
<i>M. Rahmi</i>	<i>Recep</i>	<i>C. Hüsnü</i>
		<i>S. İ. M. V.</i>
		<i>D. Refik</i>

MADDE 5 — Aynen kabul

MADDE 6 — » »

MADDE 7 — » »

A - Cetveli

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe talep edilen	Encümence kabul edilen
		<i>Birinci kısım - cüzlerde müşterek muhassasat</i>		
		Birinci bap - Maaş, ücret, tahsisat		
1		Merkez memurları maaşatı		
	1	Müdürü Umumi	1 200	1 200
	2	Memurlar	71 412	68 868
		Fasıl yekûnu	72 612	70 068
2		Merkez müstahdemini ücreti		
	1	Müstahdemini daime	37 740	39 924
	2	» muvakkate	4 000	4 000
		Fasıl yekûnu	41 740	43 924
3		Vilâyat memurları maaşatı	101 238	101 346
4		Vilâyat müstahdemini ücreti		
	1	Müstahdemini daime	167 388	160 828
	2	» muvakkate	8 000	8 000
		Fasıl yekûnu	175 388	168 828
5		Tahsisatı fevkalâde	330 000	330 000
6		Uzaklık ve pahalılık zammı	37 000	37 000
7		Tahsisatı maktua	500	500
8		İhtisas ücreti	21 840	21 840
		Birinci bap yekûnu	780 318	773 506

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
		İkinci bap masarifi		
9		Merkez mefruşat ve demirbaşı	4 500	3 000
10		Merkez levazımı		
	1	Tenvir ve teshin	6 000	6 000
	2	Kırtasiye	2 000	2 000
		Fasıl yekûnu	8 000	8 000
11		Merkez müteferrikası	21 000	17 000
12		Merkez ikramiyesi	7 500	7 500
13		Vilâyat mefruşat ve demirbaşı	15 000	10 000
14		Vilâyat levazımı		
	1	Tenvir ve teshin	7 500	7 500
	2	Kırtasiye	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	12 500	12 500
15		Vilâyat müteferrikası	15 000	13 000
16		Vilâyat ikramiyesi	4 000	4 000
		İkinct bap yekûnu	87 500	75 000
		Üçüncü bap - Masarifi müştereke		
17		Masarifi mütenevvia		
	1	Bedeli icar	3 500	3 500
	2	Masarifi muhakeme	45 000	40 000
	3	Defatir ve evrakı matbua	30 000	25 000
	4	Melbusat	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	84 500	74 500

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
18	Harcırah			
	1 Memurlar		25 000	25 000
	2 Müfettişler		12 000	12 000
	Fasıl yekûnu		37 000	37 000
19	Resmi telefon masrafı			
	1 Masarifi tesisîye		100	100
	2 Mükâleme bedeli		300	300
	Fasıl yekûnu		400	400
20	Ücretli muhabere ve mükâleme masrafı		1 000	1 000
21	Masarifi mukannene			
	1 Mahkeme harçları		0	5 000
	2 Reddiyat		305 000	240 000
	3 Aidat		50 000	40 000
	Fasıl yekûnu		355 000	285 000
	Üçüncü bap yekûnu		477 900	397 900
	Birinci kısım yekûnu		1 345 718	1 246 406
	<i>İkinci Mısım - Cüze mahus muhssasat</i>			
	Birinci bap - masarifi daime			
22	Akaratı vakfiye masrafı			
	1 Akaratı vakfiye vergisi ve rusumu belediye		150 000	130 000
	2 » » sigorta ücreti		35 000	25 000
	3 Dördüncü vakıf han masrafı		21 000	13 920
	4 Yeniden alınacak Tapu senedatı harc ve masrafı		30 000	20 000
	Fasıl yekûnu		236 000	188 920

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükûmetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
23		Orman ve zeytinlikler ve arazi vakfiye masrafı	80 000	80 000
24		Tesis olunacak zeytin fidanlığının bedel ve masrafı	25 000	12 500
25		Müzayede ve ihale heyetleri huzur ücreti	3 500	3 500
26		inşaat ve tamirat		
	1	Akar inşaat, tamirat ve mübayaat bedeli	550 000	550 000
	2	Hayrat inşaat ve tamirat ve istimlak edilecek mahaller bedeli	300 000	300 000
		Fasıl yekünü	850 000	850 000
		Birinci bap yekünü	1 194 500	1 134 920
		İkinci bap - Masarifi muvakkate		
27		Tahrir masrafı		
	1	Tahrir komisyonlarına terfik edilecek memurin ücreti	20 000	20 000
	2	Masarifi müteferrika	3 000	3 000
		Fasıl yekünü	23 000	23 000
28		Muavenet		
	1	Darüşşefakaya yardım	25 000	25 000
	2	Darülfünuna mübayaat edilerek teberrü edilecek eşya ve saire bedeli	75 000	100 000
	3	Bi kudret hayratın imar ve ihyasına muavenet	45 000	45 000
	4	Muhtelif müessesatı nafıya muavenet	25 000	65 000
	5	1228 numaralı kanun mucibince Türk ocaklarına muavenet	30 000	30 000
	6	1240 numaralı kanun mucibince hudut ve sevhili sıhhiye bütçesine muavenet	150 000	150 000
		Fasıl yekünü	350 000	415 000
29		Zeytinlik ve Evkaf için celp olunacak cenebi mütehassıs ücret ve harcahı	7 500	20 000

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
30		Mahkûmun bih borç karşılığı	0	10 000
		İkinci bap yekûnu	380 500	468 000
		İkinci kısım yekûnu	1 575 000	1 602 920
		<i>Üçüncü kısım müessesat</i>		
31		Gureba hastanesi masarifi ummiyesi	110 000	110 000
32		Evkaf matbaası masarifi	30 000	30 000
33		İmaretler masarifi	5 000	5 000
		Üçüncü kısım yekûnu	145 000	145 000
		Dördüncü kısım - muhassasatı zatiye		
34		Maaşatı zatiye		
	1	Mütেকaidin, eytam ve eramil maaşı	65 000	61 000
	2	Tevliyet, evlâdiyet maaşı	5 000	5 000
	3	Muhtacin, amalar ve saire maaşı	10 000	10 000
	4	Tahsisatı fevkalâdesi	55 000	52 000
		Fasıl yekûnu	135 000	128 000
		<i>Beşinci kısım - muhtelif masarifi</i>		
35		Diyanet işleri riyasetine ve Maarif Vekâletince devredilen müessesatın maaş ve masarifi mukabili olarak maktûan hazineci maliyeye verilecek olan	600 000	600 000
36		788 numaralı kanunun tatbiki masarifi	10 000	10 000
37		Geçen sene duyûnu	30 000	30 000
38		Eski seneler duyûnu		
	1	1927 senesi duyûnu	22 000	22 000
	2	1926 » »	17 000	17 000
	3	1341 » »	13 000	13 000
	4	1340 » »	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	62 000	62 000

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükûmetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
39		Mülkiye tekaüt kanununun 29 uncu maddesinin 8 inci fıkrası mucibince Maliye Vekâletine verilmesi lâzım gelen maaşatı zatiye açığı	12 023	12 023
40		Sıhhiye Vekâletinden devren alınan otelin inşaat bedeli bakıyyesi	0	9 000
41		1927 senesinden tahakkuk eden borç karşılığı	0	800
Beşinci kısım yekûnu			714 023	723 823
Umumi yekûn			3 914 741	3 846 149

B - Cetveli

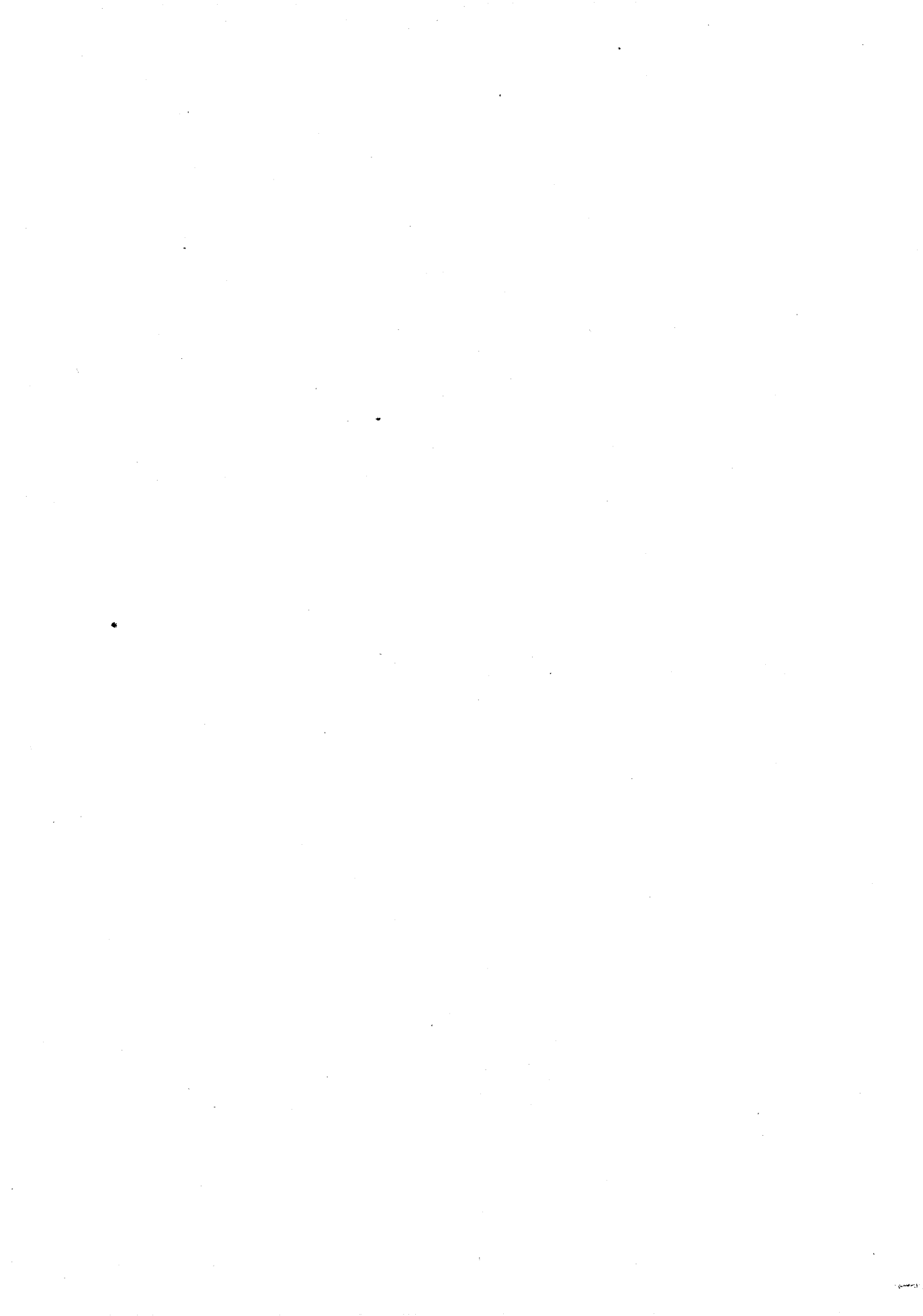
Fasıl	Madde	Varidatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe tahmin edilen	Encümençe tahmin edilen
1	İcarat			
	1	İcarei vahide	1 500 000	1 500 000
	2	İcarei müeccele ve tevsi intikal ruhsatiyesi	550 000	575 000
	3	Mukataa	95 525	70 525
	4	Müddeti mahlüle kirası	1 000	1 000
		Fasıl yekûnu	2 146 525	2 146 525
2	Hasılatı müteferrika			
	1	Muvazenei umumiyyeden yardım	400 000	250 000
	2	Evkafı Mülhaka varidatından alınacak hakkı murakabe karşılığı	50 000	50 000
	3	Maarusum mahlul muaccelât	155 300	100 000
	4	Orman ve zeytinliklerle arazi ve meadin hasilâtı	400 000	460 000
	5	Varidatı mütenevvia	190 000	190 000
	6	Nukudu mevkufe neması	44 575	44 575
		Fasıl yekûnu	1 239 875	1 094 575
3	Sinini sabıka bakayası		530 000	606 000
		Umumi yekûn	3 916 400	3 847 100

T - Cetveli

Teselsül №	F.	M.	Esamii varidat	Nizamat ve mukarreratın	
				Tarihi	Nevi
1	1	1	İcarei vahide	22 Nisan 926	Kanunu medeninin (618) ve Borçlar kanununun 8 inci babının Yedinci faslı Emvali gayri menkule intikalat kararnameşi
2		2	İcarei müeccele ve tevsii intikal ruhsatı	16 ve 21 Şubat 328	
3		3	Mukataa	20 Nisan, 305 26 Şubat 328	
4		4	Mahlûle müddeti kirası	22 Nisan 926	Borçlar kanununun birinci babının ikinci ve üçüncü fasılları
5	2	2	Mülhak vakıflar varidatından alınacak murakabe hakkı		1926 bütçe kanunu (Madde 10)
6		3	Maarûsum ve saire mahlûl muacceleşi	19 Cemaziyelahir 280	Evkaf nizamnamesi.
7		4	Orman ve zeytinliklerle arazi ve ma maadin hasılatı	4 ve 22 Nisan 926	Kanunu medeninin 18 inci babı ile borçlar kanununun 8 inci babının birinci ve ikinci fasılları.
8		5	Mütenevvi varidat.		Mülhak vakıflar icarat ve mukaatından alınan yüzde on ve emaneten idare olunan Evkaftan alınan yüzde beş, Memurin kıstelyevmleri, köhne eşya, ankaz bedeli, resmi adi, dellaliye, harcı istifa, memurin ve eşhas zimemi ve istirdadı masarifi muhakeme ve istirdadı, mahkûmubih mebalîğ faizi ile satış bedelatının faizleri, Evkaf matbaası hasılatı, mahlûl tevliyet hisseleri Muhasebei umumiye kanunu mucibince müruruzemana uğrayan mebalîğden irat kaydı lazım gelen mebalîğ tekaüt ve mazuliyet tevkifatı vesair hasılatı müteferrika.

Nizamât ve mukarerratın

Teselsül №	F.	M.	Esamî varidat	Tarihi	Nevi
9		6	Nukudu mevkufe nüması		Usulü dairesinde ikraz olunan evkafı mazbuta nukudu nüması ve komisyonu tamamile mülhaka nüması ve komisyonunun yüzde beşinden ve harcı mahsusundan terekküp eder.
10	3		Senel sabıka bakayası.		Anıfüzzikir kavanin ve nizamât ve taamülâtı kadimeye tevfi kan.

C - Cetveli

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
<i>Merkez</i>			
Umum müdür [1]	1	100	
» » muavini	1	60	
<i>Muhasebe müdürlüğü</i>			
Müdür	1	55	
» muavini	1	50	
Kısım amiri	1	40	
<i>Bütçe kalemi</i>			
Mümeviz	1	30	
Tahsisat mukayyidi	1	22	
Kâtip	1	20	
»	2	18	
<i>Masraf kalemi</i>			
Mümeviz	2	30	
Tetkik memuru	3	25	
» »	3	20	
Katip	2	15	
<i>Hesap kalemi</i>			
Mümeviz	1	30	
Tetkik memuru	3	25	
Kâtip	1	20	
»	1	15	

[1] Haziran, Teşrinievvel ve Şubat aylarında ve üç taksitte senevî beşyüz lira tahsisatı maktua verilecektir.

<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maaş Lira</u>	<u>Ücret Lira</u>
<i>Vezne Kalemî</i>			
Muhasibi mes'ul	1	30	
Defteri kebir kâtibi	1	22	
Kâtip	1	20	
Veznedar	1	25	
Levazım memuru ve ayniyat muhasibi	1	25	
Muhasebe evrak memuru	1	20	
<i>Yazı ve evrak Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	40	
Mümeyyiz ve mütercim	1	35	
Kâtip	2	20	
Encümeni idare kâtibi	1	20	
<i>Evrak kalemî</i>			
Mümeyyiz	1	30	
Dosya memuru	1	25	
» » refikî	1	20	
kâtip	4	18	
<i>Muamelat müdürlüğü</i>			
Müdür	1	55	
» muavini	1	40	
Mümeyyiz	1	35	
Tetkık memuru	2	25	
Kâtip	2	20	
»	2	18	
»	1	15	
<i>Zat işleri Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	40	
Memurin mümeyyizi	1	30	
Maaş ve sicil mümeyyizi	1	25	
Kâtip	3	20	
»	2	18	
Maaşatı zatiye tahsis memuru	1	25	
» » » refikî	1	18	

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
<i>Teftiş heyeti</i>			
Reis	1	70	
Tetkik memuru	1	30	
» »	1	25	
Kâtip	1	15	
Müfettiş	2	50	
»	1	40	
» muavini	3	30	
<i>Hukuk Müşavirliği</i>			
Müşavir	1	70	
Avukat ve muavin	1	55	
Mümeyyiz	1	30	
Müsevvit	1	20	
Kâtip	1	18	
»	1	15	
<i>Umuru Hukukıye Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	50	
Avukat	2	50	
»	2	40	
»	3	30	
Mümeyyiz	1	25	
Takibi icra memuru	1	20	
Kâtip	2	15	
» ve takip memuru	5	12	
» » » »	2	10	
<i>İnşaat ve Tamirat Müdürlüğü</i>			
Müdür	[1]	1	70
Mühendis ,mimar	[2]	3	60
Mimar	[3]	3	50

[1] Şehri dörtyüz lira ihtisas ücreti verilecektir. Maaş ve tahsisatı fevkalade ve pahalılık zammı yekûnu dahi ücret olarak verilebilir.

[2] Beherine şehri ikiyüz onbeşer lira ihtisas ücreti verilecektir .

[3] Beherine doksanar lira ihtisas ücreti verilecektir.

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lirr
Mühendis , mimar [1]	2	50	
Ressam	1		120
Mutemet (surveyan) [2]	3	25	
Mümeyyiz ve Muhasebe memuru	1	30	
Müsevvit	2	20	
Kâtip	1	15	

Istanbul İnşaat ve Tamirat idaresi

Muavin ve ser mimar ve mühendis[3]	1	60	
Mühendis [4]	1	50	
Mimar [5]	1	40	
Mimar [6]	1	35	
Elektirik mühendisi	1		100
Baş kâtip	1	20	
Kâtip	1	12	
Dosya ve evraki fenniye muhafaza memuru	1	15	
Muhasebe Memuru	1	25	
Mutemet	3	25	
»	1	20	
»	3	15	
Ambar memuru	1	15	

Istanbul vakıf paralar Müdürlüğü

Müdür	1	50	
Muhasip mes'ul	1	30	
Baş kâtip	1	22	
Kâtip	4	15	
»	2	12	
Seyyar tahakuk ve tebliğ Memuru	1	15	

[1] Lüzum görüldükçe Vilâyata izam edilecek , sair zamanlarda merkezde ifayı vazife edeceklerdir. (145) lira ihtisas ücreti verilecektir

[2] Mimarlarla birlikte Vilâyata izam edilecekler, sair zamanlarda merkezde ifayı vazife edeceklerdir.

[3] Şehrî altmış lira ihtisas ücreti verilecektir. Maaş ve tahsisatı fevkalâde ve pahalılık zammı yekûnu dahi ücret olarak verilebilir .

[4] Şehrî 50 lira ihtisas ücreti verilecektir .

[5] » 40 » » » »

[6] » 35 » » » »

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
Veznedar	1	20	
Veznedar muavini ve tahsildar	1	15	
Tahsildar	1	10	
Muhammin	1	25	
<i>Istanbul Levazım ve mebani müdürlüğü</i>			
Müdür	1	40	
Mümeyyiz (ayniyat muhasibi)	1	25	
Kâtip	2	15	
»	2	12	
Ambar memuru	1	20	
Lâleli, Üsküdar imaretleri memuru	2	12	
<i>Istanbul vakıf kayıtlar Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	40	
Mümeyyiz	2	25	
Arabî mütercimi ve tesbiti evrak şefi	1	25	
Baş kâtip	2	20	
Kâtip	4	15	
»	3	12	
<i>Istanbul vakıf orman ve arazi Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	50	
Orman ve arazi müfettişi	1	40	
» » » muavini	1	30	
» fen memuru	2	30	
Muhasebe kâtibi	1	20	
Kâtip	1	15	
Bahçeler ve kabristanlar garsiyat me- muru	1	15	
Kâtip	1	12	
<i>Istanbul akarati vakfiye Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	50	
Mümeyyiz	1	30	

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
Baş kâtip	1	25	
Konturat memuru (seyyar)	1	18	
Ecrimisil ve tahmin memuru (seyyar)	1	25	
Avukat	1	30	
Tahakkuk ve tahsil memuru	3	20	
» » » refiki	3	15	
Vergi memuru	1	18	
Evrak ve dosya memuru	1	15	
İcra memuru	1	20	

İstanbul mahlülât Müdürlüğü

Müdür	1	40	
Mümemyiz	1	30	
Başkâtip	1	20	
Kâtip	2	15	
»	4	12	
»	1	10	
Muhammin	1	30	

İstanbul Evkafı Mülhaka müdürlüğü

Müdür	1	40	
Mümemyiz	1	25	
Muhasebe memuru	1	25	
» »	2	20	
Kâtip	6	15	
»	3	12	
»	1	10	

İstanbul ihale ve tefviz kalemî

Başkâtip	1	25	
Kâtip	1	15	

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
Vilâyetler maâşatı			
<i>Evkaf müdürleri</i>			
Müdür	2	50	
»	4	40	
»	4	35	
»	20	30	
»	20	25	
<i>Evkaf memurları</i>			
Memur	5	20	
»	5	17,5	
»	30	15	
»	25	12	
»	35	10	
<i>Mümeyyiz, Baş kâtipler</i>			
Mümeyyiz, Baş kâtip	2	30	
» » »	2	25	
» » »	4	20	
» » »	10	17,5	
» » »	20	15	
» » »	10	20	
Esas kâtibi, tetkiki hesap memuru	25	15	
tahakkuk ve tahsil memuru	25	12	
	28	10	
<i>Veznedarlar</i>			
Veznedar	2	20	
»	6	15	
»	12	12	
»	7	10	

Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
<i>Kâtip ve veznedarlar</i>			
Kâtip ve veznedarlar	5	15	
» »	15	12	
» »	28	10	
<i>Zeytinlikler Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	40	
Fen memuru	3	20	
Kâtip	1	12	
<i>Ormanlar</i>			
Muamelât memuru	1	20	
» »	1	15	
Maa cibayet muamelât memuru	2	12	
Cibayet »	2	10	
» »	3	8	
<i>İstanbul Evkaf Müdürlüğü</i>			
Müdür	1	75	
Muavin	1	50	
Muhasebeci	1	45	
<i>Muhasebe kalemi</i>			
Mümeyyiz	1	35	
<i>Varidat ve masraf masası</i>			
Varidat tahakkukat Kâtibi	1	15	
Masraf » »	1	15	
Kâtip	2	12	
<i>Maaşaltı zatiye masası</i>			
Mümeyyiz	1	25	
Kâtip	1	18	
»	1	15	

<u>Memuriyatın ney'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maaş Lira</u>	<u>Ücret Lira</u>
<i>Vezne kalemi</i>			
Muhasibi mes'ul	1	30	
Defteri kebir kâtibi	1	17,5	
» » » refiki	1	12	
<i>Muavine maşası</i>			
Kâtip	1	15	
» refiki	2	12	
<i>Emanet masası</i>			
Kâtip	1	15	
» refiki	1	12	
<i>Vezne</i>			
Veznedar	1	20	
»	1	15	
<i>Tahsilât müfettişleri</i>			
Müfettiş	1	30	
»	2	25	
<i>Varidat</i>			
Merkez tahakkuk ve tahsil memuru	1	25	
» » » Memur muavini	1	20	
Kâtip	2	15	
»	3	12	
»	3	10	
Takip memuru	1	15	
İçra »	1	20	
» »	1	15	
<i>Evrak kalemi</i>			
Mümeyyiz	1	25	
Kâtip	1	15	
»	1	12	

Memuriyentin nevi	Adet	Maaş Lira	Ücret Lira
Mahzen memuru	1	12	
Dosya »	1	12	
<i>Beyoğlu şubesi</i>			
Tahsil ve Tahakkuk memuru	1	25	
» » » muavini	1	20	
Kâitp	2	15	
»	3	12	
»	2	10	
Veznedar	1	15	
İcra memuru	1	20	
Takip memuru	1	15	
<i>Üsküdar şubesi</i>			
Tahakkuk ve tahsil memuru	1	20	
Memur muavini	1	15	
Kâtip	3	12	
»	4	10	
Veznedar	1	12	
İcra memuru	1	15	
Takip memuru	1	15	
<i>Bakırköy memurlüğü</i>			
Memur	1	17,5	
Kâtip ve veznedar	1	12	
<i>Evkaf matbaası</i>			
Müdür	1	35	
Muhasibi mesul	1	20	
Musahhih ve ambar memuru [ayniyât muhasibi]	1	15	

<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maaş Lira</u>	<u>Ücret Lira</u>
<i>Gureba hastanesi</i>			
Ser tabip [1]	1		120
Dahiliye mütehasısı ve opratör	2	60	
Cildiye, ve Ayniye, beвлиye, üzniye müte hassısları	4	40	
Mütenevvi dahiliye ve hariciye müte - hassısları	2	50	
Baktıryoloji ve emrazı entaniye müte- hassısı	1	40	
Rontken mütehasısı [2]	1		90
Diş tabibi	1		45
Asistan	10	15	
Ezzacı başı	1	30	
Ezzacı	1	20	
İdare müdürü	1	30	
Depo ve ambar memuru (ayniyat muhasibi)	1	20	
İaşe ve mubaaya memuru	1	15	
Kâtip	1	15	
Makinist ve etüv memuru	1	20	
Baş hemşire (Ecnebi)	1		110
Hemşire (Ecnebi)	2		90
Hemşire	10	10	
<i>Merkez müstahdimini daimesi</i>			
Odacı başı	1		40
Odacı	12		30
Müvezzi	1		40
Evrak takip memuru	1		45
Telefon memuru	1		50
Tabip	1		40

[1] Ücreti maktuadır. Bu vazife hastane etipbasından birisine tevdi edildiği takdirde maaşı muhassasına ilâveten işbu ücretin sülüsü verilecektir.

[2] Muvazzaf bir tabibe tevdi edildiği takdirde altmış lirası verilecektir

Memuriyetin nev'i	ADET	Maaş Lira	Ücret Lira
Kalöriferci [1]	1		70
Tahsildar	8		35
<i>İstanbul</i>			
Odaci başı	1		40
Odacı	15		30
Telefon santiral memuru	1		45
» » » muavini	1		30
Mücellit	1		40
»	1		30
Apartiman kapucuları	20		15
Defterci	2		30
Gece bekçisi	2		20
Aakararı vakfiye müzayede memuru	1		75
» » ilân ve tebliğ memuru	1		40
Mulhak vakıflar seyyar murakibi	1		60
<i>Tespiti Evkaf komisyonu</i>			
Reis	1		100
Âza	1		90
»	1		75
Kâtip	1		45
»	2		30
Mahlulât ihbariyelerinin tebliğ memuru	1		30
Kuyudu umumiyeden kayıt ihracına memur kâtip	1		45
» » » »	1		35
Mahlulât takip memuru	3		35
Vakıf kayıtlar tespiti evrak memuru	1		70
» » » » kâtip	1		50

[1] Altı aylıktır.

<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maaş Lira</u>	<u>Ücret Lira</u>
<i>Vilâyat müstahdimini daimesi</i> <i>Tahsildarlar</i>			
Suvari tahsildarı	10		40
Piyade »	30		35
» »	47		27
» »	50		25
<i>Muhafaza memurları</i>			
Ser muhafız (suvari)	2		60
Muhafaza memuru (suvari)	15		45
» » (piyade)	11		40
» » »	3		30
<i>Zeytinlikler, incirlikler</i>			
Ser muhafız ve keşif memuru (suvari)	3		60
Suvari muhafaza memuru	20		45
» »	5		40
Piyade muhafaza memuru	8		30
Odacı	5		30
»	45		25
»	30		20
»	20		18
»	25		15
»	10		10
»	10		8
<i>Kabristan muhafızları</i>			
Muhafız	2		30
»	8		25
»	5		20
Bahçevan	4		30
»	2		25
Karaca beğdeki arap çiftliği muhafızı	1		25

Suvari muhafızların kâffesine aylık onar lira yem bedeli verilmektedir.

Memuriyetin nevi	Adet	Maas Lira	Ücret Lira
Üsküdar imareti ahçı başısı	1		30
» » hademesi	1		25
» » »	2		20
Levazım sevk memuru	1		50
Laleli imareti ahçı başısı	1		30
» » hademesi	3		20
Müeccelât kuyudunun tesisi için kayıt ihracına memur	5		25
» » »	5		20

Gureba hastanesi

Ahçı başı	1		50
Bahçıvan	1		40
Hasta bakıcı ve müteferrik müstahtemin[1]	75		2100
Umum vakıf helâlar müstahtimini [2]	30		7000

Dördüncü vakıf han müstahtemini

İdare memuru	1		60
» » refikı	1		50
Hademe	6		35
»	2		20
Asansör memuru	1		40
» Hademesi	4		8
Kalorifer memuru [3]	1		90
» [3]	1		50
Ateşçi [3]	1		40

[1] Azami otuzbeşer lirayı tecavüz etmemek üzere adet ve tahsisat dahilinde beherinin tayini ücreti Umum Müdürlüğe aittir.

[2] Azami 30 lirayı » » » » »

[3] Altı aylık

Y - Cetveli

1330 - 927 Seneleri bütçe kanunlarından ahkâmı cari olan maddeleri mübeyyin cetveldir

1330 Bütçe kanunu

MADDE 19 — Nukutu mevkufe tahsildarları müstesna olmak üzere bilumum tahsildarlara maaşı muhasseslerinden maada miktarı tahsilatları nisbetinde icarei vahide gibi kontratoya ve kefalete raptı muktazi bulunan varidatı

vakfiyeden yüzde bir ve icarei müeccele ve tevsii intikal icaresi ve mukataat ve müddeti mahlüle kirasi gibi kontratoya ve kefalete merbut olmayan varidatı vakfiyeden yüzde üç aidat tertibi mahsundan tesviye olunacaktır

1332 Bütçe kanunu

MADDE 7 — İstanbul Vilayeti devairi vakfiyesi muamelatı umumiyesi itibarile

kemakân ve doğrudan doğruya Umum Müdürlüğe merbuttur,

1340 Bütçe kanunu

MADDE 4 — Cerek tahriri musakafat kanunu mucibince mevzu iradı gayri safilere göre hesap edilecek kıymetler ve gerek 1302 tarihli emlak nizamnamesi mucibince mukayyet vergi kıymetleri 1340 senesi için süknalarda iki ve ticaretgahlarda üç misli itibar edilerek icaratu müeccele ve mukataalar ana göre tahakkuk ettirilerek tahsil edilecektir.

namesinin yedinci maddesi berveçhi zir tadil edilmiştir. Gerek Evkaf bütçesinden ve gerek muvazenei umumiye ile diğer mülhak bütçelerden tahsisatı fevkalâdeye tabi maaş ve ücret ve muhassesatı olan ve temettü vergisine tabi hizmet ve ticareti bulunanlar ile müessesatı hususiye ve resmîyede şehri veya senevi muhassesat ile müstahkem bulunanların hayratı şerifedeki hizmetlerinden olan vazifelerine göre verilmesi lâzımgelen tahsisatı fevkalâdeleri nisif olarak ita olunur.

MADDE 6 — Varidatları teşkilât icrasına müsait olmayan mahallerde tesnip edilecek dairei vakfiyeye merbut olmak ve o daire müdür ve memuruna izafeten ifayi vazife etmek üzere ücreti maktuai şehriye ve tahsil edecekleri emvalden alelittlak başkaca yüzde iki aidatı tahsiliye itası suretile (Evkaf memur vekili) namile memur istihdamına Umum Müdürlük mezundur.

MADDE 8 — Evkafi mülhakadan oldukları halde varidatlarının sabit ve muayyen olmaması ve esbabı saire dolayisile vezaif ve tahsisatı fevkalade ve muayyenatı saire gibi bir kısım mesarifi vakıflarına izafeten öteden beri Evkaf bütçesi dahilinde tesviye edilmekte olan hayratı şerifenin müzkûr muhassesatı vakıflarında istitaat husulünde takas ve mehsubu icra olunmak üzere kemakân

MADDE 7 — 25 kânunu evvel 335 tarihli Evkaf tahsisatı fevkalâde karar-

Evkaf bütçesinin fusul ve mevaddı aidésinden tesviye olunacak ve bi kudret Evkafın mesarifi dahi hayratının idamesi veyahut Vakfının harabiden vikayesi maksadile hasılatı umumiyeden tesviye kılınacaktır.

MADDE 9 — Espabı şeriye venizamiyeden dolayı muvakkaten tahtı ida-

reye alınan Evkafı mülhakanın emaneten idare edildiği müddet zarfındaki tahsilatından müeccelât ve mukataattan olduğu gibi yüzde onu mesarifi idare ve tahsilîye karşılığı olarak kat ve irat olunur . Uşrû tevliyet ve saire namı ile badema tevkifat yapılmayacaktır.

1341 Bütçe kanunu

MADDE 4 — Maksadı tesisleri ile mahalli sarfları tedarik ve talim ve terbiye olarak kalan vakıf mebanî ile vakıf arsaların idare ve nezareti, meşrutu lehlerinin mahiyetine göre maarif vekâletine idareî hususiyelere tevdi ve bu kabil evkaf hakkında 19 mayis 1327 tarihli kanun ahkâmı Maarif ve Dahiliye vekâletlerince de tatbik olunur.

MADDE 5 - İcareî vahideli emlak ve arazi vakfiye üç seneden fazla müddetle taliplerine müdüriyeti umumiyanın mezu-niyetile icar edilebilir.

MADDE 7 — Yirmi beş liraya kadar olan inşaat ve tamirat için eshabı istihkak senedinden maada keşfi evel ve sani gibi evrak aranılmaz ve bundan fazlası için beşyüz liraya kadar hususatta Keşfi

evel ve saniye ve mahalli meclisi idaresi kararına istinat edilmek şartile bilâ istizan inşaat ve tamirat yapılabilir. Beşyüz liradan fazla miktar için ahkâmı umumiyeye tabaiyet edilir.

MADDE 9 — 1328 muvazeneî vakfiyesinin on üçüncü maddesi berveçhi zirtadil edilmiştir : Tevliyet ve evlâdiyet ve kaydi hayat ile muhassas veya 1327 muvazeneî vakfiyesi müfredatına dahil ve üçyüz kuruş fevkindeki maaş müstesna olmak üzere muhtaçin tertibinden verilen maaşatı zatiye şehri üçyüz kuruştan fazla olmayacak ve her ne suretle alursa olsun sahibinin veya zevcinin üç yüz kuruş veya daha ziyade irat veya maaşı olduğu surette muhtacini maaşı kato - linnacaktır.

1926 Bütçe kanunu

MADDE 6 — Mevkilerine ve temin ettikleri menfaata nazaran ipkalarına lüzum ve mahal görülemeyen icareî vahideli akarât, arazi ve saireyi bilmüza-yede satmağa ve yahut mahalli idare heyetlerince daha menfeath oldukları ba mazbata teyit edilecek olan diğer bir âkar, arazi ve saire ile istipdale müdüriyeti umumiye mezundur, Nakit ile satılacaklardan elde edilecek paralar fevkalâde tahsisat kayıt ve behemehal akar iş-tira ve inşasına tahsis olunur ve bu su-

retle sarfına kadar tenmiye edilir. Başka bir hususa sarfı kat'iyen memnudur,

MADDE 7 — İcareî vahideli vakıf akar ve arazinin tesisat hakkında yeni ahkam vaz'ına kadar icareteyne veya mukataaya tahvili memnudur.

MADDE 8 — Evkafı mülhakanın mahlûl muaccelatından Vakıflara irat kaydı icap eden paraların nisfı vakıfların ihtiyat akçaları olmak üzere aynen muhafaza edilerek gerek bunların ve gerek filhal mahalli sarfları olmayan

varidat fazlaları hesabı carı suretile nukudu mevkufe müdüriyetine veya vilâyatta Ziraat bankası şubasına tevdi olunur.

MADDE 9 — Yakıfların evlat ve en-sabına meşrut olanlardan maada bilumum evkaf tevliyetlerinin tevcihi ve şimdide kadar zaptedilmiş olan vakıfların fekki mazbutiyeti memnudur. Bu vakıfların idaresi tamamen Umum Müdürlüğe mevdudur.

MADDE 10 — Mütevellii mahsusları marifetile idare edilmekte olan evkafı mülhako varidaının aslından yüzde beşi hakkı murakabe karşılığı olarak müdüriyeti umumiyece ahiz ve irat kaydolunur.

Fazlai vakıflardan alınmakta olan maaşı muharrer ve harcı muhasebe ve mürettebatı hazine namile badema para alınmaz. Bu madde hükmü henüz muhasebesi görülmemiş vakıflar hakkında da caridir.

MADDE — 12 Vilayatta hariçte Vekillere tevdi edilecek deaviden vakif lehine intaç ve icra ettirenler için ve -killere talimatname mucibince verilecek

ücretin yüzde yirmi miktarı da memurini vakfiyeye aidat maddesinden ikramiye olarak ita olunur,

MADDE 13 — 1330 senesi bütçe kanununun 10 uncu maddesi mucibince aidat itası icap eden tahsisattan vilayet merkezlerinde yüzde yirmi ve kazalarda yüzde biri tahsildarlardan gayrı memurini vakfiyeye ikramiye olarak ita olunur, Bunun memurini aidesi arasında sureti tevzi ve taksimi bir talimatname ile tayin edilir.

MADDE 14 — 19 Mayıs 1327 tarihli kanunda muharrer Vakıf mebanı ve arsalardan ayıncıdan istiğna basıl olanların kavanini mahsusa ile mahalli sarf ve tahsisleri muayyen olanlardan maadasının nücut ile istipdalinden elde edilecek paranın yüzde otuzu kapristan hususatına sarf edilmek üzere mahalli belediyelerine ita ve yüzde yirmisi ihtiyat akçası olarak nukutu mevkufede tenmiye ve bakiyesi bi kudret hayratın imar ve ihyasına tahsis olunur. Bu varidat hakkında fevkalâde bütçe ahkâmı tatbik edilir .

1927 Bütçe kanunu

MADDE 4 —Mahlülen vakfa rucu ettiği halde bila bedel veya noksan bedel ile bazı kimselere verilmiş olan mahallerden hini mahlüliyyette kıymetleri üçyüz liraya kadar olan meskenlerle yüz liraya kadar olan akkarat hakkında tashihi kayıt veya ikmali bedeli için ikame edilmiş davalar da iptal olunur .

MADDE 5 — Evkaf Müdüriyeti Umumiyesi tarafından 1926 senesi bütçesinin altıncı maddesi mucibince satılacak emvali gayri menkuleyi, bedeli âzami beş senede mukassatan istifa edilmek üzere satmağa Müdüriyeti Umumiye mezundur. Bu takdir de satılan mal, mütela ki taksitler için

teminat alınır .

MADDE 6 — Bazı mintakalarda vaktile Hükümetçe veya doğrudan doğruya muhacirler tarafından karyeler teşkilile işgal edilmiş olan vakıf orman ve arazi hududu hazıralarile mukabillerinde bedeli veya irat getirir emlâki milliye ve metruke verilmek üzere maliyeye terk maliyece de bunlar kurayı mezkûr ehalsinden olan sağillerine borçlanma kanununa tevfikân tevfiiz olunur bedel ve mübadelede vergi kıymetleri ve olmadığı surette Maliye vekâletile Evkaf müdüriyeti umumiyesince teşkil kılınacak komisyonun ekseriyetle tayin edeceği

kiymetler esastır. Evkafa mubadeleten verilecek mahaller, hakklarında aynı ahkâmı vakfiye cereyan etmek üzere mukabillerinde verildikleri orman ve arazinin vakıfları namına meccanen tapuya rabt edilir.

MADDE 7 — Evkafa ait olupta maliyece bu kanunun neşrine kadar emvali metruke meyanında satılmış ve ya icar edilmiş mahallerin Evkafça tahsil olunacak bakiyei bedelatı için müşteri ve ya müstecirleri tarafından şeraiti müzayede dairesinde verilecek istikrazı Dahili tahvilâtı aynen kabul ve piyasa fiatı üzerinden irat kayıt edilerek o kısma ait farkı fiyat tahakkukundan tenzil edilir.

MADDE 10 — 1926 senesi evkaf bütçesinin 14 üncü maddesi mucibince nakit ile istipdal edilecek mahaller bedelatından belediyelere ita edilecek yüzde otuz yüzde elliye iblağ edilmiştir.

Bakiye yüzde elli irat kaydolunur.

MADDE 11 — 1926 senesi Evkaf bütçe kanununun 15 inci maddesi berveçhi zir tadil edilmiştir: Evkaf teşkilâtı fenniyesi mevcut olmayan mahallerde yapıdırılacak inşaat ve tamiratın keşfini yapacak ve idare ve nezaretini derubte edecek olan devairi saire Mimar Mühendis veya kalfalarına bedeli inşaatın veya tamirin azemî yüzde ikisi keşif ücreti ve yüzde biride idare ve nezaret hakkı olarak ita olunur. İdare ve nezareti derubte edecek zat başka kimse olduğu takdirde yüzde ikisi verilir bu ücretler inşaat ve tamirat tertibinden tesviye ve mahsup olunur.

MADDE 12 — Mülhak Vakıfların masarifi mukannenelerinin ihtiyacı hal ve zamana ve vakıfların derecei istitabatına göre tezyidi Başvekâlete aittir.

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun tadili hakkında $\frac{1}{448}$ numaralı kanun lâiyhası, Nafia ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

*Baş vekâlet
Muamelât Müdürlüğü*

*Şube 1
Sayı $\frac{6}{1714}$*

25 - 4 - 929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vazaifi hakkında Nafia vekâletince hıızrlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 24 - 4 - 929 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim .

Baş vekil

İsmet

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 1042 numaralı ve 23 mayıs 1927 tarihli kanunun tadil edilen maddelerinin esbabı mucibe lâiyhası

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vazائفine dair olan 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun, tatbikatında gösterdiği lüzum üzerine, bazı maddelerinin tadiline zaruret hasıl olmuştur.

Mezkûr kanun ile teşkil edilen Meclisi İdareye tevdi olunan vazifelerden bütçe ve kadroların tetkik ve tasvibine mütaallik kısmı Umumî İdarenin mülhak bütçe ile idare olunması ve bu sebepten bütçesinin Büyük Millet Meclisince tetkik ve tasdik buyurulması dolayısıyla fuzuli bir iş olduğu gibi aylık mizanlarla hesabıkat'i ve bilânçonun tetkik ve tasvibine taalluk eden kısmı da hesapların Divanı Muhasebatça rü'yet olunmasından ve hesabı kat'inin Divanı Muhasebata ve Büyük Millet Meclisine verilmesinden lüzumsuz bulunmuştur.

Kalan vazifeler daha ziyade idarî olup bunların işle filen alâkası olmıyan gayri mes'ul ellere tevdiinden ise o vazifeleri ifa ile mükellef ve hüsnü ifasından mes'ul bulunan rüesadan mürekkep bir meclise verilmesi daha faideli görülmüş ve bütçede senede temin edeceği otuz beş bin lira tasasruf da nazarı itibara alınarak Meclisi İdarenin lağvile mezkûr meclisin uhdesinde bulunan vazife ve salâhiyetlerden bir kısmının, idarede mes'uliyet esasına müsteniden alâkadar makam sahip lerine ve bir kısmının da umumî idarenin bilfil işlerini idare eden, mes'ul rüesadan mürekkep ve idarenin fennî, idarî ve malî işlerine vakıf bir meclise tevdi ve meclis salâhiyetlerinin kısmen tadili münasip görülmüştür.

Tadil edilen maddeler ile meri kanuna nazaran bundan başka yapılan tadilât usulü muhasebe faslındadır.

Mevcut kanunun (39) uncu maddesinde (Umumî idarenin usulü muhasebesi, usulü mu-

hasebei umumiye kanununa tabi değildir) tarzında yazılmış olmasına rağmen Divanı Muhasebata hesap verilmesi, ve işin icap ettirdiği istisnai, hususat hariç olmak şartile filiyat ve tatbikatta mezkûr kanun ahkâmına muvafık bulunması, hasebile mezkûr kayıt zait görülerek tay edilmiştir .

Demiryolu inşaatı sebebile bir çok para sarfeden idarenin hakikatte esaslı usullere tabi olan malî ve hesabî vaziyetinin ciddi kayitlerden ari olduğu hakkındaki zahapların tashihi fikri dahi işbu tadil teklifinde amil olmuştur.

Diger taraftan demir yolu işletmek, ticarî bir iş olmasına nazaran emsali müessesette kabul edilmiş esasata göre tanzim edilmesi de zarurî bulunduğundan yine umumî muhasebe kanununun 118 inci maddesi mucibince bunun icap ettirdiği maddelerin tesbiti sabık Divanı Muhasabat Reisi ve İstanbul mebusu ve Bütçe Encümeni Reis vekili Fuat bey efendinin riyasetlerinde, Maliye vekâletinden memur edilen Muhasebei Umumiye müdürü umumisi de dahil bulunan bir komisyona tevdi edilmiş ve bu komisyon tarafından yapılan tetkikat neticesinde kabul edilen maddeler kanunun usulu muhasebe fashına konulmuştur.

Umumî idarenin mubayaat ve satış usullerinin müzayede ve münakasa ve ihale kanunu ahkâmına tabi olmadığına dair mer'î kanunda mevcut kırkinci madde esasen ihâlât kanununun yirmi üçüncü maddesile kabul edilmiş bir keyfiyetin teyidi mahiyetinde bulunduğundan zait görülerek tayedilmiştir.

Yukarıda arzedilen komisyon tarafından yapılan tetkikat elyevm umumî idarece tatbik edilmekte olan müzayede ve münakasa talimatnamesinin devletçe kabul edilen ahkâmından esas itibarile inhiraf etmediği ve mevcut cüzi farkların münakasa kanununda tadili icap eden noktalardan ibaret bulunduğu neticesine varmış ve Hükûmetçe de tatbikatında görülen müşkülât dolayisile mezkûr kanunun derdesti tadil bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu üç esastan başka kanunda yapılmış mühim tadilât olmayıp yalnız umumî idarenin vezaifi meyanına icap eden mahallerde dalgakıran ve basit limanlar vucude getirmek ve tarifeler maddesinde Devletçe görülecek lüzum üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile bazı zavata parasız veya mısıf ücretle seyahat müsaadenamesi itası maddelerinde de bazı tadilât yapılmıştır.

Umumî idarenin vazifeleri meyanına dalgakıran ve basit liman tesisatı vucuda getirilmesinin ilâvesi esas itibarile liman inşa ve işletmek için teşkilâtı haiz olan bir idarenin bu gibi küçük tesisat için ayrı bir teşkilât ihdasına meydan vermeden daha iyi ve daha ucuz yapılmasını temin maksadına müstenittir.

Tarifeler maddesine ilâve edilen parasız ve mısıf ücretle seyahat müsaadesine gelince:

Buna tecrübenin gösterdiği lüzum üzerine ihtiyaç ve zaruret görülmüş olup ancak idare varidatının tenkisine meydan vermemek için bu selâhiyetin İcra Vekilleri kararıyla istimali şart konulmakla beraber demiryollar işletmesine ehemmiyetli bir tesir icra etmiyecek mikyasta yapılması için ahkâm konulmamıştır.

Balâda arzedilen esbap dolayisile kanunun icap eden maddeleri tadil edilerek B. M. Meclisinin tasdikı Âlisine arz olunur.

T. B. M. M.

Nafia Encümeni

Karar № 7

Esas № 1/448

Nafia Encümeni mazbatası

ESBABI MUCİBE MAZBATASI

Devlet demiryolları ve limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vezaifine dair ve 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunu tadileh tanzim kılınp Baş vekâleti celilenin 1714/6 numaralı

tezkeresine merbut ve Riyaseti Celilenin 27-4-1929 tarihli Encümenimize muhavvel kanunî lâyihası Nafia Vekili Recep Beyefendinin huzurile tetkik edildi .

Lâyihaya merbut esbabı mucibe lâyihasında izah olunduğu veçhile 1042 numaralı kanun ile teşkil edilen meclisi idarenin vezaifinden bir kısmı bütçe ve kadroların tetkik ve tasvibine, aylık mizanlarla hesabı kat'ı ve pilânçolara müteallik olup hesabataın Divanı Muhasebata verilmekte olmasından ve diğerlerinin Büyük Millet Meclisince tetkik ve tasdik edilmekte olmasınban dolayı filhakika fuzulî ve zait meclisi idarenin diğer kısım vezaifi ise daha ziyade idarî mahiyette olup bu vazaiinde gayri mes'ul bir heyete mevdu bulunması gayri caiz görülmüştür.

Binaenaleyh meclisi idarenin lâğvı ve idarîi vezaiften icap eden kısmının mesul ve alâkadar makamata tevdi ve diğerlerinin mesul rüesadan ve idarenin fennî, malî, idarî umuruna vakıf zevattan mürekkep bir meclise verilmesi idare işlerinin daha ziyade intizam ve emniyetle tedvirini temin edecek mahiyette bulunduğuna kanaat hasıl olmuş ve bu noktai nazardan yapılan tadilât tasvip edilmiştir.

İdarenin Divanı Muhasebata hesap vermesi lâzım ve şimdiye kadar hesap vermekte olduğu da bildirilmesine göre 39 (İdarei Umumiyenin usulü muhasebesi muhasebei umumiye kanununa tabi değıldir) kaydının zait olduğu kabul edilmiştir.

Müessesatı tüccariye ve sınıyede cari esasata tebaan tespit ve usulü muhasebe faslına ilâve olunan mevad ile mübayaat ve satış hakkındaki tadilât mevcut kavanine ve ihtiyacata mütabakatı itibarile muvafık görülmüştür

Umumî idarenin vezaifi meyanına dalgakıran ve basit liman tesisatı vücuda getirilmesi hakkındaki ilâve esasen liman inşa ve işletmesi için teşkilâtı haiz bir idarenin bunları da kendi mesâisi hududuna ithali münasip olacağı kabul edilmiştir:

Tarifeler maddesinde parasız ve msıf ücretle bazı zevatın seyahatine müsaade edilmek salâhiyetinin heman her Devlet Demiryollarında olduğu gibi itası kabul edilmiş ancak bu salâhiyetin İcra Vekilleri Heyetine verilmesi halinde filiyatta müşkülât mülâhaza edilerek bu salâhiyetin Nafia Vekâletine verilmesi tensip edilmiştir. Bundan başka Nafia Vekilinin Umumî İdare Meclisine ait işleri indeliktiza yakından tedvir ve tetkik edebilmesi faideli ve lâzım addedilerek beşinci maddeye (Nafia Vekili lüzum gördüğü zaman umumî idare meclisine riyaset eder) kaydı ilâve edilmiştir.

Bu nukatı nazara göre lâyihada encümence yapılan bazı tadilât ile lâyiha kabul edilmiş olmakla bermucibi emrû hvale lâyiha ve müteferriatı Bütçe Encümenine tevdi kılındı.

Âza	Âza	Âza	Kâ	M. M.	Na. E. Rs.
Hasan Ferit	Ziya Gevher	S. Asaf	Rağıp	Osman	Ethem
		Âza	Âza	Âza	Âza
		Hakkı	Halit	Akif	D. Asım

T. B. M. M.

B. Encümeni

Mazbata № 105

Esas № $\frac{1}{448}$

Bütçe Encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Devlet Demiryolları ve limanlarının bazı maddelerinin tadili hakkındaki kanun lâyihası Nafia Vekili Recep Bey ve memuru aidi huzurile müzakere ve tetkik olunmuştur. Lâyihayı kanuniye esas ve ruh itibarile şayamı kabul ve umumî idarenin daha cezrî şekilde hareketini amir görülmüş ve maddeler üzerinde bazı tadilât icra edilmiş olmakla müstacelen ve tercihan

müzakeresi istirhamile Heyeti Umümiyeye arzına karar verilmiştir. 29/5/929

Kütahya	Samsun	Isparta	Aydın	Kâ.	R. V.
Niyazi Asım	Âdil	Mükerrem	Mühendis Mitat	Bursa	İstanbul
	Erzurum	Yozgat	Sivas	Muhlis	Fuat
	H. Aziz	S. Sırrı	M. Remzi	Niğde	Elaziz
				Faik	H. Tahsin

Hükümetin teklifi

Devlet Demir yolları ve limanları Umumî idaresinin teşkilât ve vezâifine dair kanunun bazı maddelerinin tadiline dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Mevcut, hali inşada ve atiyen inşa edilecek Devlet demir yolları ve bu demir yollarının münthehi oldukları Devlete ait limanları işletmek ve inşa etmek ve icap eden mahallerde dalgakıran ve basit liman tesisatı vücade getirmek üzere Nafia Vekâletine merbut ve şahsiyeti hükmiyeyi haiz (Devlet demir yolları ve limanları Umumî idaresi) teşkil edilmiştir.

MADDE 2 — Umumî idare bir umumî müdür tarafından idare ve umumî müdür Nafia Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisi Cümhurun tasdiki ile tayin ve tebdil olunur.

Umumî müdür muavini ve umumî müfettiş ile inşaat ve işletme umumî reisleri umumî müdürün teklifi ve Nafia Vekilinin inhası üzerine Reisi Cümhurun ve Maliye ve muhasebe işleri reisi ile diğer devairi merkeziye reisleri ve inşaat ve işletme müfettişleri umumî müdürün teklifi üzerine Nafia Vekilinin tasdiki ile tayin ve tebdil edilirler.

MADDE 3 — Umumî idare işleri muhtelif inşaat ve işletme idarelerine taksim ve teşkilâtı her sene ihtiyaca göre kadrolarla tespit olunur.

Bütçe Encümeninin tadili

Devlet Demir yolları ve Limanları Umumi İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 23 mayıs 927 tarih ve 1042 numaralı kanunun tadili hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Mevcut, hali inşada ve atiyen inşa olunacak Devlet demir yolları ve devlete ait limanları işletmek, inşa etmek, icap eden mahallerde dalgakıran, basit liman tesisatı vücade getirmek için Nafia Vekâletine merbut bir umumî müdür tarafından idare olunmak ve şahsiyeti hükmiyeyi haiz bulunmak üzere Devlet demir yolları ve limanları Umum Müdürlüğü teşkil olunmuştur.

MADDE 2 — Umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tespit olunur.

MADDE 3 — Umum müdür Nafia Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisi Cümhurun tasdiki ile tayin ve tebdil edilir.

Umumî müdür muavini, Umum müfettiş, inşaat ve işletme umum reisleri umumî müdürün teklifi ve Nafia Vekilinin inhası üzerine Reisi Cümhurun ve muhasebe reisi ile diğer devairi merkeziye reisleri ve inşaat ve işletme müfettişleri umum müdürün teklifi üzerine Nafia Vekilinin tasdiki ile tayin ve tebdil olunurlar.

Umumî dairenin diğer memurlarının tayin ve tebdili umum müdüre aittir.

MADDE 4 — Umumî idarenin taahhüdât ve sarfiyatını mürakabe etmek ve muhassasatı idarei umumiyeden tesviye olunmak üzere bir murakıp tayin olunur. İşbu mürakıbin vazife ve salâhiyeti Maliye Vekâletince Nafia Vekâletinin inzimamı reyî ile tanzim olunacak bir talimatname ile tespit olunur. Murakıp Maliye Vekâletine vereceği raporların bir suretini de Nafia Vekâletine verir.

Umumî Idare Meclisi

MADDE 5 — Umumî idarede umumî müdür muavini, umumî müfettiş, inşaat ve işletme umumî reisleri ile maliye ve muhasebe işleri reislerinden ve hukuk müşavirinden mürekkep bir umumî idare meclisi vardır.

Meclise umumî müdür ve bulunmadığı zamanlar muavini riyaset eder. Müzakere mevzuunun taalluk ettiği daire reisi içtimaa davet edilir. Umumî idare meclisinin kararları tescil olunur. Umumî idare Maliye ve Muhasebe işleri reisi malî müşavere encümeninin içtimalarına iştirak eder.

MADDE 6 — Umumî idare meclisi Nafia Vekili tarafından gösterilecek demir yollarına ait işler hakkında reyî beyan eder. Bu rey istişaridir.

Meclisi Umumî müdürlükten tevdi edilen bütçe ve munzam tahsisat ve kadro tekliflerini, şehri mizanlarla senelik hesabı kat'î ve pilânço-yu tetkik ve varidat ve masarifin tahakkukuna ait evrakı müsbitenin şekli ve cinslerini ve bunlara müteallik tadilâtı tayin ve tasarruf ve muavenet sandığı muamelâtını mürakabe eder. Umumî müdürün teklifi üzerine aşağıda sayılan hususlara dair ittihaz edeceği kararlar Nafia Vekilinin tasdikile muteber olur.

A) İdare ve memurinine ait talimatnameler

B) Alelumum tarifeler .

C) Bütçe dahilinde maddeden maddeye münakale

D) Kanunla salâhiyet verilmiş olan istikraz muameleleri ,

(Kısa vadeli hesabı cariler akıt ve küşadı hakkındaki kararlar umumî müdürün tasdiki ile yapılır.)

E) Kredi ile mübayaat,

F) Avans itasımı müstelzim olsun olmasın işletmede yirmi beş bin, inşaatta yüz bin lirayı

MADDE 4 — Umumî idarenin taahhüdât ve sarfiyatını mürakabe etmek ve muhassasatı idarei umumiyeden tesviye olunmak üzere Maliye Vekâleti tarafından bir murakıp tayin olunur. İşbu murakıbin vazife ve salâhiyeti Maliye Vekâletince Nafia Vekâletinin inzimamı reyile tanzim olunacak bir talimatname ile tespit olunur. Murakıp Maliye Vekâletine vereceği raporların bir suretini de Nafia Vekâletine verir.

Umumî Idare Encümeni

MADDE 5 — Umumî idarede umum müdür, muavini, umum müfettiş, inşaat ve işletme umum reisleri ile muhasebe reisi ve hukuk müşavirinden mürekkep bir umumî idare encümeni vardır.

Encümene umum müdür ve bulunmadığı takdirde muavini riyaset eder. Müzakere mevzuu taallük ettiği daire reisi içtimada bulunur.

Encümen kararları muntazaman tespit olunur. Nafia Vekili lüzum gördükçe içtimalara iştirak ve riyaset eder.

MADDE 6 — Umumi idare encümeni Nafia Vekili tarafından gösterilecek demir yollarına ait işler hakkında rey beyan eder. (Bu rey istişaridir)

Encümen umum müdürlükten tevdi edilen bütçe ve münzam tahsisat ve kadro tekliflerini, şehri mizanlarla senelik hesabı kat'î ve bilanço-yu tetkik ve varidat ve masarifin tahakkukuna ait evrakı müsbitenin şekil ve cinslerine ve bunlara müteallik tadilâtı tayin ve tasarruf ve muavenet sandığı muamelâtını mürakabe eder. Umum müdürün teklifi üzerine aşağıda sayılan hususlara dair ittihaz edeceği kararlar Nafia Vekilinin tasdiki ile muteber olur.

A - İdare ve memurinine ait talimatnameler.

B - Alelumum tarifeler.

C - Bütçe dahilinde maddeden maddeye münakale

D - Kanunla salâhiyet verilmiş olan istikraz muameleleri (kısa vadeli hesabı cariler akıt ve küşadı hakkındaki kararlar umum müdürün tasdiki ile yapılır)

E - Kredi ile mübayaat

F - Avans itasımı müstelzim olsun olmasın işletmede yirmi beş bin, inşaatta yüz bin

müteceviz taahhüdât, (bu miktardan dún taahhüdât hakkındaki kararlar Umumî müdür tarafından icra edilir .

G) Emvali gayri menkule alım ve satımı, (yirmi beş bin liraya kadar olan kararlar Umumî müdür tarafından yapılır .)

H) Müteferrik ve müstacel masraflar için mutemetlere avans itası, (bin liraya kadar olan kararlar Umumî müdür tarafından yapılır .

I) Umumî idarenin şahsiyeti maneviyesine ait işletmeden mütevellit on bin liraya kadar hukukî ihtilâfatta sulh ve ibra hakkında karar itihazi, (on bin liradan fazla olanlar için Hazine'nin mutaleası alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyetince karar verilir .)

J) Zabıta ve işletme nizamnamesinde mevcut naktî cezalara müteallik dava ve mütalebelerin terkinı kaydına dair karar itihazi

MADDE 7 — Umumî idare meclisi kararı ile doğrudan doğruya Umumî müdür tarafından yapılacak işlerde Umumî müdürle meclis arasında ihtilâf çıkarsa mesele Nafia Vekili tarafından kati surette hal olunur.

MADDE 8 — Devlet demir yollarında taahhüdü veya sair suretle alâkası bulunanlar Umumî idarenin usul ve talimatı dairesinde verilecek muvakkat müsaadenamelerle meccanî veya mısıf ücretle nakloluna bilirler .

Bu maddedeki müsaadenameler miktarı Umumî idare meclisi tarafından tayin olunur.

Devletçe görülecek lüzum üzerine, demir yollar işletmesinde ehemmiyetli bir tesir hasıl etmiyecek mikyasta, bazı zevat hakkında İcra Vekilleri kararıle parasız ve ya mısıf ücretle ve yahut tenzilâtlı ücrete tabi şebekeye mahsus karnelerle seyahat icrasına cevaz verilir.

MADDE 9 — Umumî idare varidatını doğrudan doğruya kabzedeceği gibi sarfiyatını dahi lüzum görüldüğü yerlerde veya bu vazifeyi ifa edecek bankalar vasıtasile ve yahut sair vesaitle icra eder.

MADDE 10 — Umumî idare bilumum varidat ve sarfiyat evrakı müsbitisini kendi hıfzeder.

MADDE 11 — Umumî idarece devair ve müessesatı resmîyeye vuku bulacak satışlar bedeli peşinen tahsil olunur.

lirayı müteceviz taahhüdât (bu miktardan dún taahhüdât hakkındaki kararlar umum müdür tarafından icra edilir)

J - Emvali gayri menkule alım ve satımı (yirmi beş bin liraya kadar olan kararlar umum müdür tarafından yapılır)

H - Müteferrik ve müstacel masraflar için mutemetlere avans itası (bin lira kadar olan kararlar umum müdür tarafından yapılır)

İ - Umumî idarenin şahsiyet maneviyesine ait işletmeden mütevellit on bin liraya kadar hukukî ihtilâfatta sulh ve ibra hakkında karar itihazi (on bin liradan fazla olanlar için hazinenin mütaleası alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyetince karar verilir)

J - Zabıta ve işletme nizamnamesinde mevcut nakdî cezalara müteallik dava ve mütalebelerin terkim kaydına dair karar itihazi .

MADDE 7 — Umumî İdare Encümeni kararıle doğrudan doğruya Umumî Müdür tarafından yapılacak işlerde umumî müdürle encümen arasında ihtilâf çıkarsa mesele Nafia Vekili tarafından kat'ı surette hallolunur.

MADDE 8 — Devlet Demiryollarında taahhüdü veya sair suretle alâkası bulunanlar Umumî idarenin usul ve talimatı dairesinde verilecek muvakkat müsaadenameler meccanî veya mısıf ücretle naklolunabilirler . Bu maddedeki müsaadenameler miktarı Umumî İdare Encümeni tarafından tayin olunur.

Devletçe görülecek lüzum üzerine demiryolları işletmesinde ehemmiyetli bir tesir hasıl etmiyecek mikyasta bazı zevat hakkında İcra Vekilleri kararıle parasız veya mısıf ücretle veyahut tenzilâtlı ücrete tabi şebekeye mahsus karnelerle seyahat icrasına cevaz verilir.

MADDE 9 — Umumî İdare tahsilât ve sarfiyatını doğrudan doğruya veya lüzumuna göre bankalar vasıtasile veya sair suretle icra eder.

MADDE 10 — Umumî idarece vuku bulacak satışlar bedeli peşinen tahsil olunur.

MADDE 11 — Umumî idare bütçe ile verilmiş tahsisattan fazla taahhüdât ve sarfiyatta bulunamaz. Ancak sefere hazırlık

MADDE 12 — Umumî idare bütçe ile verilen tahsisattan fazla taahhüdat ve sarfiyatta bulunamaz. Ancak sefere hazırlık, seferberlik ilân gibi askeri ve grev, fiyatların artması kuraklık ve saire gibi iktisadî ve favkalade vaziyetlerde tahsisatın gayri kâfi kelmeleri ve derhal munzam tahsisat istihsali kabil olamaması halinde B. M. M. nin ilk içtimasında tasdikına arz olunmak ve işletmeyi tevekküften siyanet lüzumuna münhasır bulunmak üzere İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi ile istisnaen fazla sarfiyatta bulunabilirler.

MADDE 13 — Demiryollar ve limanlar hesabı katisi atideki mevaddan terekküp eder.

A) Tesisatı iptidaiye hesabı.

B) İşletme hesabı

(İşbu iki hesap umumî muhasebe kanununun 102, 103 üncü maddeleri dahilinde tanzim olunur.)

C) Kâr zarar hesabına pilânço

D) Sermaye hesabı

E) İdarî malzeme nakliyat hesabı

MADDE 14 — On üçüncü madde de mezkûr hesapların sureti kaydı ve sairesi Nafia Vekâletince tanzim ve Maliye Vekâletinin mütalesası alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak bir talimatname ile tayin olunur.

MADDE 15 — Malzeme muharrike ve müteharrike demir baş ve üst yapı gibi aksa min itfa müddeti Umumî idare meclisi kararı ve Nafia Vekilinin tasdiki ile tespit edilir.

MADDE 16 — Umumî idare taahhüdat ve sarfiyatı icradan sonra Divanı Muhasebatın vizesine tabidir.

seferberlik ilânı gibi askeri ve grev, fiyatların artması, kuraklık ve saire gibi iktisadî ve fevkalâde vaziyetlerde tahsisatın gayri kâfi gelmesi ve derhal munzam tahsisat istihsali kabil olmaması halinde Büyük Millet Meclisinin ilk içtimasında tasdikine arz olunmak ve işletmeyi tevekküften siyanet lüzumuna münhasır bulunmak üzere İcra Vekilleri Heyetinin tasvibile istisnaen fazla sarfiyatta bulunabilir.

MADDE 12 — Demir yollar ve limanlar hesabı katisi atideki mevaddan terekküp eder.

A - Tesisatı iptidaiye hesabı } [1]
B - İşletme hesabı }

C - Kâr ve zarar hesabına pilânço

D - Sermaye hesabı

E - İdarî malzeme nakliyat hesabı

MADDE 13 — 12 inci maddede mezkûr hesapların sureti kaydı ve sairesi Nafia Vekâletince tanzim ve Maliye Vekâletinin mütalesası alındıktan sonra İcra Vekilleri Hey'etince tasdik olunacak bir talimatname ile tayin olunur.

MADDE 14 — Malzeme muharrike ve müteharrike, demirbaş ve üst yapı gibi aksa min itfa müddeti umumî idare encümeni kararı ve Nafia Vekilinin tasdiki ile tespit edilir.

MADDE 15 — Umumî idare taahhüdat ve sarfiyatı icradan sonra Divanı Muhasebatın vizesine tabidir. Bilûmum varidat ve sarfiyat evrakı müsbitesi umumî idarece hıfz olunur.

MADDE 16 — 23 Mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 26, 39, 40,

[1] İşbu iki hesap umumî muhasebe kanununun 102 ve 103 üncü maddeleri dahilinde tanzim olunurlar.

MADDE 17 — 23 mayıs 1927 tarih ve 1042 numaralı kanunun 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 26, 39, 40, 42, 44, 45, 46, 48, 53, 54, 58, 59, 60 ıncı maddeleri mülğadır.

MADDE 18 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

MADDE 19 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24/4/929

Da. V.	M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
Ş. Kaya	M. Abdülhalik	M. Esat	İsmet
Na. V.	Mf. V.	Ma. V.	Ha. V. V.
Recep	Cemal Hüsnü	Ş.Saracoğlu	Ş.Saracoğlu
	S. İ. M. V.	İk. V.	
	Dr. Refik	M. Rahmi	

42, 44, 45, 46, 48, 53, 54, 58, 59 ve 60 ıncı maddeleri mülğadır.

MADDE 17 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vazafine dair 23 mayıs 1927 tarihli kanunun 3 üncü muvakkat maddesi aşağıda yazıldığı veçhile tadil olunmuştur:

ÜÇÜNCÜ MUVAKKAT MADDE: Anadolu - Bağdat Demiryolları ve Haydar paşa liman ve rıhtım Müdüriyeti Umumiyesinin teşkilât ve vazafine dair olan 22 nisan 340 tarihli ve 506 numaralı kanunun 7 inci maddesi müstesna olmak üzere mevadî sairesi ahkâmı mülğadır.

MADDE 18 — Bu kanun 1 haziran 929 tarihinden muteberdir.

MADDE 19 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1929

**DEVLET DEMİRYOLLARI VE LİMAN-
LARI UMUMÎ İDARESİ BÜTÇESİ**

Devlet demiryolları ve limanları Umumî İdaresinin 1929 senesi bütçeei hakkında ¹/₃₆₄ numaralı Kanun lâiyhası ve Bütçe Fncümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı ⁶/₁₈₉₃

5-5-929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Devlet demiryolları ve limanları Umumî idaresinin 929 senesi bütçesi hakkında Nafia vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 1 - 5-929 tarihli içtimasında yüksek meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Masraf bütçesi esbabı mucibe lâiyhası

1929 Senesi masraf bütçesi (780 800) lirası Umumî idareye (10 784 000) on milyon yedi yüz seksen dört bin lirası işletme ve (42 885 200) lirası inşaat masrafı olmak üzere (54 450 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Mütaleasından müsteban buyrulacağı veçhile bütçede mümkün olan tasarruf yapılmış ve 1929 senesinde işletme nakliyatı tezayüt ve işletme masrafı eskisinden (1 804 500) lira noksan bulunmuştur.

İnşaat masrafına gelince: bunun (35 165 200) lirası guruplarla Samsun - Sivas ve Kayseri-Sivas hatlarının Belçikalılardan kalan aksamının inşaat masrafına mukabil olup bakiye kalan tahsisattan (4 550 000) lirası Ankara - Kayseri ve Samsun - Sivas hatlarının işletmeye açılmış aksamının mübrem ikmalî inşaat ve Anadolu hattı ile Mersin hattının tahkim masarifi ve mürakabe masrafları, Gümrük ve muamele vergileri nakliye ücreti, Tahmil ve tahliye masrafları, İstimlâk bedelleri ve 1929 da işletmeye açılacak aksamın işletme masraflarına mukabil bulunmaktadır.

Müfredata gelince :

Birinci kısım Umumî idare masarifidir ki bunun birinci faslı idare meclisi ve kalemi muhassasatı olup sabıkına nazaran (1 300) lira noksan teklif edilmiştir .

İkinci fasıl Umumî idare daimi ve muvakkat memurin ve müstahdeminin maaş, ücret ve yevmiyeleri olup Ankara - Kayseri ve Anadolu muhasebelerile zat işleri müdürlüklerinin lağvi ile vezaifinin Umumî idareye devrine ve ticaret tarife dairesinin 1929 senesinde Ankaraya nakline ve Anadolu Bağdat işletme müdürlüğünün lağvı dolâyisile kadro harici kalacak, peyderpey acılacak hatlara yerleştirilmek üzere Umumî idare emirine geçecek memurları verilecek muhassatta dahil olduğu halde sabıkından fazla değildir. Fasıl yekûnunda

gözükten (210 000) lira noksan inşaat ve işletme umum müdürlüklerinin işletme ve inşaat fasıllarına nakillerinden mütevellittir .

Üçüncü fasıl; ikramiye faslı olup 1928 senesine nazaran bunda da (10 000 lira tasarruf edilmiştir .

Dördüncü fasıl : İdare masrafları faslı olup kırtasiye ve matbu evrak maddesi 1928 senesi sarfiyatı nazarı itibara alınarak ceman (5 000) lira fazlasile ve hareket şakirtleri ve posta ve telgraf ve ilânat ve memurin tasarruf sandığı maddeleri de ceman (37 000) lira noksanile teklif edilmiştir. Yekûn itibarile bu fasılda da 1928 senesine nazaran (32 000) lira noksan bulunmaktadır.

Beşinci fasıl ; Bu fasla mevzu muhassasatta da 1928 senesine nazaran (76 000) liralık bir tasarruf temin edilmiş isede (İslahı nesli feres cemiyeti) için itası icap eden (30 000) liranın bu faslın gayri melhuza maddesine ilâvesi dolayisile tasarruf miktarı (42 000) liraya inmektedir.

İkinci kısım: işletme masrafı olup bunun altıncı maaş ücret ve yevmiyeler faslı Anadolu - Bağdat işletme idaresinin Haydarpaşa - Konya namile iki işletmeğe tefrikine ve Kütahya - Tavşanlı , Mersin - Tarsus Adana hatlarının da ilâvesine rağmen kadroda icra edilen tasarrufla dolayisile (485 000) lira ve yedinci ikramiye faslı 1928 senesine nazaran (85 000) ve Anadolu hattının Devlet demir yollarına iltihakı dolayisile artık umumî idare hissesi namile bir tahsisat vaz'ına lüzum kalmadığından (100 000) lira ki ceman (185 000) lira ve sekizinci idare masarifi faslı da kırtasiye ve matbu evrak ve demirbaş tecdit ve tamiri maddelerinde ihtiyaca müstenit bir miktar tezayüde rağmen diğer maddelerde yapılan tasarruf neticesinde (27 500) lira noksanile dokuzuncu işletme masrafı faslı da muharrik ve müteharrik edevatın tamirat masarifi maddesine (25 000) lira ilâvesinden sonra mütebaki maddelerde yapılan tasarrufla ceman (902 000) lira noksanile teklif edilmiştir.

Onuncu fasıl teşkil eden sığorta ücret ve sermayesi evvelce umumî idare kısmında bulunan (30 000) lira ile tevhit ve Anadolu hattının birleşmesi üzerine bu kısmın da ilâvesi suretile 1928 senesine nazaran (5 000) lira fazlasile teklif edilmiş ve mühendis mektebine muavenet eski borçlar ve ihtiyat malzeme tahsisatı namile 1928 senesi bütçesine mevzu muhassasatın ise artık bütçeye ilâvesine lüzum görülmediğinden binnetice bu fasıl da (205 000) lira tasarruf temin edilmiştir.

Üçüncü kısım : iptidai tesisat masrafı olup sabıkından (2 228 000) lira noksanile teklif olunmaktadır.

1928 senesinde inşaat ve mütemadi tamirat işleri inşaat ve yol dairesinin vezaifü cümlesinden olduğu halde 1929 da filiyatın gösterdiği lüzum üzerine tamirati mütemadiye işleri inşaat işlerinden ayrılarak ayrıca teşkil edilyol ve mebani dairesine verilmiş ve inşaat dairesi ayrı bir daire adolundugundan bu daire muhassasalı tesisatı iptidaiye kısmının ikinci faslına (170 000) lira teklif edilmiştir.

On ikinci fasıl: 1929 senesi zarfında inşaat guruplarınca ifa edilecek hidemat için işbu fasla mevzu muhassasat (27 664 000) liradan ibaret olup bu miktarın (13 689 000) lirası İsveç gurubunun ve (12 625 000) lirası Yülyos Berger gurubunun ve (1 350 000) lirası da Foks Buruders şirketinin 1929 senesinde yapacağı işler mukabilidir. Mütebaki muhassasatın (7 501 200) lirası mülğa Sit kurubuna ait inşaat bakiyesine ve (1 770 000) lirası da Ankar - Kayseri ve Samsun-Sivas hatları ikmâlî inşaat ile Anadolu-Mersin hattının tahkim ve takviysi masarifine ve (2 280 000) lirası Gümrük resmine nakliye iatmlak istikşafat ve inşaat murakaba masrafına ve (500 000) lirası da inşa edilecek hututun işletmeye teslimine kadar inşaat hesabından tediye olunacak masarifine mukabil bulunmuştur.

On üçüncü fasıl: Mübayaa edilen Anadolu - Mersin - Tarsus hatlarının mübayaa taksiti olarak tediyesi icap eden mebalige mukabil (3 000 000) lira vazolunmuştur.

1928 senesi bütçesinde ihtiyat malzeme için bütçeye on ikinci fasıl olarak (100 000) lira mevzu isede bu para hakikatta filen vaki bir masraf olmayıp aynen mevcut demek

olduğuna ve teşkilât kanununda da bu cihet tasrih edilmiş bulunduğuna göre gerek Anadolu - Bağdat idaresinin 1928 ve daha evelki seneler bütçelerinde ve gerek Devlet Demir yollarının 1927 senesi bütçesinde olduğu veçhile 1929 senesi için ihtiyaç görülen (500 000) lirahık ihtiyat malzemenin tedarik salâhiyetinin bütçe kanunu ile temini muvafık görülmüş ve o suretle teklif olunmuştur.

Varidat esbabı mucibesi

Bu gün Devlet demir yollarının işlemekte olduğu hutut (382) kilometrelik Ankara - Kayseri hattı (216) kilometrelik Samsun - Zile (124 kilometrelik geniş ve (232) kilometrelik dar (75 santimetre arzında) ki ceman (356) kilometrelik Erzurum - Sarıkamış ve 5-1-929 tarih ve 1375 numaralı kanunla mubayaa ve Devlet demir yolları meyamina ilhak edilen (1032) kilometrelik Anadolu ve Bağdat şirketi namına işletilen (346) kilometrelik Konya - Yenice kısmı ve (66,6) kilometrelik Mersin ve Tarusu hatlarından ve bir de Haydarpaşa liman ve rihtimından ibarettir.

Varidatın tahminin de 1927 malî senesinde elde edilen hasılat esas ittihaz kılınmış ve 1927 senesi Eylülünde (39) kilometrelik Kavak - Havza ve teşrinisanisinde (47) kilometrelik Havza Amasya 1928 senesinde ayrıca (83) kilometrelik Amasya - Zile gibi oldukça mahsuldar kısımların inzımanı dolayısıyla yalnız Samsun hattı varidatının tahmininde bu cihetler de nazarı dikkate alınarak 1927 malî senesinde elde edilen (597 000) lirahık varidatın nazarı olarak hattın tulu ve muhtelif aksamın işletmeye küşade bulunduğu müddetlere göre iki misline baliğ olacağı hesap edilmiş ve Mersin - Tarsus hattı varidat muhafızmenatında da elyevm hattı işletmekte bulunan şirketin 1927 senesinde yaptığı hasılat nazarı itibara alınmıştır.

Sihhiye tevkifatı 1927 senesindeki tahakkukat ve bütçeye mevzu maaş ve yevmiye miktarları nazarı itibara alınarak (140 000) lira tahmin edilmiştir.

1929 da işletmeye açılacak (400) kilometreye yakın hatlar için (200 000) lira varidat tahmin kılınmıştır. Bu suretle Devlet demir yolları 1929 senesi işletme varidatı (14 226 000) lira tahmin olunmuştur.

Sekizinci fasıl Yülyos Berger ve Foks Buruders gurupları ve müteahhitler tarafından açılan ve açılacak olan kiredilere mukabil (12 024 000) lira vazolunmuştur.

Dokuzuncu fasıl bütçe açığı olup mukabili Nafia vekâleti bütçesine konulmak üzere (28 200 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Masraf bütçesine nazaran varidat yekûnu (5 498 800) lira noksan olup bunun (4 000 000) lirası esas itibarile olbaptaki mukavelenamesi mucibince İsveç gurubuna inşaat groğramının tamamen tatbikini temin için ziraat bankasındaki (1) numaralı hesaba ihtiyat olarak verilecek bir meblağ olduğundan bunun 1931 senesinde her iki cihetten Sivasa varabilmek için muktazi (1 498 800) liranın da kısa vadeli istikraz suretile temini kabul edilmiş ve bu hususu temin için bütçe kanununa bir madde ilâve olunmuştur.

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata № 105

Esas № $\frac{1}{167}$

Bütçe Encümeni mazbatası

DEVLET DEMİRYOLLARI 1929 BÜTÇESİ

Mülhak bir bütçe ile idare olunmakta olan Devlet demiryolları idaresi esas itibarile şimendifer inşaat ve işletmesi gibi iki büyük kısma ayrılmaktadır. İnşaat şubesi hali hazırda, Kayseri - Sivas, Fevzi paşa - Malatya, Tavşanlı - Balıkesir, Ulukışla-Kayseri Samsun - Sivas Irmak - Filyos hatları üzerinde iştigal eylemekte olup 1929 senesi zarfında FevziPaşa hattına takriben 140, Tavşanlı hattına 50, Kalecik hattına 25, Kayseri hattına 70 kilometre ki cem'an 280-300 kilometroya yakın kısım seyrisefere küşat olunarak işletmeye devrolunacaktır ki bu miktar memleketin kudreti inşai yesinde gösterdiği tezayüt itibariyle şayanı teşekkür bir adet olarak görülmüştür.

İşletme idaresi ise (382 kilometroluk) Ankara - Kayseri, (216 kilometroluk) Samsun - Zile, (1032 kilometroluk) Anadolu, (346 kilometroluk) Bağdat, (232 kilometrosu 0,76 lık olmak üzere 356 kilometroluk) Erzurum - Sarıkamış hatlarının işletmesiyle iştigâl eylemekte olup buna çok yakında (1375) numaralı kanun ile mübayaa edilmiş olan (66 kilometroluk) Mersin - Tarsus - Adana hattı da ilâve olunacaktır.

Bütçenin tetkikinde işletme itibarile tasarruf cihetine gidildiği gibi inşaat itibariyle de azamî gayret gösterildiği ve şumendüferler evvelce programlarında tespit olunan zamanlarda mukarrer şehirlere vasıl olabileceği görülmüş hatta atide bildirileceği üzere sırf inşaatın tatile uğramaması ve vakti muayende Ankara sivas hattıyla samsun - Sivas hattının telâki ettirilebilmesi için Umumî müdürlüğe kısa vadeli istikraz hakkı verilmekte bulunmuştur.

Müdürüyeti Umumiyenin 1928 senesinde masarifi (64 331 000) lira olduğu halde 1926 senesinde 54 450 000 lira görülmektedir ki buradaki farkkadro ve masarifde yapılan tasarrufat ile işveç inşaat Curubunun yeni mukavelesine müsteneden peşin dara ile inşaatı girilmesinden dolayı vakı tenzzülde ileri gelmektedir.

Varidat yekûnu itibarile 10 000 000 kûsûr liralık bir tenezzül görülmekte isede bu tenezzülde varidatı asliyeden ziyade 8 inci faslın mukavele mucibince ecnebi ve yerli şirketlerin açacakları kerediklerden son itilafname mucibince işveç grubunun taahhüt ettiği miktarın tenezzülünden ileri gelmekte olup heyeti umumiye itibarile varidat geçen senenin aynı gibi görülmektedir. Mersin - Tarsus Adana hattı ile yeniden açılacak hatların hasılatında bir az da kaydi ihtiyatı ile 750 000 lira vazedilmiştir.

Bütçenin en ehemiyetli noktası Umumi muvazenede yapılan 1 500 000 liralık noksan muavenet ile işveç Grubunun mukavelesinde 17 300 000 kûrüs lira te-ahhüt kabul olunduğu halde bu miktarda inşaat yapamamak ihtimaline binaen Bütçeye 13 kûsûr milyon lira olarak vaz olunması fakat ve her halde elde 4 000 000

liralık bir selâhiyetin bulunmasını istilzam eden mesele olop bunun halli için hini ihuiyaçta saıf olunabilmek ve beşyüz bin lirada mıkıtarı ihtiyatı olmak üzere müdüriyeti umumiyyeye kısa vadeli istikraz aktine selâhiyyet verilmiş ve bütçede esas itibarile şayanı kabul hürülmütür,

İdarenin fazla mühtaç bulunduğu yüksek makina mühendisliği ile yüksek işletme mühendisliği tahsili ve ihtisas için memaliki ecnebiyyeye talebe izamı ve atelyelerde yapılan tamirat ve imalatın daha ucuza mal edilmesi ve bunun için daha cezri hareket olunması- kaydile vasaiti nakliye karolarının bütçe ve melfufatının heyeti umumiyyeye arzına karar verilmiştir.

		Kâ.	M. M.	29-5-929
Elaziz	İsparta	Bursa	Aydın	R. V.
H. Tahsin	Mükerrem	Muhlis	Mühendis Mitat	Fuat
	Tokat	Kütahya	Samsun	Erzurum
	Şevki	Niyazi Asım	Adil	Aziz

Devlet demiryolları ve limanları idaresinin 1929 malî senesi bütçe kanunu lâiyhası

Hükümetin teklifi

MADDE 1 — Devlet demir yolları ve limanları umumî idaresinin 1929 malî senesi masarifi için merbut A işaretli cetvelde gösterildiği üzere 54 450 000 lira tahsisat ita edilmiştir.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin 1929 malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut B işaretli cetvelde gösterildiği veçihle 54 450 000 lira tahmin olunmuştur.

MADDE 3 — Devle demir yolları ve limanları Umumî İdaresinin bilcümle varidat ve hasılatının kavanini mahsusasına ve Erzurum - Sarı kamyş ve şuabatı demir yolları işletme varidatının merbut (C) işaretli tarifeye tevfiikan 1929 senesi zarfında cibayet ve istifasına devam olunur.

Encümenin teklifi

MADDE 1 — Aynen kabul

MADDE 2 — » »

MADDE 3 — Devlet Demiryolları ve limanlar Umumî İdaresinin bilcümle varidat ve hssılatı kavanini mahsusasına ve Erzurum sarı kamyş ve şuabatı demiryolları işletme varidatı merbut (C) işaretli esas tarifeye tevfiikan 1929 malî senesi zarfında cibayet ve istifaolunur bu tarifeden tenzilât icrasına nafia Vekili mezundur

MADDE 4 — Devlet Demiryolları ve Limanlar idaresinin 1926 malî senesi kadrosu merbut (D) cetvelinde gösterilmiştir.

MADDE 5 — Aynen kabul

MADDE 4 — İsveç gurubuna ihale edilmiş, olan hatlarla Samsun-Sivas, Kayseri - Sivas hatlarının inşası ve ihtiyat malzeme itharı için Devlet demir yolları ve limanları Umumî İdare ihtiyaç halinde bütçenin on birinci faslına mevzu tahsisata ilâveten 6.000.000 liraya kadar daha sarfiyat icrasına ve meblağı mezburun karşılığının temini için kısa vadeli istikraz aktine ve kredi ile mübayaat icrasına ve Maliye Vekili de bu istikraza ve mübayaata kefalete mezundur.

MADDE 5 — Bu kanun 1 Haziran 1929 tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun ahkâmını icraya Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur. 1-5-1929

Da. V. M. M. V. Ad. V. Bş. V.
Ş. Kaya M. Abdülhalik M. Esat İsmet
Na. V. Mf. V. Ma. V. Ha. V. V.
Recep C. Hüsnü Ş. Şaracoğlu Ş. Saracoğlu
S. İ. M. V. İk. V.
Dr. Refik M. Rahmi

MADDE 6 — » »

MADDE 7 — » »

A - Cetveli

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe talep edilen	Encümente kabul edilen
		<i>Birinci kısım - İdarei unumiye</i>		
0		Meclisi idare		
	0	» » muhassasatı	33 600	0
	0	» » kalemî »	5 700	0
		Fasıl yekûnu	39 300	0
1		Ücret ve yevmiyeler		
	1	Daimî memurin ve müstahdeminin	450 000	450 000
	2	Muvakkat » » »	100 000	100 000
	3	Mürakiplik masrafı		9 840
		Fasıl yekûnu	550 000	559 840
2		İkramiye		
	1	Memurin	20 000	20 000
	2	Mülga meclisi idare âzaları	0	6 300
		Fasıl yekûnu	20 000	26 300
3		İdare masrafları		
	1	Harcırah	10 000	10 000
	2	Umumî idare namına şimendifer mektebine gönderilecek hareket şakirtleri	5 000	5 000
	3	Mebanî icari ve memurin hane kirksı	5 000	5 000
	4	Kırtasiye, matbu evrak, mecmua bedeli	10 000	10 000
	5	Demirbaş tamir ve tedidi	5 000	5 000
	6	Posta ve telgraf ve telefon ücretleri ve ilânat	3 000	3 000
	7	Mebaninin mahrukat, tenvirat, tathirat ve mevaddı müstehlike ve mualecat masrafları	10 000	10 000
	8	Muhakeme masrafı ve aidat	500	500
	9	Zarar ve ziyan	1 000	1 000
	10	Memurin tasarruf sandığına memurin ve müstahdemin ailelerinden hasta olanlara muavenet ve cenaze masrafı	30 000	30 000
	11	Müteferrik masraflar	2 000	2 000
		Fasıl yekûnu	81 500	81 500

Fasıl	Madde	Muhassatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükûmetçe tahmin edilen	Encümençe tahmin edilen
4		Mütenevvi masraflar		
	1	Temsil masrafı	5 000	5 000
	2	Gayri melhuz masarifi	35 000	35 000
	3	Avrupa tetkik ve tahsil masrafı	40 000	40 000
	4	Beynelmilel şimendüferler kongirasına iştirak masrafı	5 000	5 000
	5	Sempilon ekispiresinin açığından Türkiye hissesi	5 000	5 000
		Fasıl yskünü	90 000	90 000
		Birinci kısım yekünü	780 800	757 640
		İkinci kısım - İşletme masrafı		
5		Ücret, yevmiyeler		
	1	Daimi memurin ve müstahdemin (Ş. M. ve kurs müallimleri ücretleri dahildir)	4 000 000	4 000 000
	2	Muvakkat memurin ve müstahdemin	150 000	150 000
		Fasıl yekünü	4 150 000	4 150 000
6		İkramiye	200 000	200 000
		Fasıl yekünü	200 000	200 000
7		İdare masarifi		
	1	Harcirah ve kilometre ikramiyeleri Ş. M. ve memurları ikramiyeleri dahildir.	300 000	300 000
	2	Hane kirasi ve mebani icarı	60 000	60 000
	3	Kırtasiye ve matbu evrak	90 000	90 000
	4	Demirbaş teccit ve tamir masrafı	140 000	140 000
	5	Posta ve telgraf ve telefon ücretleri ve ilânat	5 000	5 000
	6	Muhakeme masrafı ve aidat	6 000	6 000
	7	Zarar ve ziyân	6 000	6 000
	8	Memurin tasarruf sandığı Ş. M. iagesi	260 000	260 000
	9	Müterrik maasraflar	28 000	28 000
	10	Gayri melhuz masraflar	9 000	3 000
		Fasıl yekünü	904 000	898 000

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
8		İşletme masarifi		
	1	Mebani Muharrik ve müteharrik edevatın yağ, mahrukat, tenvirat, tathirat ve sair müstehlike masarifi ve mualece masrafları	2 400 000	2 400 000
	2	Muharrik ve müteharrik edevatın tamirat masrafları	1 200 000	1 200 000
	3	İlat ve köprüler ve telagraf hatlarının tamirat masrafları	1 500 000	1 500 000
	4	Mebani tamir masarifi	170 000	170 000
	5	Lokomotiflerin manevre masarifi ve elektrikli elektriksiz işaretler masarifi	120 000	120 000
	6	Transit vagonlarının edevat tatil ücreti	25 000	25 000
	7	Kaza ve tüccari eşya hasarat ve ziyat tazminatı	15 000	15 000
		Fasıl yekûnu	5 430 000	5 430 000
9		Sıgorta ücret ve sermayesi	100 000	100 000
		Fasıl yekûnu	100 000	100 000
		İkinci kısım yekûnu	10 784 000	10 778 000
		<i>Üçüncü kısım - iptidai tesisat</i>		
10		İnşaat dairesi ücret ve yevmiyesi	170 000	170 000
11		İnşaat	39 715 200	39 744 360
12		MVbaya taksiti	3 000 000	3 000 000
		Üçüncü kısım yekûnu	42 885 200	42 914 360
		Umumî yekûn	44 450 000	54 450 000

B - Cetveli

Fasıl	Madde	Varidatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe tahmin edilen	Encümençe tahmin edilen
		<i>Birinci kısım</i>		
1	İşletme hasılatı			
	1 Yolcu		4 340 000	4 340 000
	2 Ağırlık		210 000	210 000
	3 Seyri seri		510 000	510 000
	4 Seyri hafif		7 220 000	7 220 000
	5 Tahmil ve ihraç		120 000	120 000
	6 Ardiye		7 000	7 000
	7 Kantariye		36 000	36 000
		Fasıl yekûnu	12 443 000	12 443 000
2	Müteferrik hasılat			
	1 Tatili idevat ücreti		39 000	39 000
	2 Zabıta cezası		7 000	7 000
	3 İşletme cezası		7 000	7 000
	4 Bedeli icar		10 000	10 000
	5 Müsmir eşear satışı		1 000	1 000
	6 Mütenevvi hasılat		140 000	140 000
		Fasıl yekûnu	204 000	204 000
3	Sıhhiye tevkifatı		140 000	140 000
4	Derince limanı		70 000	70 000
5	Haydarpaşa limanı ve rıhtım varidatı			
	1 Palamar		18 000	18 000
	2 Rıhtım		160 000	160 000
	3 Tahmil ve tahliye		236 000	236 000
	4 Demiryolu ücreti		45 000	45 000
	5 Kantariye		40 000	40 000
	6 Ardiye		35 000	35 000
	7 Muhtelif varidat		4 000	4 000
	8 İcar bedeli		22 000	22 000
	9 Su satışı		4 000	4 000
	10 Sefain cerri ve duba icarı		10 000	10 000
	11 Elektrik satışı		45 000	45 000
		Fasıl yekûnu	619 000	619 000

Fasıl	Madde	Varidatın nev'i	1929 senesi için	
			Hükümetçe tahmin edilen	Encümençe tahmin edilen
C		Adana - Tarsus - Mersin hattı varidatı	550 000	550 000
N		1929 Senesinde işletmeye açılacak hatların umumi varidatı	200 000	200 000
		Birinci kısım yekûnu	14 226 000	14 226 000
		<i>İkinci kısım</i>		
8		Mukavelât mucibince inşaat guruplarınınca ve müteahhitlerce açılan ve açılacak olan kredi	12 024 000	12 024 000
9		Umumi muvazeneden muhassas mebaliğ	28 200 000	28 200 000
		İkinci kısım yekûnu	40 224 000	40 224 000
		Umumi yekûn	54 450 000	54 450 000

C - Cetveli

Erzurum - Sarıkamış - Kars demir yollarında nakledilecek yolcu, eşya ve hayvandan alınacak ücretlere mahsus muvakkat tarifesi umumiye'dir.

BİRİNCİ TARİFE — Yolculara aittir

Her hangi mevkide seyyahat edecek yolculardan kilometre ve yolcu başına alınacak ücreti nakliye :

Birinci mevki : 10 Kuruş

İkinci mevki : 7 »

Üçüncü mevki : 4 »

Refakatindeki şahsın kucağında oturmak şartile üç yaşına kadar olan çocuklar meccanen seyyahat ederler. Yedi yaşına kadar olanlardan da misafir ücret alınır. Bu hatlar üç ve yedi yaşlarının ikmalini mutazammındır.

İKİNCİ TARİFE : Havaleli olmayan bilumum emtea ve eşyaya aittir.

Bagaj eşyası da dahil olduğu halde bilumum emtea ve eşyadan alınacak ücreti nakliye:

Ton ve kilometre başına Kuruş 15

Madde 1 — Yolcu katarlarına kabul edilecek eşyanın nizamnamedeki tarife veçhile bagaj eşyası olması meşruttur. Bagaj eşyasından madasının yolcu katarlarile naklinde idare muhtardır.

Madde 2 — Yolcuların yanlarında bulundurabilecekleri eşya, yemek sepeti ve çanta gibi yolculuk esnasında lâzım olacak mevat olup mecmu sikketleri on kiloyu geçmeyecektir. Bunlar hiç bir muameleyi kaydıyeye tabi tutulmuyarak meccanen nakl edilirler.

Madde 3 — Sikketleri on kiloyu tecavüz eden parçalar kayıt ettirilerek ücret mukabilinde nakledilir. Bagaj eşyasından bilet mukabili olarak hiç bir muafiyet yapılmaz.

ÜÇ NCÜ TARİFE — Havaleli eşyaya aittir

El arabası, İskemle, sandalya (Portatif olmayan) dolap, konsol, döşeme, kanepeler, gardırop gibi havaleli eşyayı beytiye, ipek kozası, banyo (Demir, tahta, çinko), pamuk (Tazyik edilmiş), kuş tüyü (Yatak için tazyik edilmemiş), hububat sapları, hasır mamulâtı, çalı süpürgesi; sazlar, kamışlar, sepetler ve bunların mamulâtı ot, talaş mantardan tıpa, karyola her nevi boş kuş kafeslerinden alınacak ücreti nakliye :

Ton ve kilometre başına Kuruş :25

Madde 1 - Her nevi eslihai harbiye, cepane, barut ve mevaddı infilâkiye nakliyatı da berveçhi balâ ücrete tabi tutulur.

DÖRDÜNCÜ TARİFE : Hayvanâtı ehliyyeye aittir

Kanatlı, kanatsız, küçük, büyük, hayvanâtı ehliyeden alınacak ücreti nakliye:

- 1 -

Sahiplerinin kucağında bulunmak şartile münferiden nakl edilecek Kedi, Fino köpeği ve Tavşan gibi hayvanattan

Kilometre başına beher re's için Kuruş : 2

Üçüncü mevkide, sahiplerinin yanlarında nakl edilecek av köpeklerinden de balâdaki ücret ahz edilir.

-2-

Kafes derununda nakil edilecek kanatlı ve kanatsız küçük canlı hayvanatı chliyeden ;
Ton ve kilometre başına Kuruş : 25

- 3 -

1 - Deve , Katana , Camuz , Ester , Beyğir , Öküz , Buğa , İnek ; aynı mürsil tarafından azamî dört re'se kadar hayvan sevk edildiği takdirde;

Beher re's için kilometre başına Kuruş : 20

2 - Merkep , Dana , Tay , Domuz ; aynı mürsil tarafından azamî sekiz re'se kadar hayvan sevk edildiği taktirde ;

Beher re's için kilometre başına Kuruş : 10

3 - (Erkek, dişi) Koyun, keçi ve kuzudan

Aynı mürsil tarafından azamî on altı reese kadar hayvan sevk edildiği taktirde;

Beher rees için kilometre başına kuruş : 5

— 4 —

Birinci ve ikinci kısımlarda zikredilen hayvanattan gayri küçük büyük bilumum hayvanat balâda muharrer mekadirden fazla nakledildiği takdirde tam vagon ücreti istifa kılınır.

Tam vagon ücreti, tahsis edilen vagonun muayyen olan tonajı (2) numaralı tarifede gösterilen ton ve kilometre başına (15) kuruş ile darp edilmek suretile tayin edilir

Madde 1 — Aynı mürsile ait olmak şartile bir vagona istiap ettiği kadar kafesli, kafesiz hayvan tahmil olunabilir.

Madde 2 — Hayvanların vagonlara tahmilinde veya vagonlardan tahliyesinde veya esnayı nakilde boğulmak, telef olmak, kaçmak, düşmek veya birbirlerini telef etmek gibi zarar ve ziyanlardan idare hiç bir mes'uliyet kabul etmez,

BEŞİNCİ TARİFE — Araba, otomobil, kamyon, tayyare ve sair
ecsamı sakileye aittir.

Balâda mezkûr eşyadan alınacak ücreti nakliye :

— 1 —

Her nevi yük ve binek arabalarının :

Beherinden kilometre başına Kuruş : 25

— 2 —

Sıkletleri iki tondan dun olan otomobil, kamyon ve tayyare gibi yekpare eşsamın ;

Beherinden kilometre başına kuruş : 50

— 3 —

Sıkletleri iki ilâ dört ton arasında bulunan otomobil, kamyon ve tayyare gibi yekpare eşsamın

Beherinden kilometre başına kuruş : 75

— 4 —

Sıkletleri 4 - 6 tona kadar olan otomobil, kamyon veya tayyare gibi yekpare eşsamın ;

Beherinden kilometre başına kuruş : 150

Madde 1 — Sıkletleri altı tondan fazla olan ve tulleri iki vagon istimalini icap ettiren eşsamı sakile idare ile tekarrur etürülecek hususi ücretlerle nakledilir.

Ancak eşsamı mezkûrenin beher adedinden kilometre başına iki yüz kuruştan dun ücret alınmaz.

Madde 2 — Bervechî balâ araba otomoil, kamyon ve tayyare sökûlmüş olârak ve arabadan maadası sandık derununde bulunmak şartile sıkletleri üzerinden havaleli eşya tarifesine de tabi tutulabilir.

Bu hususta mürsilin menfaati nazat dikate alınmak suretile bu iki şekilde ehven olanı tatbik oluur.

ALTINCI TARİFE — Hususî katarlara aittir

Gerek dar hat ve gerek geniş hatta tahrik olunacak hususî katarlardan alınacak ücret :

	Geniş hat K.	Dar hat K.
1 - Makine ve emniyet vagonu için kilometre başına	120	75
2 - Dört dingilli yolcu arabalarının beheri için kilometre başına	80	50
3 - İki " " " " " " " "	40	25
4 - Eşya vagonlarının beheri için kilometre başına	20	13
5 - Katar, cetveli mahsusunda muayyen olan müddetlerden ziyade bekletilirse her yarım saat için	2600	2400
6 - Hususî bir katar için kilometre başına alınacak asgari ücret	280	175
7 - Hususî bir katarından bir sefer için alınacak asgari ücret	6000	3600

İhtar : Hususî trenle nakledilen yolcu, hayvanat ve eşyadan alınacak ücretler adi tarifelerde gösterilen ücret miktarından dü olursa adi katarlara mahsus tarife mucibince ücret alınır.

VEDİNCİ TARİFE - Hususî yolcu ve eşya vagonlarına aittir

Talep üzerine ita edilecek hususî yolcu ve eşya vagonlarından alınacak ücret:

	Geniş hat Kuruş	Dar hat Kuruş
1 - Dört dingilli yolcu arabalarının beheri için kilometre başına	80	50
2 - İki " " " " " " " "	40	25
3 - Eşya vagonlarının " " " "	20	13

Hususî vagonlara rakip olacak yolcudan veya tahmil olunacak eşyadan adi tarifelere tevfi kan alınacak ücretler berveçhi balâ ücretlerden fazla zuhûr ettiği takdirde adi tarifeler mucibince ücret alınır.

Muvasalat mevkiflerine vurutlarını müteakip hususî yolcu ve eşya vagonları nihayet on iki saat zarfında tahliye edilmelidir. Bu müddet tecavüz edildiği takdirde tatili edevat ücreti olarak:

	Geniş hatta Kuruş	Dar hatta Kuruş
Dört dingilli yolcu arabalarının beherinden her 24 saat	2400	1200
İki " " " " " " " "	1800	900
Eşya vagonlarının " " " "	1200	600

SEKİZİNCİ TARİFE — Masarifi umumiyeye aittir

— 1 —

ARDİYE ÜCRETİ

Madde 1 — Muvasalat mevkifine vurudu anından itibaren (24) saat zarfında sahipleri tarafından muamelatı lâzimesi ikmal edilerek bittesellüm istasyondan kaldırılmayan alelumum eşyadan bu müddetin hitamından sonra , her yüz kilo ve yirmi dört saati için : kuruş 3 :

Ardiye ücreti istifa olunur.

Yüz kilo ve yirmi dört saat kesri gayri münkasemdir.

Madde 2 — Beşinci tarifeye tatbikan yapılacak nakliyata ait sökülmemiş binek ve yük arabalarının ;

Beheri için her yirmi dört saata kuruş : 25

Sökülmemiş otomobil; kamyon, tayyare ve sair müteharrik yekpare eşyası sakılanın;

Beheri için her yirmi dört saatta kuruş : 50

Ardiye ücreti istifa olunur.

Yirmi dört saat kesri gayri munkasemdir.

Sökülmemiş arabalar ile sökülmüş halde sandıklar derununa konulmuş olarak ve sıklet üzerinden ücreti nakliyyeye tabi tutulmak suretile nakledilecek otomobil, kamyon, tayyare ve sair müteharrik veya gayri müteharrik yekpare eşsami sakilenin ardiye ücretleri sıkletleri üzerinden tahakkuk ettirilir.

Mahallî maksutlarına vurutlarından yirmi dört saat sanra alınmayan hayvanat zarar ve hasarı eshabına ait olmak üzere bir mahallî mahsusta hıfzolunur ve buna mukabil ;

Beher yirmi dört saat ve küsüratı için hayvan başına kuruş : 5

Ardiye ücreti istifa olunur. Hayvanlar idarece iâşe edilmiş ise iâşe masrafları ayrıca istifa olunur.

Sıklet üzerinden ücrete tabi tutularak naklolunan hayvanatın ardiye ücreti de sıklet üzerinden istifa olunur.

— 2 —

TAHMİL, TAHLİYE VE AKTARMA ÜCRETİ

Madde 1 — Sıklet üzerinden ücreti nakliyyeye tabi tutularak icra edilen bilûmum nakliyatın;

Beher yüz kilosu için Kuruş : 5

Tahmil ve tahliye ücreti istifa olunur.

Madde 2 — Geniş hattan dar hatta veya mütekebilen vuku bulacak nakliyatta Sarı kamışta icra edilecek aktarma masarifine karşılık almak üzere bilumum eşyanın;

Beher yüz kilosu için Kuruş : 5

Aktarma ücreti istifa olunur.

Yüz kilo kesri gayri münkasımdır

Madde 3 — Beşinci tarifeye tatbikan yapılacak nakliyata ait sökülmemiş binek ve yük arabalarının;

Beheri için Kuruş : 50

Sökülmemiş ve sıkletleri iki tondan dun olan otomobil, kamyon, tayyare ve sair yekpare eşsami sakilenin :

Beheri için Kuruş : 100

Sökülmemiş ve sıkletleri 2 - 4 arasında bulunan otomobil, kamyon ve tayyare gibi yekpare eşsami sakilenin;

Beheri için kuruş : 200

Sökülmemiş ve sıkletleri 4 - 6 tona kadar olan otomobil, kamyon ve ya tayyare gibi eşsami sakilenin;

Beheri için kuruş : 500

Tahmil ve tahliye ücreti istifa olunur.

İşbu beş yüz kuruş tahmil ve tahliye ücreti azemî miktar olup tahmil ve tahliye ve ya aktarması idarece deruhte edilen tondan fazla sıkletteki eşyanın beheri için yine salifüz zikir beş yüz kuruş istifa olunur.

Geniş hattan dar hat a veya mütekebilen vuku bulacak sökülmemiş otomopil, Kamyon, tayyare vesaire gibi yekpare eşsami sakile nakliyatında Sarıkamışta vukubulacak aktarma masarifine karşılık olmak üzere ayrıca bervechi bala tahmil vetahliye ücretlerinin birer misli aktarma ücreti olarak istifa olunur.

Hacım ve ebatları dolayisil tahmil ve taliye veya aktarmaları için hususi rampa , vinç bucurgat ve saire istimaline İnzûm görüldüğü takdirde bunlar için ihtiyar edilecek masarif ayrıca istifa olunur.

Tam vağön ücreti verilerek yapılan nakliyatta vağönlara tahmil olunan eşyanın hakikî sıkletleri nazarı itibare alınmayacağı gibi vağönlara rese veya adet itibarite sıklete tabi olmayan hayvanat veya edevatı müteharrike yükletilmiş olsa bile bunlar için tahsis edilen vagonun

muayyen olan tornaja üzerinden tahmil ve tahliye ve ya aktarma ücreti istifa olunur.

Her nevi tahmil ve tahliye ameliyatları idarenin vesaiti kifayet ettiği takdirde idare tarafından yapılır . aksi takdirde tahmil , tahliye ve aktarma işleri nakliyat sahipleri tarafından aypılır ve bu takdirde de tahmil , tehliye ve aktarma ücreti alınmaz .

Balada vazedilen tahmil ve tahliye ücretlerinin mısıfı tahmil ve mısıfı diğeri de tahliye ücretidir.

- 3 -

TATİL EDEVAT ÜCRETİ

Müddeti muayyensi zarfında bittesellüm tahmil veya iahliye olunmayan vagonları;

	Geniş hat vagonlarından	Dar hat vagonlarından
Beheri için saat başına tatili edevat ücreti istifa olunur.	Kuruş 50	Kuruş 25

Zevalden evel muvasalat mevkifine vurut eden vagonların tesellüm ve tahliye müddeti ertesi günün zevaline ve zevalden sonra vurut eden vagonların ise ertesi günün saat on yedisine kadardır.

İşbu müddetler tecavüz edildiği takdirde balâda gösterilen tatili edevat ücretleri istifa olunur.

Eshabı tarafından zamanı tahliye veya aktarma edilmeyen vagonlar idarece istenildiği zaman tahliye veya aktarma edilebilecek ve tatili edevat ücreti bu tahliye veya aktarma zamanına kadar istifa olunacak ve bu müddetten sonrası için tahliye veya aktarma edilen eşya alelusul ardiye ücretine tabi tutulacaktır.

- 4 -

Vezin ücreti

Tam vagon hamulesile ve yahut tam vagon ücreti verilerek yapılan nakliyata ait hamulelerin ücreti hakiki sıklere tabi olmadığından sıklere miktarı nizamiye tecavüz etmesinden sahipleri mes'uldür. Ücret farkı ve hilâfi hakikat beyanat cezası istifasına mahal kalmamak üzere sahiplerinin talebi üzerine vagonlar mahreç mevkiflerinde tartılabilir.

Bu takdirde dolu olarak tartılacak;

Geniş hat vagonlarından	Dar hat vagonlarından
Kuruş	Kuruş

Bir vagonun beher vezin için ücret istifa olunur 200 100

Demir yolları idaresi vagon kantarı mevcut bulunan mevkiflerde bu talebi is'af edebilir. kantar mevcut olmadığı ve yahut ihtiyaca kifayet etmediği takdirde idare vagonları vezne mecbur olmayacağı gibi bu gibi ahvalde eşya sahipleri de fazla sıklere ait ücret farkından ve hilâfi hakikat beyanat cezasından muaf tutulamazlar.

Mahreç mevkifinin veznen tespit etmiş olduğu sıklere mürsil ve mürselünileyh tarafından itiraz edildiği takdirde eşya, sahiplerinin talebi üzerine ara mevakifinde veya muvasalat mevkifinde vagon tekrar veznedilebilir. Mürsil veya mürselünileyhin vaki itirazı tahakkuk ederse başkaca bir ücret alınmaz. Aksi takdirde aynı ücretler (Mükerrer vezin ücreti) namile ikinci defa olarak istifa olunur.

Mürselünileyh kendi noktai nazarından ve kendi hesabına muvasalat mevkifinde hamuleyi tekrar veznettirse (Mükerrer vezin ücreti) namile aynı ücret istifa olunur.

Mahreç ve muvasalat mevkiflerinde mürsil ve mürselünileyhler vagonların daralarını tayin için vagonları boş olarak tarttırmak istedikleri takdirde ;

Geniş hat vagonların- dan Kuruş	Dar hat va- gonların dan Kuruş
150	75

Bir vagonun beher vezin için
(Boş vagon vezin ücreti) istifa olunur.

— 5 —

MASARİFİ SAİRE

Tanzim olunacak beher irsaliye evrakı için her defasında kuruş : 4
kaydiye ücreti istifa olunur.

Her irsaliye için istimali muktazı olup mukavelename mahiyetinde bulunan hamule senet-
lerinin beheri için, 5 kuruş.

İstifa olunur.

Sekizinci tarifeye dahil olan esman ve ücurat masarifi zaruriyeden madut olduğundan hiç
bir suretle bunlardan tenzilât icra edilemez.

Ahkâmı umumîye

1 - Biletsiz yolcu ve kaçak eşya, hayvanat ve saireden hareket mevkifinden muvasalât
mevkifin kadar nizami ücreti nakliyeden maada bunun iki misli miktarında da ayrıca cezai
naktî alınır.

2 - Sıklet üzerinden ücrete tabi tutulan bilumum nakliyatta asgari elli kilo üzerinden
küsürat elli kiloya iblağ edilmek suretile ücret tahakkuk ettirilir.

Bilumum tarifelere aîr nakliye ücretlerinin tespitinde iera edilen nakliyat sekiz kilometrenen
dun dir mesafe dahilinde olsa bile asgari sekiz kilometre üzerinden ücret istifa edilir.

Balâdaki tarifelere tevfikân vukubulacak nakliyat işletme nizamnamesi ahkâmına tabidir.

Tarifei umumîye mahiyetinde bulunan balâdaki muvakkat tarifeler tarihinden
itibaren muteberdir.

İşbu tarifelerin mevkii meriyete vaz'ı tarihinden itibaren halen mevkii tatbikte bulunan
tarifeler mülğadır.

D cetveli

<u>Memuriyetin eev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Ücret Lira</u>
Umum Müdür	1	750
» » muavini	1	620
<i>Umum müdürlük kalemi</i>		
Müdür	1	320
Muavin	1	170
Kalem amiri	1	155
Mütercim	1	167,5
Memur	2	135
»	2	117
» ve daktilo	3	97,5
<i>Umum müfettişlik</i>		
Umum müfettiş	1	650
Müfettiş	1	500
»	1	340
»	6	300
Müfettiş Muavini	3	200
Kalem Amiri	1	180
Memur	1	117
» ve daktilo	1	97,5
<i>Fen Müşaviriği</i>		
Fen Müşaviri	1	600
Mütercim	1	135
Daktilo	1	91
<i>Ticaret ve tarife dairesi</i>		
Reis	1	580
Reis Muavini	1	400
Tarife tetkik memuru	6	155

<u>Memuriyetin nevi</u>	<u>Adet</u>	<u>Ücret Lira</u>
Kalem amiri	2	180
Memur	2	117
Memur ve Daktilo	2	97,5
<i>İstatistik şubesi</i>		
Müdür	1	240
Kalem Amiri (mütercim)	1	117,5
Memur	2	135
»	2	117
»	4	97,5
<i>Maliye ve Muhasbat dairesi</i>		
Reis	1	600
Muavin	1	480
Merkez muhasibi mes'ulu	1	400
Baş Tetkik memuru	1	300
Tetkik »	2	200
» »	3	180
» »	3	150
Baş Muhasip	1	250
Kalem amiri	4	200
Memur	12	135
»	9	117
Memur ve daktilo	11	97,5
Muhasip	12	140
»	7	120
»	3	104
Mutemet	1	125
Veznedar	2	130
»	3	110
» muavini	2	117
» »	4	104
Vezne tahsil memuru	1	99

Memuriyetin nev'i	Adet	Ücret Lira
<i>Malzeme dairesi</i>		
Reis	1	540
Reis muavini	1	460
Murakip	3	300
Kalem amiri	1	200
Kalem Amiri	2	180
Memur	15	135
»	10	117
»	8	97,5
<i>Liman işleri reislîğ</i>		
Reis	1	550
Mühendis	2	300
Ressam	1	140
Memur	1	135
<i>Hukuk müşavirliği</i>		
Hukuk müşaviri	1	560
Hukuk işleri müdürü	1	250
Refakat memuru	2	200
Memur	1	117
Daktilo	1	97,5
<i>Zat işleri</i>		
Müdür	1	350
Kalem amiri	2	180
Memur	4	160
»	6	117
»	8	97,5
<i>Sihhiye müfettişliği</i>		
Müfettiş	1	320
Tabıp	1	220
Eczacı	1	150
Memur	1	117

Memuriyetin nev'i	Adet	Ücret Lira
<i>Daire memurluğu</i>		
Daire memuru	1	130
Kapucu	2	55
Bekci	2	45
Silici	3	42
Hademe	30	45
Vezne bekçileri	5	54
Santıral memuru	1	60
Kalöriferci	2	60
Asansurcu	2	51
<i>İşletme Umum Reisliği</i>		
Umum Reis	1	620
Devair Reisleri	3	520
Reis Muavinleri	6	400
İşletme kalemi Müdürü	1	320
İşletme Müfettişliği	6	450
Yol dairesi Müfettişi	4	340
Hareket Baş Müfettişliği	5	320
Hareket Müfettişi	5	204
» »	6	168
» »	6	155
Hareket Müfettişi muavini	2	147,5
Cer Baş Müfettişi	1	320
Cer Müfettişi	5	196
Telgraf Baş müfettişi	1	240
Telgraf Müfettişi	3	145
Liman ve rıhtım baş müfettişi	1	320
» » » muavini	2	200
Liman müfettişi	1	145
Liman baş memuru	2	110
» » »	1	155

Memuriyetin nevi	Adet	Ücret Lira
(Daire Müdürleri)	3	340
» »	3	240
» »	1	280
» »	1	248
» »	1	220
» »	1	228
» »	1	180
» »	1	208
» »	1	188
mürakıp ve mütehasıslar	8	160
» »	1	104,5
» »	1	99
Depo Müdürü	4	176
» »	4	174
» »	2	160
» »	9	147,5
» »	2	125
» »	1	110
Depo Müdür muavini	2	147,5
Avukat	2	150
»	1	137,5
»	4	135
Fen Heyeti müdürü	2	420
Divizyon Mühendisi	3	280
Mühendisler	2	400
»	1	320
»	1	280
»	4	240
»	4	230
»	1	220
»	3	204
»	1	260
»	4	200
»	2	175
»	1	155
»	1	150

<u>Memuriyetin nevi</u>	<u>Adet</u>	<u>Ücret Lira</u>
»	2	146
Ressam	1	180
»	2	140
»	2	155
»	3	135
»	1	130
»	2	126,75
Ressam	4	117,5
»	1	110
»	1	99
»	1	93,5
Şube Amiri	1	340
»	1	240
»	2	232
»	3	196
»	8	176
»	1	164
»	1	140
»	1	125
Kısım şefi ve şube şef Muavini	1	165
»	3	150
»	1	115
»	2	135
Fen memuru	6	130
»	15	125
»	2	160
»	1	117,5
»	11	115
»	1	99
»	28	93,5
»	3	91
»	3	88
»	2	82,5
»	1	72,5
»	1	71,5
»	1	64,5

<u>Memuriyatın ney'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Ücret Lira</u>
Fen memuru	5	57,75
»	12	102
»	1	60
Kalem amiri	1	204
»	1	194
»	2	180
»	2	174,5
»	3	175
»	1	170
»	1	160,5
»	2	147,5
»	2	145
»	7	135
»	7	155
»	2	125,25
»	2	110
»	1	100,75
»	2	99
»	1	93,5
Müdekkik	1	77
»	2	71,5
»	2	55
Mütercim	1	175
»	1	150
Muhasip	17	140
»	15	120
»	15	104
Veznedar ve mutemet	1	150
»	2	123,5
»	1	101,75
»	1	77
»	1	71,5
memur	150	135
»	150	117
»	138	97,5

Memuriyentin nevi	Adet	Ücret Lira
Liman amiri	1	200
» »	1	110
Baş hekim	4	300
Hekim	6	180
»	2	164
»	15	160
»	14	150
Eczacı ve muvaini	3	126
»	2	114
»	9	99
»	1	93,5
»	1	65
»	5	62,70
Hastabakıcı	2	62,40
»	1	57,75
»	3	41,25
İstasyon Müdürü	4	130
İstasyon memuru	143	115
» »	152	101,75
» »	136	90,75
Haraket memuru	90	50
Katar muayene memuru	9	104,5
Harket Şakirdi	200	40
Vagon ve pompa muayene memuru	7	84,15
Katar baş memuru	29	85,25
Gişe memuru	20	75
Katar memuru	35	82,5
» »	35	77
» »	35	68,75
Şef Montör	3	180
» »	7	115
» »	1	104,50
Montör	8	84,50
Mavici ve kopyacı	10	54,45
Baş makinist	2	155
» »,	2	127,50

Memuriyetin nev'i	Adet	Ücret Lira
Makinist	80	115
»	113	87
Ateşci	80	60,45
»	218	51,15
Yagcı ve Gardüfiren	27	48,75
»	401	41,25
Pompacı	15	70,20
»	32	59,40
Lambacı	12	57,75
Baskici	124	50,75
Kondöktör	28	67
»	175	55
Makascı	99	48,75
»	231	40
Baş Manevracı	4	82,5
Manevreci	14	62,40
Baş Revizür	2	115
Revizür	27	75
Yol bekeileri	404	42,90
»	30	37,95
Yol Baş çavuşu	3	66
Çavuş	36	41,80
Telgraf çavuşu ve tamirci	18	57,75
»	5	51,10
»	12	50
»	2	49,5
»	6	43,5
Şakirt	38	50
Baş povantor ve povantor	10	74,25
»	98	60
Hesap memuru	30	66
Makine şefi	1	90,75
Kaptan	3	77
»	4	62,70
Vinççi	4	49,5
Derezineci ve şoför	4	37,95

Adliye Vekâletinin 1928 senesi bütçesine 165 500 lira tahsisatı munzamma verilmesine ve Dahiliye Vekâleti bütçesinde 2 500 liranın münakalesine dair kanun layihası ve Bütçe Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube

Sayı 2239

30-5-1929

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâleti 1928 senesi bütçesine tahsisatı munzamma ilâvesi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 29-5-929 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbâbı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı Mucibe

928 Senei maliyesi iptidasında icra kılınan umumî teftişten dolayı 648 inci harcırah faslının ikinci müfettişler maddesine mevzu tahsisat tamamen sarfedildiğinden teftiş görmemiş olan vilâyata hasbellüzum izam kılınan müfettişlerin tahakkuk eden masarifi zaruriye ve yevmiyelerinin mahsubu için 648 inci harcırah faslının 2 inci müfettişler maddesine 5500 lira tahsisat ilâvesi icap eylemektedir.

Kanun Lâyihası

BİRİNCİ MADDE — Adliye Vekâleti 1928 senei maliyesi bütçesinin 648 inci harcırah faslının ikinci müfettişler maddesine 5 500 lira tahsisatı munzamma olarak ilâve olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Adliye Vekâleti 1928 senei maliyesi bütçesinin 636 ıncı tahsisatı fevkalade faslından 5 500 lira tahsisat imha olunmuştur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ahkâmını İcraza Maliye Vekili memurdur.

29/5/929

Ma. V.
Ş. Saraçoğlu

Ha. V.
D. Rüştü

Da. V.
Ş. Kaya

M. M. V.
Abdülhalik

Ad. V.
M. Esat

Bş. V.
İsmet

S. I. M. V. V.

Recep

İk. V.

Şakir

Na. V.

Recep

Mf. V.

Cemal Hüsnü

Fasıl	Madde	Tahsisatın nev'i	imhası lâzim gelen
638	0	Tahsisatı fevkalâde	5 500

Fasıl	Madde	Tahsisatın nev'i	Tahsisatı münzamma olarak ilâvesi lâzim gelen
648	2	Müfettişler harcırahı	5 500

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Şube 1

Sayı 3228⁶

30 - 5 - 929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Dahiliye Vekâleti 928 senesi bütçesinin bazı fksılları arasında münakale icrası hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 29 - 5 - 929 tarihli içtimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur. Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

İdari ve inzibati hususat hakkında tetkikatta bulunmak üzere Hey'eti Vekile karare ile İtalyaya izam kılınan Dahiliye Vekâleti Müsteğarı Hilmi Beyle Umum Jandarma Kumandanı Zeki Paşa'nın masarifi zarurıyesile yevmiyelerinin temini tesviyesi için vekâleti acizi 1928 senesi maliyesi bütçesinin 372 inci tatbikat kursu masrafı faslından iki bin beş yüz liranın tenziliyle 370 inci Avrupa harcırahı faslına münakaleten zammını müş'ir esbabı mucibe muhtırasıdır .

1928 senesi maliyesi Dahiliye Vekâleti bütçesinin 370 ve 372 inci fasılları arasında 2 500 liralık tahsisatın münakalesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1928 senesi maliyesi Dahiliye Vekâleti bütçesinin 372 inci tetbikat kursu masrafı faslından ikibin beşyüz liranın tenzilile 370 inci Avrupa harcırahı faslına münakaleten zammına mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.

29 - 5 - 1929

Ma. V.	Ha. V.	Da. V.	M. M. V.	Ad. V.	Baş. V.
Ş. Saraçoğlu	T. Rüştü	Ş. Kaya	M. Abdülhalik	M. Esat	İsmet
		S. İ. M. V .V.	İk. V.	Na. V.	Ma V.
		Recep	Şakir	Recep	Cemal Hüsnü

T. B. M. M.

B. Encümeni

M. № 110

Esas № $\frac{1}{518}$ $\frac{1}{519}$

30-5-1929

Bütçe encümeni mazbatası

RIYASETİ CELİLEYE

Adliye vekâletinin 1928 bütçesine (5500) lira tahsisatı munzamma verilmesine ve Dahiliye Vekâleti bütçesinde (2,500) liranın münakalesine dair Başvekâletten varit olup encümenimize havale buyrulan 2 adet kanun lâyihası tetkik ve müzakere olunarak her iki lâyihayı tevhidten yeniden hazırlanan kanun lâyihası; malî senemin nihayeti münasebetile tercihan ve müstacelen müzakere buyrmak ricasile Heyeti Celileye takdim kılındı, 30-5-1929

Yozgat	Isparta	Tokat	Samsun	Kütahya	Aydın	R. V.
					Mühendis	<i>İstanbul</i>
<i>S. Sırrı</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>O. Şevki</i>	<i>Adil</i>	<i>N. Asım</i>	<i>Mitat</i>	<i>Fuat</i>
				Sivas	Elaziz	Erzurum
				<i>Remzi</i>	<i>H. Tahsin</i>	<i>Nafi Atuf</i>

Adliye Vekâletinin 1928 bütçesine (5 500) lira tahsisatı munzamma verilmesine ve Dahiliye vekâleti bütçesinde (2 500) liranın münakalesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Adliye Vekâletinin 1928 senesi bütçesinin 648 inci harcirah faslının ikinci müfettişler harcirahı maddesine (5 500) lira tahsisat munzamma olarak ilave olunmuştur.

MADDE 2 — Dahiliye Vekâletinin 1928 senesi bütçesinin 372 inci tatbikat kursu masarifi faslından (2 500) liranın 370 inci Avrupa harcirahı faslına münakalesi icra kılınmıştır.

MADDE 3 — Adliye Vekâletinin 1928 senesi bütçesinin 636 inci tahsisatı fekalâde faslından (5 500) lirahık tahsisat imha kılınmıştır.

MADDE 4 — Bu kanun 30 mayıs 1929 tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

~~—————~~

**1/412 numaralı Beyiye sülüsleri kanununun lâyihası ve Millî Müdafaa
Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı 1226⁶

21-3-929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Beyiye sülüsleri hakkında Millî Müdafaa vekâletince tanzim olunup Devlet Şurası riyasetinden tevdi ve İcra Vekilleri Heyetinin 20-3-929 tarihli içtimaında Yüksek meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neçicesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

1 — malullerden bilfiil bayilik yapmayanların beyiye tezkerelerinin iptali fevkalâde mazharı suhulet ve muavenet olması lâzım gelen malul gaziler için muvafık görülmeyerek buna dair olan fıkra tay edilmiştir.

2 - Talimü terbiyede Maarif vekâletinin vilâyeti ammesi hasebile Evladü şühedaya ait dörtte bir beyiyenin vekâleti müşarünileyhaya tevdi ile oraca münasibi veçhile ittihazı muamele olunması muvafık görülmüş ve maddeler o suretle tadil edilmiştir.

3 - Dördüncü maddenin de tadili icap eylemiştir. Zira bey'iyeye hakkı ile bey'iyeye sülüsünden istifade hususu 166 numaralı kanunla ona müzeyyel 419 numaralı kanunda münhasıran malûl gazilere ait iken bu kanunda bu hakka Şüheda evladının ve dul zevcelerinde teşrik ve malûllere bundan ancak dörtte bir derecesinde bir menfaat tefrik edilmesi, iptidadan, doğrudan doğruya harbe girmiş ve onun alâm ve mesaibini bizzat görmüş ve halen o badirenin bıraktığı bari malûliyeti taşımakta bulunmuş olanlara bihakkın temin kılınmış olan haktan kısmı azamının sairlerine hasrı musip görülmemiştir. Gerçi bu hayirkâr ve içtimaî düşünce dahilinde evladı şüheda ve dul zevcelerle beraber tasavvr ettiğimiz gibi dul anaların da girmeleri muvafıkı madelet ve nisfet isede vatan fedakârlarından bugün alil yaşayanların fedayi can edenlerden daha az nimete nail edilmesinde bir vecih olamayacağı ve pilâkis bunların bir kaç kat daha ziyade terfihleri tabii görüleceği cihetle bir taraftan maaş almak nimetine nail olan malûllerin bu hususta da hiç olmazsa diğerleriyle aynı derecede nimete mazhar edilmesi daha münasip görülmüştür.

4 — Beşincimaddenin tadili de zarurî görülmüştür. Çünkü: Devlet inhisar idareleri beyiye hakkının ve kişi memurluklarının 166 numaralı ve 19 teşrinisani 1337 tarihli kanunla münhasıran malûl gazilere verilmiş olduğu gibi bu kanunun zeyli olan 419 numaralı ve 21/Şubat / 1340 tarihli kanunda beyiyenin malûl gazilerle beraber ahara da verilebileceği ve bu takdirde beyiyenin sülüsü yine münhasıran malûl gaziler hesabına bir sene zarfında ziraat

bankalarınca tenmiye ve biâhara da yine tamamen bu malûline ita olunacağı mezkûr bulunduğu halde bu kere tanzim edilmiş olan kanun lâyihasında bu hakkın bilâhara menfaata teşrik edilen evladı şüheda ve dul zevcelere de teşmili malûllerin hukuku müktesebelerine sonradan zarar iras ve kanun makabline işmal demek olacağından münasip ve caiz görülmemiştir. Bahusus bu meyanda sırf malûline ait ve kendileri için envai tasarrufla tam bir hakkı müktesep olan eşya ve emvalin pey bedellerine de diğerlerinin teşrik edilmesi için bir sebep bulunamamış ve binaenaleyh madde tadil edilerek sonuna da bu malûllerden vefat etmiş olanların vereseşi de taksime ithal edilmiş ve bayilik yapanlardan şimdiye kadar sülüs vermemiş olanlar da tevziden istifade ettirilmemiştir.

T. B. M. M.

M. M. Encümeni

Karar № 49

16-IV-92

Milli Müdafaa Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Baş vekâleti celilenin 21-3-1929 tarih ve ⁶/₁₂₉₆ numaralı tezkeresile encümenimize havale buyrulan « beyiye sülüsleri » kanun lâyihası ve esbabı mucibe mazbatası tetkik ve müzakere olundu.

Büyük harp ve millî cidal neticesinde malul klân vatan kahramanlarına yardım için devletçe şimdiye kadar bir çok tetbirler alındığı görülmektedir. Bunların başlıcaları

1) Büyük harpte malûl gazilere yardım etmek için 20 - mayıs - 333 te teşkil edilmiş olan cemiyet halktan ve Hükûmetten 80 000 lira kadar iane toplamış ve epeyce iş görmüş-sede mütareke esnasında inhilale uğramış ve yerine 6 - eylül - 1336 tarihli bir nizamname ile « malûlini askeriye muavenet heyeti » namile bir heyet getirilmiştir. Bu güne kadar ifayı vazife eden bu heyet - yardım sahasını tevsi için teşebbüs ettiği işler arasında ianelerden toplanmış paradan 40 000 lira ile bidayette açılmış olan « malûl gaziler pazarı » namındaki ticaretaneyi 100 000 lira sermayeli « malûl gaziler muavenet pazarı Türk anonim şirketi » haline koymak gibi icraatta bulunmuş isede elde edilen semereler hiç bir zaman ne malûllere ve ne de şehit yetimlerine bir faide temin etmemiştir. Bu faziyetin devamı caiz olmayacağından. Hükûmetin bir an evvel bu tutumu düzeltmesi epeyce tutan malları şahısların ellerinden kurtararak hak sahiplerine vermesi için, böyle bir kanun yapılması zarurî görülmüştür.

2) Millî cidalde malûl kalanların derecelerine göre bir dafaya mahsus olmak üzere yüz liradan 1200 liraya kadar nakitle mükâfatlandırılmaları (397 numaralı kanun mucibince)

3) Beyiye hakkının ve kişi memurluğunun malûl gazilere tahsis edilmesi ve bunun için de altı maaş nisbetine kadar kıredi açılması (166 numaralı kanun mucibince)

4) Yukarıdaki hak ile beraber beyiye sülüslerinin yine malûl gazilere verilmesi (419 numaralı kanun mucibince)

5) Millî cidal malullerinin derece üzerinden ve tahsisatı ile beraber tekaüt maaşı almaları.

Bunların hepsi bir araya gelince harp malûllerimizin imkân derecesinde terfih edildiği açıkça görülmektedir. Meselâ nakdi mükâfatlar ve derece üzerinden zamlı tekaüt maaşlarından başka inhisar idarelerinin topladığı beyiye ücretlerinden harp malullerine şimdiye kadar 125 207 lira dağıtılmıştır, terfih kanunu mucibince yine harp malûllerine ayrıca bir çok kolaylıklar ve yardımlar temin olunmuştur.

Bütün bunlara mukabil şehit yetimlerine öyle göze görünecek bir yardım yapılmamıştır. bugün bile onların hali hatta bir çoklarının çektiği sefalet hepimizi sızlandıracak bir şekilde - dir Adalet ve hak fikri, içtimâî kaideler, memleketin yüksek menfaatleri, milletimize emanet

edilen bu zavallı yetimlerin de artık yoksulluktan kurtarılmasını ve korunmasını emreder.

Binaenaleyh vatan müdafaasında şehitlerle malûller arasında bir mükayese yapmak fedakârlık ve kahramanlık fikrine uygun bir mütalaa olmasa gerektir. Her iki zümrenin de millet gözünde büyüklüğü ve yüksekliği bütün düşüncelerden üstündür, şu halde bir zümreyi düşünerek diğerini ihmal etmek hiç bir veçhile vatanın yüksek menfaatlarına uymayacağı şüphesiz görünür. Binaenaleyh şimdiye kadar hükûmetçe yapılan ve bundan sonra yapılacak olan ve aslında hep milletin hazinesinden yardım ve mükafat olarak çıktığı için kimsenin bir hakkı müktesebi olmıyan yardımlardan şehit yetimlerine de kafi bir pay vermek lazım geldiği şüphesizdir.

Şehit yetimleri geçen seneye kadar 70 000 çocuk ve 50 000 kadın olduğu halde harp malûlleri ancak 1047 zabıt ve 12 934 efrat idi. Bunlara tevzi edilecek para malûl gaziler pazarının malları hariç olmak üzere inhisar beyiyeleri üçte birlerinden 507 000 liradan fazladır. ve bu menbain işbu kanun layihası kabul ve neşredildiği takdirde ait olduğu vekâletçe eyi idare edilerek yalnız tütün inhisarından her yıl 700 000 liraya kadar verebileceği hesap edilmektedir,

Binaenaleyh şehit yetimlerinin de işbu menbalardan istifade ettirilerek zaruretten kurtarılmaları pek mümkün ve haklı görülmüştür .

Bundan başka 166 numaralı kanun'a onu tadil eden 419 numaralı kanunun daha amelî ve yukarıki kaideye daha uygun bir şekle konulmasında lâzım gelmekte idi.

İşte şu esaslar ve mütalaa üzerinde vekâletle birlik düşünen encümenimiz esas itibarile böyle bir kanun lâyihasının lâzım ve faydalı olduğuna kanaat getirmiş ve bu yolda gerek şekle ait ve gerek esas üzerinde bazı tadiller yapmıştır. Şöyle ki :

1) Lâyihamın ismi pek müphem görülerek daha açık anlaşılabilmesi için « inhisar beyiyeleri üçte birlerinin harp malûlleriyle şahit yetimlerine tahsis ve tevziine dair kanun lâyihası » şeklinde tadil edilmiştir .

Buradaki şehit yetimleri tabirinden maksat; şehitlerin kanunen hak kazanan çocuklarile dul zevce ve anaları olduğu ve yeni hazırlanmakta olan tekaüt kanununda bu tabirin izah edildiği M. M. V. Bf. inin ifadelerinden anlaşılmiş ve encümence de muvafık bulunmuştur . Bu tabir lâyihamın maddelerinde de aynı mana için kullanılmıştır.

Bundan başka lâyihadada dilimize pek aykırı görünen arapça süzlerde az çok türkçeleştirilmiştir .

2) Lâyihamın 1,2,3, 4 üncü maddelerinde yapılan tadiller yalnız şekle ve türkçeleştirilmeğe aittir .

3) Lâyihamın 5 inci maddesi esbabı mucibe etrafı ile izah olunduğu gibi, malûl gaziler pazarının tasfiye edilecek mallarından şehit yetimlerinin de, işbu lâyihamın ve 4 üncü maddesinin ruhuna muvafık surette, harp malûlleri ile müsavat üzere istifadelerini temin etmek için tadil edilmiştir. Bizzat bayılık yapanların şimdiye kadar üçte bir beyiye vermeleri hakkında bir kanun yoktu. Bunun için şimdiye kadar üçte bir vermemiş olunanların tevziattan mahrum bırakılması muvafık görülmüştür buna dair olan ibare çıkarılmıştır .

4) Lâyihamın 4 üncü ve tadil olunan 5 inci maddeleri hükmüne giren şehit yetimlerinden bir kısmı, yani 100 kuruşa kadar maaş alanlar, on senelik maaşlarını alıp hesaplarını kesmiş ve kesmektedirler

Bunların mahrum kalmamaları için resmen müracaat ve haklarını ispat ederek almaları kabul olunmuştur.

5) Bunlardan lâyihamın esbabı mucibe mazbatasının 2 inci maddesindeki Maarif vekâletine dörtte bir vermek meselesi lâyihadada mevcut olmadığı için bundan bahs etmeğe lüzum görülmemiştir. Lâyihadaki esbabı mucibe mazbatasının yalnız bu maddesinin vekâlete ait olduğu, diğer maddelerin Devlet Şurası tarafından vekâletin tadil edilen lâyihasına karşılık yazıldığı anlaşılmaktadır. Encümenimiz ise esas itibarile şuramın yalnız beşinci maddesinde ufak bir tadil yaptı.

Lâyiha münderecatı beyiyelere ait kanunlarla malulini askeriye muavenet heyetinin

ilgasına dair olduğundan, 6 ınçı maddede mezkûr heyete ait 6 eylül 1336 tarihli nizamnameden dahi bahsedilmesi münasip görülmüştür.

Şu suretle yapılan tadillerde vekâlet de encümenle birleşerek, heyeti umumiyenin tasvibine arz edilmesine karar verildi efendim.

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Rs.
Erzincan	Kırşehir	Tokat	Elaziz	Diyaribekir	Bitlis	İstanbul	Cebelibereket
Abdülhak	L. Müfit	B. Lütfi	Nakyettin	Kâzım	M. Nami	İhsan	Naci

T. B. M. M.

Mal. Encümeni
Karar № 35
Esas №

11 - V - 1929

Maliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Bey'îye üçte birlerinin harp malûllerile şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair kanun lâyhıyası ile esbabı mucibesi ve Millî Müdafaa Encümeninin buna müteallik mazbatası Millî Müdafaa Vekili Mustafa Abdülhalik Beyefendi hzır bulunduğu halde tetkik ve müzakere edildi .

Alâkadar bazı harp malûlleri dinlendi.

Şehit yetimlerine, dul zevce ve annelerine şimdiye kadar çok az muavenet edilmiş olması teessürle düşünülecek bir haldir. Harp malûlleri de millet fertlerinin ebedî minnet ve şükranla bakacağı muhterem uzuvlardır. vatan müdafaasına uzuvlarını veya canlarını feda edenlere yapılacak muavenetler gösterilmiş olan fedakârlıklardan her zaman az kalacaktır.

Şehit yetimlerinin de harp malûlleri gibi düşünülmesini ve onlar gibi muavenet görmesini elzem bulan Millî Müdafaa Encümeninin fikrine bu itibarla Encümenimizde iştirak etmiştir. Yeni lâyiha hassaten bunu istihtaf ettiği ve tahsis edilecek üçte birlerin tevzi suretlerini ve noksan kalmış diğer hükümleri ihtiva eylediği cihetle esas itibarile kabul olunmuştur.

1337, 1340 tarihli kanunlarla malûl gazilere önceden tahsis edilmiş bulunan üçte birler o vaktin hasilatına göre çok az bir yekün verdiği ve sonradan inhisar varidatları kıyas kabul etmeyecek derecede genişlediği için malûllara verilecek miktarlar azalır değil bilâkis nisbeten artacak ve bu suretle haklarından gayip etmeleri varit olmayacaktır.

Maddelerde yapılan tadiller şunlardır:

Madde 1 — Kâfi sermaye tedariki kaydının malûlların biyilik menfeatini, başkalarına devretmelerine mani olmak maksadile konulduğu anlaşılmıştır. Halbuki bu suretle devir yolunu bulanlar ekseriya sermaye de tedarik edebilirler. Burada asıl maksat harp malûllarından iş görebileceklerle bu işi göstermek olduğundan sermaye kaydı zait bulunmuş ve çıkarılmıştır. Bununla beraber bayiliği başkasına devir imkâmı bulundukca bayilik yapmayan harp malûllarıyla şehit yetimleri ve sair hak sahiplerinin hakları zayi olacağından ve asıl maksat fevtedileceğinden bayiliğin devrine mani olmak için maddeye kayıtlar konulmuştur. Üçte birlerin harp malûllarından de kesileceğine dair olan fıkra ikinci madde ile temin edilmiş olduğundan tay olunmuştur.

II - ziraat bankasının tayin edeceği faizin miktarını gösteren fıkra daha ziyade tasrih edilmiş ve bu madde de şeklen bazı tadiller yapılmıştır.

III - Tevziin ne yolda yapılacağını teferruatına kadar tayin güç olduğundan burada esas hükmün konulması muvafık görülmüş ve (4 üncü maddedeki taksime göre) kaydı bu itibarla lüzumsuz bulunmuştur. Bu suretle Diyonu Muntazama idaresinin tespiti ile ziraat bankaları tarafındanda tevzi mülkün olacaktır.

IV - Üçte birlerin her sene toplanacak miktarı o sene mevcut olan harp malulerile , şehit yetimlerine ve ailelerine ait bulunduğunu ve tevziin hayat kaydi ile olduğu daha ziyade serahati temin için bu meddeye ilave edilmiştir.

V - Malul gaziler heyeti ile, pazarının hesaplarının tasfiye olunması ve mevcutlarınıu satılması Encümenimizce de muvafık görülmüştür. Ancak gerek bu tasfiyeden hasıl olacak paraların ve gerekse şimdiye kadar ziraat bankalarında toplanan bey'iyeye üçte birlerinin şehit yetimleriyle maaşa müstahak ailelerine tevzii müktesip hak esasile telif olunamayacağı cihetle her iki meblağın harp malulerine tahsis ve tevzii tensip edilerek madde bu yolda tadil edilmiştir

Keyfiyet heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arzolenur .

Âza Bayazıt	Âza Konya <i>T. Fikret</i>	Kâ. Kastamonu <i>Refik</i>	M. M. Gazi ayıntap <i>Remzi</i>	Mal. En. Reisi namına Gazi Ayıntap <i>Remzi</i>	
Âza <i>Reşit Saffet</i>	Âza Antalya <i>Rasih</i>	Âza İcel <i>Emin</i>	Âza Kayseri <i>A. Hilmi</i>	Âza İzmir <i>Kâmil</i>	Âza Elaziz <i>Mıstala</i>

T. B. M. M.

B. Encümeni

Mazbata № 100

Esas № 1/413

Bütçe Encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Mevadı inhisariye beyyesinin malul gazilere hasrı ve beyiye hasılatı üçte birinin maluller ile şehitlerin yetimlerine sureti tevzii hakkında Baş vekâletten varit olup Millî Müdafaa ve Maliye Encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize tevdi kılınan kanun lâiyhası mütalea olundu.

Lâiyhada Maliye Encümenince yapılan tadilât encümenimizce de esas itibarile muvafık görülmüş olup ancak elyevm meri bulunan kanun ile zeyli mucibince beyiye hakkı ve kişi memurluğunun malûl gaziler ile şehit yetimlerine ve mütekait malûllere aledderecat aidiyeti kabul edilmiş olduğu halde Maliye Encümenince tadil olunan ilk maddede bu hakkın yalnız malûllere hasredildiği görülmüştür. Malûl bulunmayan her hangi bir mahaldeki şehit yetimlerinin veya mütekait malûllerin kendilerine evvelce bahşedilmiş olan bir hak ve menfaattan mahrumiyetleri muvafık görülmüyerek bu hususun temini için maddeye (evvelen harp malûllere, bulunmadıkları takdirde şehit yetimlerine, bunlar da bulunmazlarsa malûl mütekaitlere verilir.) ibaresi ilave kılınmış ve bu sebeple maddede bazı tadilât yapılmıştır.

Bundan başka mezkûr hasılatın malullere sureti tevziini ifade eden dördüncü madde de bazı tavzihat icrası zarurî görülmüş ve diğer maddeler Maliye Encümeninin tadilâtı dairesinde kabul olunmuştur. Heyeti celileye arzolenur.

28 ■ 5-1929

Erzurum <i>H. Aziz</i>	İsparta <i>Mukerrem</i>	Aydın Mühendis <i>Mitat</i>	Kâ. Bursa <i>Muhlis</i>	R. V. İstanbul <i>Fuat</i>	R. V. Edirne <i>Şakir</i>
Yozgat <i>S. Sirri</i>	Samsun <i>Adil</i>	Tokat <i>A. Şevki</i>	Niğde <i>Faik</i>	Kütahya <i>N. Asum</i>	

Hükümetin teklifi

Beyiye sülüsleri kanunu lâyihası

MADDE 1 — Devlet inhisarında bulunan ve bulundurulacak olan mevadın kavanin ve nizamati mahsusalarına tevfikân bayiliği mevkiine göre lüzumu olan sermayeye malik bulunduklarına inhisar idarelerince kanaat getirilmek Şartile diğer taleplere tercihan ve sırasıyle harp malûllarına verilir ve bu takdirde bunlardan da beyiyenin sülüsü tevkif edilir.

MADDE 2 — Malûl bayiler de dahil olduğu halde beyiye teskeresi verilen kâffei eşhastan muayyen olan beyiyenin yalnız sülüsü malûllar ve şuhada evlâdı menfaatına inhisar idarelerince bittevkif her ay gayesinde muntazaman ziraat bankalarına tevdi olunur. Bu mebalîğ ziraat bankalarınca harp malûlleri ve şuhada evlâdı hesabı namıyla kûşat edilecek bir hesabı cariye bilkayit ertesi günden itibaren faize tabi tutulur. İşbu faizin miktarı tevdiatı saireye verilen faizlerden düm olmaz.

MADDE 3 — Ziraat bankası şubelerinde bir sene zarfında inhisar idareleri teslimatından teraküm edecek mebalîğ faizleriyle birlikte temerküz ettirilerek ertesi senenin birinci ayında dördüncü maddedeki taksimata göre mülasebatı zatiyeye tevdi kılınır. Ziraat bankasına malûllar ve şuhada evlâdına ait hizmetlerinden dolayı bankaya masraf ve ya komisyon namile bir şey verilmez.

MADDE 4 — Kanunun neşri tarihinden itibaren her sene beyiye sülüslerinin yekûnu balîğının yarısı derece malûliyetlerine göre harp malûlleri ve diğer mısı da, kadınların izdivaçlarına ve erkeklerin yirmi yaşına vusûllerine ve tahsilde bulunanların tahsili ikmallerine kadar verilmek üzere şuhada evlâdına ve dul zevce ve dul analarına mütesaaiyen tevzi olunur.

MADDE 5 — halen mevcut malûlini askeriye heyetinin hesabı tasfiye ve müessesatına ait bilcümle eşyaları da nakte tahvil edilerek temerküz ettirilecek meblağla şimdiye kadar ziraat bankasında toplanmış beyiye sülüslerinden toplanmış olan meblağ kâmilen

M. M. Encümeninin tadilatı

Inhisar beyiyeleri üçte birlerinin harp malûlleri ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Devlet inhisarında bulunan ve bulundurulacak olan mevadın mevcut kanun ve nizamnameleri mucibince bayiliği yerine göre, kâfi sermaye koyacağına inhisar idarelerince kanaat gelirse, başka isteyenlere tercihan, derece ve müracaat sırasile harp malûlleri verilir ve bu taktirde bunlardan da bey'iye üçte biri alınır.

MADDE 2 — Malûl bayiler de dahil olduğu halde, beyiye tezkeresi verilen herkesten muayyen olan beyiyenin yalnız üçte biri, malûllar ve şehit yetimleri menfaatına, inhisar idarelerince alınarak her ay sonunda muntazaman Ziraat Bankalarına yatırılır. Bu paralar Ziraat Bankalarınca « harp malûlleri ve şehit yetimleri hesabı » namile açılacak bir hesabı cariye kayidedilerek, ertesi günden itibaren faize tabi tutulur. İşbu faizin miktarı başkalarına verilen faizden aşağı olamaz.

MADDE 3 — Ziraat Bankası şubelerinde bir sene zarfında inhisar idarelerinin yatırdıkları paralar faizlerle birlikte toplanarak ertesi senenin birinci ayında dördüncü maddedeki taksimata göre düyunu muntazama idaresi emrine tevdi kılınır. Ziraat Bankasına bu hizmetlerinden dolayı masraf ve ya komisyon namile birşey verilmez.

MADDE 4 — İşbu kanunun neşri tarihinden itibaren her sene bey'iye üçte birleri tutarının yarısı malûliyet derecelerine göre harp malûlleri, yarısı da kadınların evlenmelerine ve erkeklerin yirmi yaşına varmalarına ve tahsilde bulunanların tahsili bitirmelerine kadar verilmek üzere - şehit yetimlerine müsavat üzere dağıtılır.

MADDE 5 — Halen mevcut malûl gaziler heyetinin hesabı tasfiye edilerek ve müesseselerine ait bütün eşyaları da paraya çevrilerek toplanacak paralarla şimdiye kadar Ziraat Bankasında bey'iye üçte birlerinden birikmiş paraların hepsi 4 üncü madde mucibince harp

Maliye Encümeninin tadili

*Inhisar beyiyeleri üçte birlerinin harp malül-
lerine ve şehit yetimlerine tahsis ve tevziine
dair kanun lâyihası*

MADDE 1 — Devlet inhisarında bulunan ve bulundurulacak olan maddelerin kanun ve nizamnameleri mucibince bayiliği başka istiyenlere tercihen derece ve müracaat sırasına harp malüllerine verilir.

Harp malüllerinin bayiliği fiilen kendilerinin yapmaları şarttır. Bayiliği veya menfaatinin her ne şekilde olursa olsun başkalarına devredenler bu haklardan mahrum kılırlar.

MADDE 2 — Harp malulleri de dahil olduğu halde, beyiye tezkeresi verilen herkesten muayyen olan beyiyenin üçte biri maluller ve şehit yetimleri menfaatine, İnhisar idarelerince alıkonularak her ay sonunda muntazaman ziraat bankalarına yatırılır. bu paralar ziraat bankalarının « harp malüllerini ve şehit yetimleri hesabı » namile açılacak bir hesabı cariye kayıt edilerek, ertesi günden itibaren faize tabi tutulur, Bu faizin miktarı aynı şartlarla diğerlerine verilen azami faizden aşığı olamaz.

MADDE 3 — Bir sene zarfında inhisar idarelerinin yatırdıkları paralar ziraat bankası şubelerinde, faizleriyle birlikte toplanarak ertesi senenin birinci ayında duyunu muntazama idaresi emrine tevdi kılınır. Ziraat bankasına bu hizmetlerinden dolayı masraf veya komisyon namile birşey verilmez.

MADDE 4 — Her sene beyiye üçte birleri tutarının yarısı maluliyet derecelerine göre harp malullerine, yarısı da şehit yetimlerine müsavat üzere dağıtılır.

Şehitlerin kanunen maaşa hak kazananları bu kanun mucibince « Şehit yetimleri » sayılmıştır. Bunlardan kadınlara evlenmelerine, erkeklere yirmi yaşına varmalarına, tahsilde iseler tahsillerini bitirmelerine kadar verilir.

Her sene toplanan paralar o sene mevcut olanlara aittir. Ve dağıtımlar hayat kaydiledir.

MADDE 5 — Halen mevcut malul gaziler heyetinin hesapları tasfiye olunup müesseselerine ait bütün eşyaları paraya çevirilerek toplanacak paralarla şimdiye kadar ziraat bankasında beyiye üçte birlerinden birikmiş paraların hepsi harp malüllerine dağıtılır ve bu taksimden

dereci malûliyetlerine göre malûl gazilere tevzi olunur. yalnız bu taksimattan 20 Mayıs 1333 tarihinden itibaren harp malûllerinden vefat edenlerin vereseleri de murislerinin dereci malûliyetleri nisbetinde istifade ederler. Bizzat bayilik yaparak şimdiye kadar beyiye sülûsü terk etmemiş harp malûlleri ile bunlardan vefat edenlerin veresesi bu takinden istifade edemezler.

MADDE 6 — Bey'iyeye hakkının ve kişi memurluğunun malûl Gazilere tahsisi hakkındaki 19 Teşrin-evvel 1337 tarih ve 166 numaralı kanunla buna müzeyyel 2 Şubat 1340 tarih ve 919 numaralı kanun mülğadır.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 8 — Bu kanun hükümlerini icraya Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

20/3/929

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
M. Abdülhatik	M. Esat	İsmet
Ma. V.	Ha. V.	Da. V.
Ş. Saracoğlu	T. Rüştü	Ş. kaya
İk. V.	Na. V.	Mf. V.
M. Rahmi	Recep	H. Vastıf
	S. İ. M. V.	
	Dr. Refik	

malûllerile şehit yetimlerine dağıtılır, Ve bu taksimden 20 Mayıs 1333 tarihinden itibaren harp malûllerinden vefat edenlerin yetimleri de ölenlerin malûliyet derecelerine göre istifade ederler.

MADDE 6 — Beyiye hakkının ve kişi memurluğunun malûl gazilere tahsisi hakkındaki 19 -teşrin sani- 1337 tarih ve 166 numaralı kanunla buna müzeyyel 21 -şubat- 1340 tarih ve 419 numaralı kanun ve 6 -eylül- 1336-tarihli malûlin askeriye ve muavenet heyeti nizamnamesi mülğadır.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 8 — Bu kanun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.

20 Mayıs 1333 tarihinden itibaren harp malûllerinden vefat edenlerin yetimleri de ölenleri malûliyet derecelerine göre istifade ederler.

MADDE 6 — Beyiye hakkının ve kişe memurluğunun malûl sivilere tahsis hakkındaki 19 Teşrinisani 1337 tarih ve 166 numaralı kanunla buna müzeyyel 21 Şubat 1340 tarih ve 419 numaralı kanun ve 6 Eylül 1336 tarihli malûlini askeriyyeye muavenet heyeti nizamnamesi mülğadır.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Milli Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur. *

